

STRATEGIA
ROZWOJU GMINY
BŁAŻOWA
na lata
2020-2030

Błazowa 2020

BURMISTRZ BŁAŻOWEJ

Jerzy Kocój

kadencja 2018 – 2023

Szanowni Mieszkańcy Miasta i Gminy Błazowa !

Od wielu lat jestem zaangażowany w rozwój społeczny i gospodarczy naszej gminy. Jak zawsze jest przed nami wiele wyzwań, celów, potrzeb. Nie wszystko można zrealizować od razu, dlatego ważne są priorytety. Postanowiłem wraz z moimi pracownikami oraz Szanowną Radą Miejską opracować kierunki rozwoju naszej gminy na kolejne 10 lat.

„Strategia Rozwoju Gminy Błazowa” na lata 2020 – 2030 , którą Wam dziś przekazuję, jest efektem przemyślanych decyzji, konsultacji społecznych, wielu rozmów z mieszkańcami , organizacjami społecznymi, przedstawicielami naszych instytucji publicznych.

Priorytety jakie są w niej opisane a przede wszystkim zadania, mają zapewnić jasno określony charakter naszej gminy na kolejne lata. Nasza mała ojczyzna będzie dzięki temu : przyjazna , nowoczesna, ekologiczna. Jest i będzie miejscem do którego z chęcią będziemy wracać jak do rodzinnego domu. Jak wyglądać będzie ten dom zależy od nas wszystkich. Tylko z Wami Szanowni mieszkańcy będziemy mogli to zrealizować.

Z poważaniem

NATURALNIE
NOWOCZESNA

**G M I N A
BŁAŻOWA**

**NATURALNIE
NOWOCZESNA**

Spis treści

WSTĘP.....	7
1. DIAGNOZA SPOŁECZNO–GOSPODARCZA GMINY.....	9
1.1 Położenie przestrzenno-geograficzne.....	9
1.2 Rys historyczny i dziedzictwo kulturowe.....	12
1.2.1 Zarys historii gminy.....	12
1.2.2 Dziedzictwo kulturowe.....	14
1.3 Krajobraz i zasoby środowiska przyrodniczego.....	21
1.4 Ludność i procesy demograficzne.....	24
1.5 Warunki życia mieszkańców.....	28
1.5.1 Rynek pracy i wynagrodzenia.....	28
1.5.2 Bezrobocie.....	29
1.5.3 Zasoby mieszkaniowe.....	30
1.5.4 Edukacja.....	32
1.5.5 Ochrona zdrowia i opieka społeczna.....	36
1.5.6 Kultura, sport i turystyka.....	37
1.6 Przedsiębiorczość.....	42
1.6.1 Podmioty gospodarki narodowej.....	42
1.6.2 Podmioty gospodarcze według osobowości prawnej.....	43
1.7 Infrastruktura techniczna.....	43
1.8 Zarządzanie.....	46
1.9 Gospodarka finansami Gminy.....	46
2. WKŁAD SPOŁECZNY NA KSZTAŁT DOKUMENTU.....	53
3. ANALIZA SWOT.....	55
4. CELE STRATEGICZNE.....	60

5. ZGODNOŚĆ CELÓW STRATEGICZNYCH GMINY Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI.....	62
5.1 Na poziomie Unii Europejskiej.....	62
5.2 Na poziomie krajowym.....	65
5.3 Na poziomie regionalnym.....	68
6. METODY REALIZACJI POSZCZEGÓLNYCH CELÓW STRATEGICZNYCH.....	74
7. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA REALIZACJI CELÓW STRATEGICZNYCH.....	80
7.1 Fundusze unijne - wprowadzenie.....	80
7.2 Proponowane finansowanie zaplanowanych projektów.....	84
8. REALIZACJA, MONITORING I EWALUACJA STRATEGII ROZWOJU GMINY BŁAŻOWA NA LATA 2020-2030.....	104
9. ŹRÓDŁA	108

WSTĘP

Strategia to określenie głównych, długoterminowych celów działania, celów pośrednich oraz metod ich osiągnięcia. Strategiczne zarządzanie w sektorze administracji publicznej ma znaczenie przede wszystkim ze względu na potrzebę stałej racjonalizacji oraz podnoszenia efektywności gospodarowania funduszami publicznymi, a także stałe podnoszenie jakości usług świadczonych na rzecz społeczeństwa.

Potrzeba przystąpienia do opracowania Strategii Rozwoju Gminy Błazowa na lata 2020-2030 wynika z:

- zakończenia okresu trwania dokumentu określającego kierunki rozwoju Gminy Błazowa „*Strategia Rozwoju Gminy Błazowa*”;
- chęci określenia głównych kierunków rozwoju Gminy Błazowa na podstawie uwarunkowań lokalnych, z uwzględnieniem Strategii Europa 2020, Średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju (do 2030) oraz Strategii Rozwoju Województwa Podkarpackiego na lata 2020-2026;
- konieczności wskazania celów operacyjnych oraz strategicznych dla Gminy Błazowa w kontekście możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych w perspektywie finansowej 2021-2027.

Dokument został opracowany z zachowaniem elementów wymaganych dla programów rozwoju zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2014 r. poz. 1649, z 2019 r. poz. 349.).

Strategia Rozwoju Gminy Błazowa na lata 2020-2030 została podzielona na dwie części. W pierwszej, analizie została poddana sytuacja społeczno-gospodarcza. Miało to na celu przedstawienie procesów, jakie zachodzą w obszarach życia Gminy tj. tendencje spadku lub wzrostu oraz wskazanie pozycji gminy na tle powiatu i regionu.

Dane wyjściowe do przeprowadzenia diagnozy na terenie Gminy Błazowa stanowią dane statystyczne dostępne w Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego opracowane na podstawie spisów powszechnych oraz rocznych sprawozdań z terenu Gminy Błazowa. Poza danymi statystycznymi informacje wyjściowe do analizy pochodzą z zasobów własnych Urzędu Gminy, na które składają się posiadane dokumenty strategiczne oraz inne dokumenty branżowe.

W części pierwszej przedstawiono Gminę od strony historycznej i kulturowej, zasobów środowiska naturalnego, ludności i procesów demograficznych, warunków życia mieszkańców, przedsiębiorczości, infrastruktury technicznej, zarządzania, gospodarki finansami Gminy. Opisano również inwestycje zrealizowane na terenie Gminy.

W drugiej części została przeprowadzona analiza SWOT gminy, która stanowiła podstawę do określenia jej celów strategicznych oraz szczegółowych celów operacyjnych. W celu rozpoznania kluczowych problemów gminy oraz rzeczywistych potrzeb społeczno-gospodarczych jej mieszkańców przeprowadzona została dodatkowo ankieta wśród mieszkańców gminy. Gruntownej analizie została poddana zgodność zidentyfikowanych celów strategicznych gminy z najważniejszymi dokumentami strategicznymi na poziomie Unii Europejskiej, krajowym oraz regionalnym. W dokumencie określone zostały szczegółowo metody realizacji opracowanych celów strategicznych i operacyjnych do roku 2030. Zakres oraz wartości wskazanych w strategii inwestycji mają charakter orientacyjny, mogą podlegać modyfikacjom w okresie obowiązywania strategii pod warunkiem realizacji założonych celów strategicznych gminy. Strategia Rozwoju Gminy Błazowa na lata 2020-2030 określa proponowane źródła finansowania wszystkich zaplanowanych przedsięwzięć realizujących jej cele strategiczne. Z uwagi na niezakończony jeszcze proces programowania perspektywy finansowej 2021-2027 zarówno na poziomie krajowym jak i regionalnym w opisach proponowanych zewnętrznych źródeł finansowania został zachowany stopień szczegółowości zgodny z zapisami najważniejszych dokumentów programowych zatwierdzonych przez Komisję Europejską.

1. DIAGNOZA SPOŁECZNO–GOSPODARCZA GMINY.

1.1 Położenie przestrzenno-geograficzne.

Gmina Błażowa jest położona w regionie Pogórza Środkowobeskidzkiego, na Pogórzu Dynowskim. Administracyjnie należy ona do województwa podkarpackiego, w środkowej jego części, w powiecie rzeszowskim, granicząca z gminami Lubenia, Tyczyn, Hyżne, Dynów oraz Nozdrzec (powiat brzozowski).

Błażowa ma charakter podmiejskiej gminy rolniczej. Jest jedną z 15 jednostek administracyjnych powiatu rzeszowskiego. Oddalona jest o 25,6 km od Rzeszowa. Odległość od stolicy kraju wynosi około 385 km. Najbliższe przejścia graniczne znajdują się w odległości: 75 km - przejście graniczne na Ukrainę w Medyce i około 70 km - przejście graniczne na Słowację w Barwinku. Pod względem podziału kraju na jednostki administracyjne samorządu terytorialnego, Gmina Błażowa jest gminą miejsko-wiejską

Gmina Błażowa obejmuje obszar 112,6 km², w jej skład wchodzi 11 miejscowości z czego 10 to sołectwa, czyli : miasto Błażowa, Białka, Błażowa Dolna, Błażowa Dolna - Mokłuczka, Błażowa Górna, Futoma, Kąkolówka, Kąkolówka - Ujazdy, Lecka, Nowy Borek i Piątkowa.

Gminę zamieszkuje 10 883 osoby, co stanowi 6,4% ludności powiatu. Średnia gęstość zaludnienia wynosi 96 osób/km².

Gmina Błażowa, lokalizuje się na południe od Rzeszowa – blisko, gdzie jak na wyciągnięcie ręki – z rozległej, płaskiej pradoliny Wisłoka wypiętrza się wał wzgórz o szerokich, płaskich grzbietach, malowanych mozaiką pól i połaciami lasów. Właśnie tu przebiega fragment granicy dwóch krain geograficznych – Północnego Podkarpacia oraz Karpat Zachodnich. Cztery gminy: Błażowa, Chmielnik, Hyżne i Tyczyn stanowią centrum Pogórza Dynowskiego wchodzącego w skład podprowincji Zewnętrznych Karpat Zachodnich.

Środowisko florystyczne gminy jest urozmaicone, głównymi jego elementami są użytki rolne, zbiorowiska łąkowe, lasy i zbiorowiska wodne związane z podmokłymi łąkami. Bogactwo florystyczne wyraża się obecnością 308 gatunków roślin naczyniowych, w tym 21 chronionych oraz 32 gatunków górskich. Na uwagę wśród nich zasługują: kruszczyk.

Sie dają władz administracyjnych, głównym ośrodkiem życia społecznego i kulturalnego Gminy jest miejscowość Błażowa.

Poniżej przedstawiono położenie gminy na tle powiatu, województwa oraz kraju.

Mapa 1: Gmina Błazowa na tle powiatu.

Mapa 2: Gmina Błażowa na tle województwa podkarpackiego.

Mapa 3 Gmina Błażowa na tle kraju.

1.2 Rys historyczny i dziedzictwo kulturowe.

1.2.1 Zarys historii gminy

Dzieje gminy Błazowa to znaczna część historii województwa i państwa, sięgająca swymi korzeniami XI i XII wieku.

Obszar gminy w większości pokrywa się z terenem dawnej majątności ziemskiej błazowskiej ukształtowanej w okresie późnego średniowiecza i stanowiącej całość do połowy XIX w. Oprócz Błazowej należały doń: Barycz, Białka, Kąkolówka, Futoma i Piątkowa. W XV w. i w I połowie XVI w. do majątności należał także obszar Lecki powstałej prawdopodobnie w drugiej połowie XVI w. Dekret sądu szlacheckiego z 1554 r., rozgraniczający posiadłości Pileckich i Rzeszowskich, nie wymienia jeszcze Lecki, jednak interesujące nas tereny przypisuje się do Błazowej. Nazwa Lecka zostaje po raz pierwszy użyta w 1589 r. i brzmi Wola Lecka. W XVII-wiecznych rejestrach poborowych wykazana jest jako Lecka należąca do dóbr tyczyńskich. Taką samą przynależność miał Nowy Borek. Miejscowości tego kompleksu dóbr szlacheckich zostały lokowane w XV w.: Błazowa przed 1429 r., Kąkolówka 1429 r., Piątkowa przed 1432 r., Futoma przed 1436 r. Tereny osadnicze Błazowej i okolicznych miejscowości były wówczas w posiadaniu dóbr możnego rodu Kmitów, a organizowano je na prawie niemieckim. Ośrodkiem administracyjnym był dwór dynowski, natomiast od połowy XVI w. miejsce Dynowa zajęła Błazowa. Dla poddanych klucza dwór błazowski był najważniejszą władzą administracyjno-państwową i sądowniczą. W wiekach późniejszych właścicielami klucza błazowskiego byli: Rzeszowscy, następnie kolejno Węgrzy: Stefan Tekely, Franciszek i Władysław Wesselyni, Lubomirscy (stali się posiadaczami Błazowej pod koniec XVII w.), Flemingowie (kupili dobra w latach 80. XVIII w.), Skrzyńscy z Bachorza (Wincenty Skrzyński nabył dominium w latach 30. XIX w.). Z początkiem XX w. nowymi właścicielami pozostałości po dworskich włościach zostali Emilia i Jan Nowakowie z Sanoka. Rozprzedali oni folwarczną ziemię uprawną w poszczególnych miejscowościach chłopom. W 1905 r. w większości miejscowości nie było już żadnej własności tabularnej. Dawne grunty dworskie stały się własnością chłopską lub żydowską. Tereny obejmujące obecnie obszar gminy Błazowa od pokoleń zamieszkiwała ludność polska wyznania rzymskokatolickiego, która administracyjnie należała do trzech parafii: w Błazowej, Futomie i w Wesołej. W majątności błazowskiej mieszkała także ludność izraelicka posiadająca własną gminę wyznaniową. Wg J. Motylewicza, badacza historii miast Rusi Czerwonej, nadanie praw miejskich Błazowej nastąpiło w okresie nowożytnym ok. 1770 r. Z tego okresu pochodził też przywilej dotyczący urządzania jarmarków. Również wizytacje dekanalne potwierdzają to założenie. W protokole wizytacji z 1775 r. czytamy: „in villa Błazowa”, natomiast z wizytacji z 1780 r. zapisano: „in oppidi Błazowa”. Zebrane dokumenty nie mogą jednoznacznie wskazać daty nadania Błazowej praw miejskich. Wymaga to dalszych badań, są jednak poważne przesłanki, że nastąpiło to pomiędzy 1770, a 1776 r. Każda z wchodzących w skład gminy miejscowości to odrębna historia, poniżej w skrócie przedstawiono historię miasta Błazowa:

Błazowa – miasto.

Błazowa pierwszy raz wzmiankowana jest w dokumencie, pochodzącym z 1429 roku, dotyczącym pobliskiej Kąkolówki. Nazwa Błazowa (dawniej Błazejowa) wywodzi się od Błaza (Błazeja), zapewne imienia zasadźcy lub pierwszego jej właściciela. Wcześniej jeszcze znana jako Złotowieniec – według legendy miał taką nazwę nadać król Władysław II Jagiełło gdy przejeżdżał obok osady i spostrzegł, że naokoło rosną złociste łany zboża. W XVI w. właścicielem miejscowości był Mikołaj Rzeszowski herbu Doliwa. W 1596 r. powstała fundacja stypendialna utworzona przez księdza Tomasza Raskowicza z Pyzdr – proboszcza z Błazowej dla miejscowej młodzieży. W 1624 r. i w 1672 r. najazdy Tatarów spowodowały zniszczenie Błazowej. Prawa miejskie miejscowość otrzymała w 1770 roku. W latach 1772-1918 Błazowa znajdowała się w zaborze austriackim. Na przełomie XIX i XX w. w Błazowej zaczął rozwijać się ruch spółdzielczy. W 1907 r. Błazowa została zniszczona przez wielki kilkudniowy pożar. W okresie międzywojennym miały tu miejsce strajki chłopskie a w okresie okupacji niemieckiej miasto było ośrodkiem ruchu oporu. Działał tu ksiądz Michał Pilipiec ps. „Ski” (1912 – 8 grudnia 1944) – kapelan AK, m.in. Obwodu Rzeszów. Powołana tu została Placówka AK Błazowa z Dynowem, na czele której stanął krypt. „Buk” – Stanisław Jakubczyk ps. „Chrobry”, Podobwód Rzeszów-Południe AK. Dużą część ludności Błazowej stanowili Żydzi. Początki żydowskiego osadnictwa sięgają XVIII w. W latach dwudziestych XX w. stanowili ok. 18% ludności miasta. W czasie drugiej wojny światowej w Błazowej funkcjonowało getto, zlikwidowane 26 czerwca 1942. Większość błazowskich Żydów została przesiedlona do getta w Rzeszowie, a następnie zamordowana. 4 grudnia 1944 r. do miejscowości tej przyjechali funkcjonariusze UB z Rzeszowa i przeprowadzili aresztowania wśród mieszkańców, głównie żołnierzy AK. Wśród aresztowanych, obok ks. Michała Pilipca, znaleźli się Dominik Sobczyk ps. Trop (sekretarz gminy zbiorowej Błazowa), Stanisław Rybka ps. Szpak (plutonowy, dowódca drużyny I plutonu AK Błazowa), Józef Bator ps. Żyto (żołnierz AK) oraz szereg innych osób.;

fot. Stara Błazowa - okres międzywojenny (rzeszow.dla.was.info)

1.2.2 Dziedzictwo kulturowe

Bogata przeszłość historyczna pozostawiła na terenie gminy liczne pamiątki przeszłości, które świadczą o znaczącym dorobku kulturowym mieszkańców tych ziem. Do najcenniejszych zaliczyć należy:

- 1) **Kościół parafialny Parafii Rzymskokatolickiej p.w. św. Marcina w Błazowej** został wzniesiony w latach 1896 – 1900 wg projektu architekta lwowskiego Jana Sas Zubrzyckiego. Murowany z czerwonej cegły z użyciem czarnej glazurowanej zendrówki oraz ciosów kamiennych do wykonania dużych elementów architektonicznych (portal główny, portale do zakrystii, cokoły, gzymsy wieńczące nawę główną i boczne, ościeża okien, rozeta zachodnia) oraz detali (klińce w oknach, daszki przypór), nieotynkowany. Trójnawowy ma 72 m długości, 54 m szerokości, bazylikowy, z wydłużonym prezbiterium, transeptem poprzecznym oraz dwoma wieżami od zachodu (50 m wysokości). Ściany naw opięte dwuskokowymi przyporami, ściany wież – trójuskokowymi przyporami. Kościół w Błazowej usytuowany jest na miejscu poprzedniego kościoła z 1822 r. (parafia erygowana przed 1432 r.) stanowi znaczącą dominantę architektoniczną w układzie urbanistycznym miasta. Na podstawie art. 6, ust. 1 pkt. 1 c, art. 7, pkt. 1, art. 9 § 2 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003 r. Nr 162, poz. 1568) oraz art. 104 kodeksu postępowania administracyjnego, w wyniku postępowania administracyjnego przeprowadzonego na wniosek Parafii Rzymsko – Katolickiej p.w. św. Marcina w Błazowej z dnia 16. 02. 2004 r. L.dz. 7/04 kościół parafialny rzymsko – katolicki p.w. św. Marcina w Błazowej wraz z najbliższym otoczeniem stanowiącym własność Parafii Rzymsko – Katolickiej w Błazowej został wpisany do zabytków nieruchomych województwa podkarpackiego pod numerem rejestru A – 109.

fot. Kościół św. Marcina

- 2) **Kaplica mszalna p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa** położona jest na terenie dawnego cmentarza grzebalnego w Błazowej. Została ona wzniesiona w 1904 r. jako wotum dziękczynne za wybudowanie kościoła parafialnego w Błazowej staraniem proboszcza Leona Kwiatkowskiego i parafian. Kaplica posiada duże wartości architektoniczne, stanowiąc znacząca dominantę przestrzenną w krajobrazie kulturowym miasta i historyczne, będąc kontynuacją istniejącej tu wcześniej kaplicy cmentarnej.

Cmentarz założony zapewne w początkach XIX w. z jednym nagrobkiem Macieja Grochmalickiego – organisty, ur. w 1780 r., zm. 1827 r. Na podstawie art. 6, ust. 1 pkt. 1 c, art. 7, pkt. 1, art. 9 § 2 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003 r. Nr 162, poz. 1568) oraz art. 104 kodeksu postępowania administracyjnego, w wyniku postępowania administracyjnego przeprowadzonego na wniosek Parafii Rzymsko – Katolickiej p.w. św. Marcina w Błazowej z dnia 16. 02. 2004 r. L.dz. 7/04 kaplica mszalna rzymsko – katolicka p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa wraz z terenem dawnego cmentarza w Błazowej, stanowiące własność Parafii Rzymsko – Katolickiej w Błazowej została wpisana do zabytków nieruchomych województwa podkarpackiego pod numerem rejestru A – 108.

fot. Kaplica pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa

- 3) **Dwór wraz z parkiem** położony na p.b. 167, pgr 692, 693 posiada duże walory architektoniczne i krajobrazowe. Wzniesiony zapewne w XVIII/XIX w., parterowy, murowany z cegły i kamienia, tynkowany. Na planie wydłużonego prostokąta, dwutraktowy, podpiwniczony. Elewacja frontowa 8-osiowa, z gankiem wspartym 2 filarami, zwieńczonym trójkątnym odeskowanym szczytem. Cokół boniowany, naroża ścian opilastrowane. Okna prostokątne w opaskach. W piwnicach sklepienia kolebkowe. Na podstawie notatek z księgi ławniczej wsi Błazowa z lat 1627-1748 można przypuszczać, że w tym czasie istniał w Błazowej dwór. Był to budynek drewniany, o mniejszym obrysie niż obecnie, z piwnicami wykonanymi z kamienia.

Obecny dwór związany jest z nabyciem dóbr błazowskich przez Wincentego Skrzyńskiego herbu Zaremba od Flemmingów w 1835 r. Wtedy to zapewne przystąpiono do budowy na starych piwnicach - nowego, murowanego z cegły i kamienia dworu. Otrzymał on wówczas kształt i wystrój w stylu klasycystycznym z głównym wejściem w elewacji południowej na osi środkowej. Kilkadziesiąt lat później, na przełomie XIX i XX w., wzmocniono sklepienia kolebkowe w środkowej piwnicy i wykonano drobne roboty budowlane, w wyniku których zmieniła się funkcja i rozplanowanie wnętrza. Z okresem budowy dworu można wiązać powstanie parku. Dwór figuruje na mapie katastralnej Błazowej z 1851 r. Zaznaczono na niej jedynie obrys parku i folwark, nie uwzględniający jego kompozycji. Od 1912 r. założenie dworskie było własnością Nowaków, następnie dwóch Żydów - Bluma i Kramera, a w 1918 r. pozostałość dóbr błazowskich z dworem, folwarkiem i parkiem zakupił Ascher Silber - przemysłowiec z Rzeszowa, który do II wojny światowej prowadził wyprzedaż ziemi. W czasie okupacji niemieckiej pozostałość majątku wraz z zespołem dworskim znajdowała się w zarządzie komisarycznym. Od 1945 r. na terenie folwarku gospodarowała Spółdzielnia Produkcyjna (w dworze umieszczono biura). Przez pewien czas po wojnie w budynkach folwarcznych znajdowała się stadnina ogierów. Powolna degradacja zespołu dworsko-parkowego rozpoczęła się już od początków XX wieku. Nie ma przekazów o wcześniejszym układzie kompozycyjnym parku. W 1975 r. dwór wraz z parkiem został wpisany do rejestru zabytków woj. rzeszowskiego. Remont dworu w latach 1978-79 spowodował znaczną degradację pierwotnego wystroju klasycystycznego budynku. Teren dawnego folwarku i dwór był własnością Spółdzielni Produkcyjnej w Błazowej, obecnie jest w użytkowaniu Regionalnego Towarzystwa Rolno-Przemysłowego „Dolina Strugu” w Błazowej. Obecnie park miejski o całkowicie nowym, współczesnym układzie kompozycyjnym zrealizowany został w latach 1972-1980. Na terenie parku i dawnego folwarku zachowały się pozostałości starodrzewia, w tym dęby szypułkowe - pomnik przyrody (obwód 430) na terenie Spółdzielni Produkcyjnej, 4 pomnikowe dęby i jesion - na terenie parku. Drzewostan parku stanowią obok dębów i jesionów lipy, kasztanowce, brzozy, graby, klony, topole, modrzewie - są to głównie nasadzenia młode, powojenne. Na podstawie art. 5, pkt. 1, i art. 14, ust. 1. pkt. 1, Ustawy z dnia 15 lutego 1962 r. o ochronie dóbr kultury i o muzeach (Dz. U. Nr 10, poz. 48) oraz art. 97 § 1 k.p.a. Wojewódzki Konserwator Zabytków Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie zarządza dokonanie wpisu do rejestru zabytków nieruchomości województwa rzeszowskiego dworu wraz z parkiem w Błazowej, pow. Rzeszów pod numerem rejestru A – 927.

fot. Dwór w Błazowej z parkiem

- 4) **Kaplica mszalna w Piątkowej** usytuowana jest po północnej stronie drogi przez wieś, w pobliżu domu nr 94. Murowana z cegły, otynkowana, na rzucie prostokąta zamknięta trójbocznie. Dach dwuspadowy, kryty blachą, pod okapem profilowany gzyms. Elewacja frontowa południowa ujęta w narożach uproszczonymi pilastrami, zwieńczona trójkątnym szczytem flankowym wieżyczkami ustawionymi pod kątek, przykrytymi daszkami o kalenicach prostopadłych do siebie. Pośrodku szczytu wieżyczka z żeliwnym kutym krzyżem. W szczycie półkolistą, przeszkloną wnęką. Otwór wejściowy zamknięty łukiem pełnym z nadświetlem podzielonym szprosami. Drzwi dwuskrzydłowe płycinowe, w dolnej części z motywem arkadek, w górnej przeszklone. W elewacjach bocznych otwory okienne rozglifione uskokowo na zewnątrz. Wnętrze przykryte pozorną spłaszczoną kolebką; w apsydzie neogotycki ludowy ołtarzyk. Kaplica w Piątkowej wzniesiona zapewne w końcu XIX w. o nieustalonej fundacji, nawiązuje do formy kościółka o zredukowanym programie przestrzennym; stanowi istotny element architektoniczny w zabudowie wsi. Do czasu wybudowania nowego kościoła pełniła funkcję kaplicy filialnej Parafii w Futomie. Reprezentuje nieodłączne cechy tożsamości krajobrazu kulturowego Polski. Na podstawie art. 6, ust. 1 pkt. 1 c, art. 7, pkt. 1, art. 9 § 2 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003 r. Nr 162, poz. 1568) oraz

art. 104 kodeksu postępowania administracyjnego, w wyniku postępowania administracyjnego przeprowadzonego na wniosek Parafii Rzymskokatolickiej p.w. N.M.P. Królowej Polski w Piątkowej kaplica mszalna w Piątkowej została wpisana do zabytków nieruchomych województwa podkarpackiego pod numerem rejestru A – 395.

fot. Kaplica w Piątkowej

- 5) **Kościół parafialny pw. Św. Walentego w Futomie** został wzniesiony w latach 1910 – 1912 wg projektu znanego architekta przemyskiego Stanisława Majerskiego z czerwonej cegły (wyrabianej na miejscu) na zaprawie wapiennej, a filary i łuki na zaprawie cementowej. Posadowiono go na kamiennych fundamentach na zaprawie wapiennej z piaskiem skalnym, a do zewnętrznych murów przystawiono dookoła trzystopniowe wzmacniające przypory. Miejscami w murze widoczne cegły ciemniejsze, znacznie wypalone, tzw. zendrówki. Od ceglanego tła elewacji bardzo wyraźnie odcinają się pokryte tynkiem detale architektoniczne, np. opaski wokół otworów okiennych i drzwiowych, nisze arkadowe na rzeźby, a także gzymsy, a zwłaszcza ozdobny gzyms koronujący, który obiega prawie całą bryłę kościoła tuż pod okapem dachu. Fasada kościoła jest idealnie symetryczna. Na jej osi środkowej umieszczono wieżę o wysokości 49 m, która jest częściowo wtopiona w bryłę budynku. Osie boczne fasady są cofnięte w stosunku do wieży i zwieńczone trójkątnymi szczytami z identycznymi niszami na rzeźby jak w szczytach transeptu. Dwa zachodnie narożniki wieży wzmocniono solidnymi przyporami, a boki ujęto w

dwie mniejsze, nieco cofnięte pseudowieżyczki. Na wysokości dachu kościoła czworoboczna wieża staje się ośmioboczną, stopniowo wyodrębnia się z budynku i pnie się strzeliście ku niebu. W tych górnych kondygnacjach wieża zmienia się z przysadzistej, mającej charakter obronny, na delikatniejszą, w której każda ze ścian jest przepruta albo wysmukłym półokrągłym oknem, albo wąskim prostokątnym otworem. W przyziemiu wieży usytuowano główne wejście do kościoła. Podkreśla je znajdujący się nad nim szeroki łuk arkady (z kluczem pośrodku) łączący dwie przypory wieżowe. Bezpośrednio nad drzwiami wejściowymi, na półokrągłym tympanonie jest duży napis D.O.M. (łac. Deo Optimo Maximo – Bogu Najlepszem, Największemu). Ponad łukiem arkady w wieży znajduje się okrągłe okno mające nawiązywać do tradycji rozet nad portalami wejściowymi do średniowiecznych katedr. Nad tym okrągłym oknem, w połowie wysokości wieży kolejne okno – prostokątne, zakończone półokrągło, powyżej trójkątny ozdobny szczyt i mały daszek wieńczący dolną masywną partię wieży. Ponad daszkiem, na tej samej osi wydłużone duże okno, a powyżej, tuż pod dachem – zegar z wytwórni zegarów kościelnych Michała Mięśowicza w Krośnie. Wszystkie dachy futomskiego kościoła są wykonane z blachy miedzianej. Korpus nawowy jest przykryty dachem dwuspadowym, który jest skrzyżowany pod kątem prostym z identycznym dachem transeptu. Prezbiterium przykryto dachem pięciopłóciowym, pseudowieżyczki – trójspadowym, wieżę i sygnaturkę zwieńczono ostrosłupowymi hełmami zakończonymi kulą i krzyżem. Pierwotnie kościół był pokryty „dymioną dachówką niepołomicką I klasy”, natomiast wieża i sygnaturka z dzwonem – miedzią. Ciekawym i bardzo praktycznym elementem architektury futomskiego kościoła są pseudowieżyczki. Jest ich łącznie trzy wliczając tę przy wschodniej ścianie zakrystii. Podobną funkcję pełni również południowo pseudowieżyczka przy fasadzie – zawiera schody prowadzące na emporę organową. Natomiast w analogicznej północnej znajduje się pomieszczenie gospodarcze.

Dzwony

Obecnie w wieży kościoła umieszczone są trzy dzwony. Najstarszy ocalały „Walenty” z wizerunkiem św. Walentego (320 kg) i napisem „Josephus Piłsudski praesident Poloniae A.D. 1920” wykonano w odlewni dzwonów i metalów Karola Schwabego w Białej k/Bielska w 1920r. Dwa pozostałe o imionach „Maksymilian” (380 kg) i „Maria” (150 kg) wykonano w 1973r.

Rzeźby w niszach

1. Rzeźba św. Łukasz, 1911 r. (elewacja zachodnia bliżej ptn. strony), wym. ok. 200 cm. Stojący w kontrapoście z lewą nogą ugiętą. W lewej ręce trzyma zamkniętą Ewangelię opartą o biodro, prawa dłoń oparta na jej grzbiecie, trzymająca pióro. Wzrok skierowany na wprost, długie włosy, wysokie czoło, długi zarost. Przy lewej nodze leży wół.

2. Rzeźba św. Marek, 1911 r. (elewacja wschodnia bliżej pld. strony), wym. ok. 200 cm. Stojący w kontrapoście z prawą nogą ugiętą. W lewej ręce trzyma otwartą Ewangelię, prawą dłoń pisząc na jej kratkach. Wzrok skierowany na wprost, długie włosy, wysokie czoło, długi zarost. Za postacią stojący lew.

3. Rzeźba św. Jan, 1911 r. (na elewacji kościoła, ptn. strona transeptu), wym. ok. 200 cm. Stojący w kontrapoście z prawą nogą ugiętą. W lewej ręce trzyma otwartą Ewangelię, prawą dłoń pisząc na jej kratkach. Twarz młodzieńcza, włosy długie rozłożone na ramionach. Przy lewej nodze siedzący orzeł z dziobem wtulonym w płaszc.

4. Rzeźba św. Mateusz, 1911 r. (na elewacji kościoła, pld. strona transeptu), wym. ok. 200 cm. Stojący w kontrapoście z prawą nogą ugiętą. W lewej ręce trzyma otwartą Ewangelię, prawa ręka opuszczona trzymająca pióro. Głowa pochylona, twarz starca, włosy długie rozłożone na ramionach, czoło z wydatną łysiną, długi zarost. Przy prawej nodze siedzący aniołek ze złożonymi dłońmi.

Fot. Kościół Parafialny w Futomie

Podsumowując tą część opracowania należy stwierdzić, iż dziedzictwo kulturowe zachowane na terenie gminy Błazowa ma spore znaczenie dla rozwoju turystyki i będzie miało istotne znaczenie przy określaniu kierunków rozwoju gminy w najbliższej przyszłości.

1.3 Krajobraz i zasoby środowiska przyrodniczego.

Powierzchnia obszaru jest wyniesiona od 230 m n.p.m. w północnej części gminy do 460 m n.p.m. w części południowej, jest pofałdowana w sposób zróżnicowany zarówno pod względem kierunków przebiegu jak i wysokości grzbietów wyżynnych, stopnia nachylenia stoków, głębokości wcięć i różnorodności występujących form terenowych takich jak: zrównania wierzchołkowe, stoki, osuwiska, złaziska, skarpy, dolina główna oraz doliny boczne, nieckowate i wciosowe.

Obszar budują utwory fliszowe z okresu kredy i trzeciorzędu, których warstwy stropowe są silnie zwietrzałe. Wietrzliny skał fliszowych pokrywają osady czwartorzędowe, wykształcone w postaci plejstocenijskich osadów zboczowych, utworów koluwalnych (w obrębie występowania ruchów masowych) oraz holocenijskich madów i żwirów rzecznych.

Z budową geologiczną związane jest występowanie surowców mineralnych, z których rozpoznane są i udokumentowane złoża łupków menilitowych „Futoma” oraz złoża diatomitów w Futomie i Nowym Borku. W obrębie gminy występują także zdadne dla potrzeb ceramiki budowlanej gliny zboczowe, eksploatowane dla potrzeb lokalnych cegielni w Przyłasku.

Prawie cały obszar gminy położony jest w dorzeczu Wisłoka, w zlewni jego dopływu, zwanego na odcinku przepływającym przez gminę rzeką Ryjak. Wody powierzchniowe tylko z niewielkiego fragmentu wschodniej części gminy odprowadzane są poprzez rzekę Ulenkę do Sanu. Na obszarze gminy biorą początek wszystkie cieki dopływające do Ryjaka. Są one przeważnie krótkie, o dużych spadkach koryt. Sama rzeka na najdłuższym odcinku płynie w kierunku południowym (na północ), a podłużny przekrój jej koryt charakteryzuje się znacznymi spadkami, co nadaje jej typowy charakter rzeki podgórskiej. Źródła Ryjaka leżą na wysokości 420 m n.p.m., a granicę gminy rzeka przekracza na wysokości 219,2 m n.p.m. Płynąc przez obszar gminy korytem wciętym w dno doliny na głębokość od 2 do 12 m, pokonuje na swoim spadku wysokość 200 m. Przy tym największe spadki występują w górnym odcinku jej biegu. Dużymi spadkami charakteryzują się też dopływy Ryjaka. Np. potok Piątkówka zaczyna swój bieg na wysokości około 400 m n.p.m., pokonując na długości około 6 km wysokość 160 m. Potok Kąkolówka wypływa ze źródła na wysokości około 400 m n.p.m., a wpada do Ryjaka po pokonaniu 148 m (na długości około 8 km). Jeszcze większy spadek ma potok przepływający przez Futomę, pokonując na około 4 km wysokość 150 m. Charakter rzeki i dopływających do niej potoków sprawia, że występujące nagłe i jednocześnie wezbrania wód, spowodowane ulewnymi deszczami lub roztopami wiosennymi, są przyczyną wystąpień wody z koryt i zalewania dolin.

KLIMAT

Warunki klimatyczne obszaru są charakterystyczne dla klimatu Pogórza Dynowskiego i według uzupełnień pomiarów meteorologicznych, dokonywanych na stacji w pobliskiej Harcie, cechują się następującymi pomiarami (wartości średnio roczne):

- średnie temperatury powietrza 7,5 °C
- średnie temperatury powietrza najcieplejszego miejsca 11,9 °C
- średnie temperatury powietrza najzimniejszego miejsca –3,5 °C
- okres trwania zimy 90 dni,
- okres trwania lata 99 dni,
- liczba dni pogodnych 63,
- liczba dni pochmurnych 115,
- roczna suma opadów 780 mm,
- liczba dni z pokrywą śnieżną 85,
- liczba dni z przymrozkiem 115,5,
- liczba dni z mgłą 32,3.

Najsilniejsze wiatry wieją w zimie i najczęściej z kierunku południowo-zachodniego, a najsiłabsze wiosną i najrzadziej z kierunku południowo-wschodniego.

Wymienione wyżej parametry charakteryzujące elementy klimatyczne, które są wartościami lokalnie modyfikowanymi przez warunki wynikające z rzeźby terenu, hydrogeologii, stopnia pokrycia terenu szatą roślinną i sposobu zagospodarowania. W jednym czasie niejednokrotnie występuje wyraźna różnica temperatur, wilgotności powietrza lub nasilenia wiatrów pomiędzy najwyższymi wzniesionymi terenami i głębokimi dolinami. W dolinach, gdzie nad terenami o płytko występujących wodach gruntowych większa jest wilgotność powietrza oraz duże stężenie zanieczyszczeń, często tworzą się mgły. Zaleganie mgieł utrudnia parowanie, osłabia nasłonecznienie. Spływające grawitacyjnie wzdłuż istniejących dolin masy wychłodzonego powietrza napotyka na przegrody, którymi są nasypy drogowe i zabudowa (zwłaszcza w Kąkolówce, Błazowej i Błazowej Dolnej), co sprawia tworzenie się chłodnych zastoisk i powoduje częste występowanie przymrozków.

Na obszarze gminy występują typy topoklimatu, które są związane ze strefami morfologicznymi, a mianowicie:

- typ stref wierzchowinowych, o szczególnie silnym nawietrzaniu i przeciętnym nasłonecznieniu,

- typ stref stoków, o warunkach bardzo zróżnicowanych, uzależnionych głównie od nachylenia i ekspozycji stoków, gdzie różnice napromieniowania słonecznego

– szczególnie w okresie jesienno-zimowym dochodzą do 30%, duże są różnice okresu zalegania pokrywy śnieżnej, szronu, rosy, temperatury i wilgoci,

- typ stref dolin rzecznych, gdzie często występują zjawiska inwersyjne, często zalegają mgły, spływają masy chłodnego powietrza z terenów wyżej położonych.

Warunki klimatyczne obszaru gminy są nieco modyfikowane także w obrębie lasów, głównie poprzez ich korzystny wpływ na zmniejszenie dobowych amplitud temperatur i wilgotności.

FLORA I FAUNA

Na obszarze gminy przeważają nieleśne zbiorowiska roślinne, głównie antropogeniczne, a także pół naturalne, wykorzystywane jako łąki i pastwiska. Najbardziej rozpowszechnionym zbiorowiskiem roślinnym łąk jest trawa rajgrasowa z różnymi mieszankami.

Znaczącą część obszaru, bo prawie ¼ zajmują lasy. W lasach głównym gatunkiem jest jodła i buk, stanowiąc powyżej 72 % drzewostanu, następnie sosna (prawie 19%), z niewielką domieszką dębów, modrzewi, brzoź, jaworów, świerków, olszy i grabów. Typowym siedliskiem lasów jest las wyżynny (97 % siedlisk leśnych). W dolinach potoków występują fragmenty leśne składające się z drzew olszy i jesionu. Na niektórych stokach występują fragmentaryczne zespoły lasu grądowego, przekształcone przez wprowadzenie sosny.

Wśród kompleksów leśnych dominuje żyzna buczyna karpacka w formie podgórskiej. W runie leśnym występuje wiele gatunków rzadko spotykanych roślin górskich, takich jak skrzyp olbrzym, paprotka zwyczajna, bluszcz pospolity, marzanka wonna, a także żywiec gruczołowaty, tojeść gajowa, wilczomlec migdałolistny.

Wielogatunkowe lasy, z bogatym podszyciem cechują się dużą odpornością biologiczną. W granicach gminy występuje wiele wartościowych, starych i dobrze utrzymanych drzew takich jak: dęby szypułkowe, wierzby białe, lipy drobnolistne, klon zwyczajny. Występują one pojedynczo i w grupach. Jednak tylko kilka z tych drzew objętych jest ochroną prawną.

O bogactwie fauny tego regionu świadczy fakt występowania 223 gatunków kręgowców, przechodzących tu naturalny rozród (w Polsce występują 434 gatunki kręgowców). Świat zwierząt na obszarze gminy to przedstawiciele fauny pochodzenia zachodnioeuropejskiego (jeleni europejski, dzik, zajęc szarak, jeź i kret), borealno-alpejskie (dzięcioł trójpalczasty, drozd obrożny, puszczyk uralski, kuna leśna, kwiczoł, jarząbek) oraz gatunki pontyjskie (muchołówka białoszyjka, kobczyk, żołna). Północną granicę gromadnego występowania osiąga tu wiele gatunków górskich, takich jak kumak, traszka, pliszka, salamandra plamista. W dolinie potoków Mójka i Piątkówka mają swoje żeremia bobry, zasiedlone tutaj przez ludzi w roku 1988.

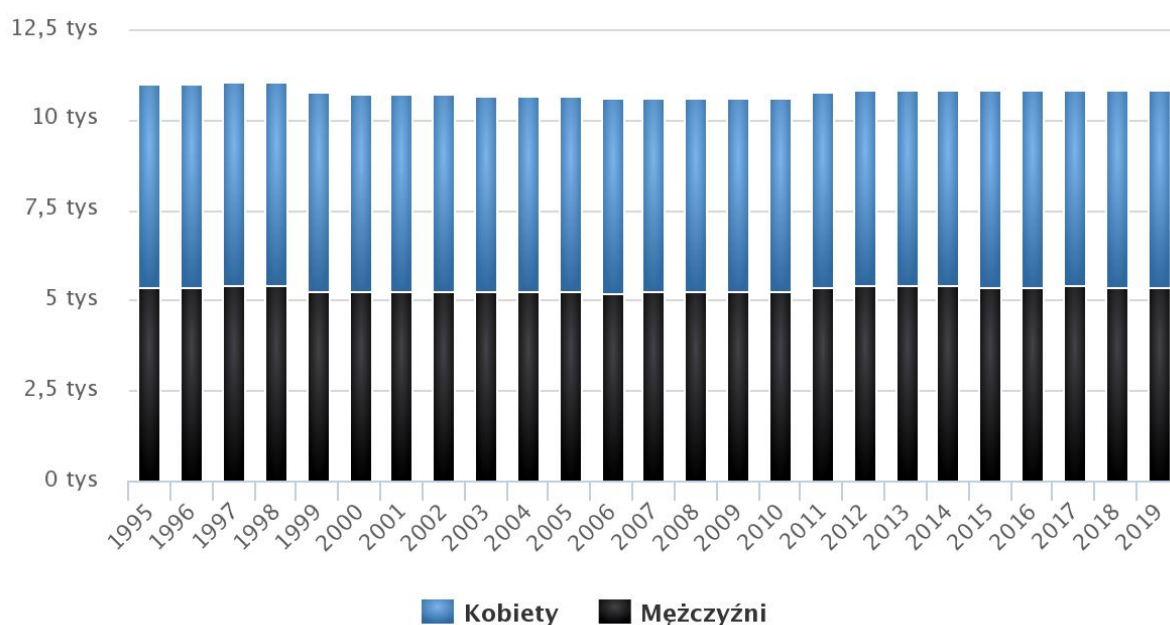
1.4 Ludność i procesy demograficzne

Gmina Błazowa ma 10 833 mieszkańców, z czego 50,5% stanowią kobiety, a 49,5% mężczyźni. W latach 2002-2019 liczba mieszkańców wzrosła o 0,9%. Średni wiek mieszkańców wynosi 40,8 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa podkarpackiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Wykres nr.1 Ludność gminy w latach 1995 – 2019 z podziałem na kobiety i mężczyzn

Populacja – Gmina Błazowa w latach 1995 – 2019

(Źródło: GUS)

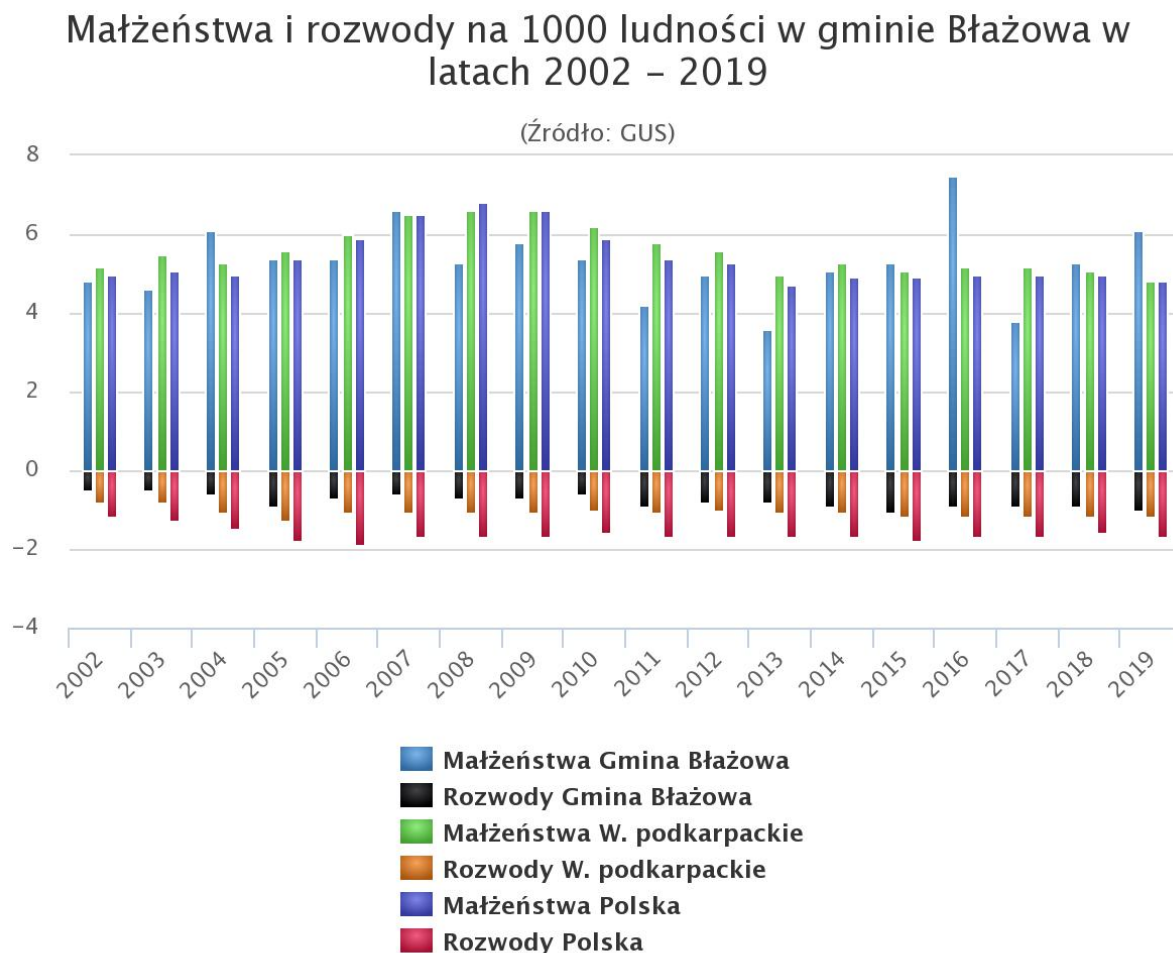

www.polskawliczbach.pl

Mieszkańcy gminy Błazowa zawarli w 2019 roku 66 małżeństw, co odpowiada 6,1 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to znacznie więcej od wartości dla województwa podkarpackiego oraz znacznie więcej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 1,0 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. 31,1% mieszkańców gminy Błazowa jest stanu wolnego, 58,0% żyje w małżeństwie, 1,6% mieszkańców jest po rozwodzie, a 8,7% to wdowy/wdowcy. Gmina Błazowa ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -7. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -0,65 na 1000 mieszkańców gminy Błazowa. W 2019 roku urodziło się 106 dzieci, w tym 51,9% dziewczynek i 48,1% chłopców. Średnia waga noworodków to 3 323 gramów. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 1,24 i jest znacznie większy od średniej dla województwa oraz znacznie większy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju. W 2018 roku 40,1% zgonów w gminie Błazowa spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 26,7% zgonów w gminie Błazowa były nowotwory, a

7,7% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 ludności gminy Błazowa przypada 10.46 zgonów. Jest to znacznie więcej od wartości średniej dla województwa podkarpackiego oraz wartość porównywalna do wartości średniej dla kraju.

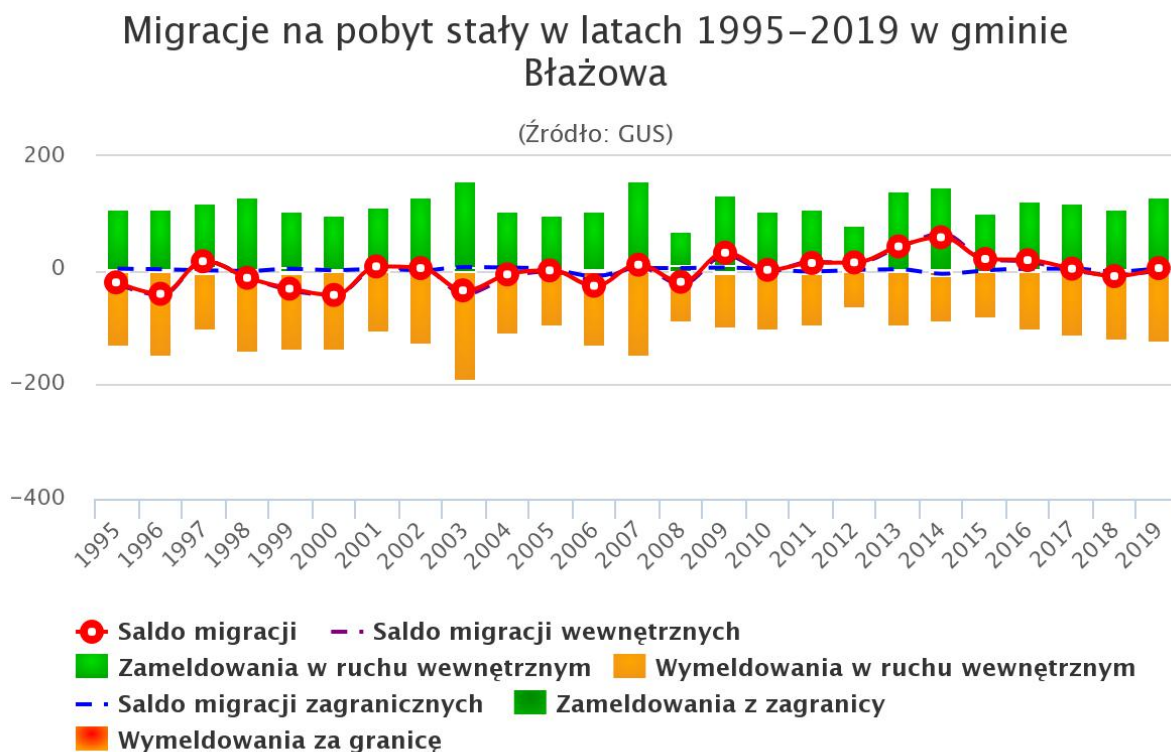
Wykres nr.2 Małżeństwa i rozwody w porównaniu do powiatu i województwa.

www.polskawliczbach.pl

W 2019 roku zarejestrowano 123 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 123 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy Błazowa 0. W tym samym roku 6 osób zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano 2 wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące 4.

Wykres nr.3 Migracje ludności w latach 1995 – 2019 w gminie Błażowa

www.polskawliczbach.pl

Tabela 1. Ludność gminy wiejskiej Błażowa na tle innych gmin powiatu rzeszowskiego i województwa (31.12.2019r.)

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ludność na 1 km ²		Kobiety na 100 mężczyzn ^a		Saldo migracji na 1000 ludności		Dochody własne budżetu gminy ^b				Środki w dochodach budżetu gminy na finansowanie i współ-finansowanie programów i projektów unijnych ^b		Wydatki budżetu gminy ^b		Dzieci w przedszkolach na 100 miejsc ^c		Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w zasobach mieszkaniowych		Odsetek ludności korzystającej z instalacji			Podmioty gospodarki narodowej w rejestrze REGON na 10 tys. ludności		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21		22	
BLAŻOWA (GM.MIEJSKO-WIEJSKA)	12	88	5	82	10	66	11	112	7	37	11	65	11	136	11	108	11	130	13	143	14	139	8	56
BOGUCHWAŁA (GM.MIEJSKO-WIEJSKA)	4	24	14	143	4	11	4	37	12	69	10	64	2	42	5	25	6	60	4	35	2	24	5	28
CHMIELNIK (GM.WIEJSKA)	9	53	3	61	5	19	7	57	6	32	4	20	-	-	7	50	13	141	10	77	6	88	9	65
DYNÓW (GM.MIEJSKA)	2	21	5	82	14	101	9	92	3	13	7	30	7	69	14	139	12	131	11	82	7	90	6	30
DYNÓW (GM.WIEJSKA)	14	125	1	7	8	37	14	147	14	151	13	105	-	-	13	119	14	156	14	156	10	101	13	137
GŁOGÓW MAŁOPOLSKI (GM.MIEJSKO-WIEJSKA)	7	49	5	82	3	5	2	14	2	12	2	13	6	68	4	22	1	4	5	39	5	64	2	23
HYŻNE (GM.WIEJSKA)	8	50	3	61	13	85	13	137	4	22	6	26	-	-	10	88	9	116	12	129	8	94	12	132
KAMIEŃ (GM.WIEJSKA)	13	91	2	16	11	73	12	126	1	3	1	5	3	47	8	55	5	35	6	56	11	110	14	146
KRASNE (GM.WIEJSKA)	1	17	13	137	1	1	3	16	5	28	5	25	4	49	1	3	7	67	2	16	1	23	1	17
LUBENIA (GM.WIEJSKA)	11	68	5	82	12	82	8	91	11	63	14	118	1	20	12	115	10	120	8	71	13	127	11	122
SOKOŁÓW MAŁOPOLSKI (GM.MIEJSKO-WIEJSKA)	10	55	9	102	9	47	10	94	9	53	8	45	9	98	9	77	4	25	7	59	12	125	10	90
ŚWILCZA (GM.WIEJSKA)	6	41	12	124	7	30	6	50	10	56	9	63	10	114	6	33	1	4	3	32	3	26	7	49
TRZEBOWNISKO (GM.WIEJSKA)	3	22	9	102	2	3	1	5	8	52	3	16	5	59	2	10	1	4	1	11	4	30	4	27
TYCZYŃ (GM.MIEJSKO-WIEJSKA)	5	26	9	102	6	25	5	42	13	78	12	82	8	80	3	12	8	111	9	74	9	98	3	24

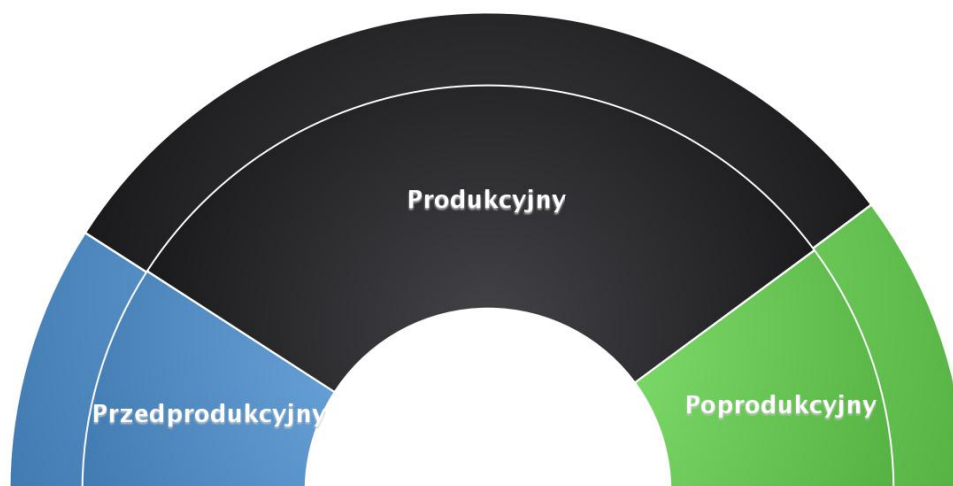
Źródło: opracowanie własne na podstawie: „Województwo Podkarpackie 2014. Podregiony, powiaty, gminy”, Rzeszów 2014.

61,5% mieszkańców gminy Błazowa jest w wieku produkcyjnym, 18,3% w wieku przedprodukcyjnym, a 20,2% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

Wykres nr 4. Ludność w wieku produkcyjnym 2019 w gminie Błazowa

Produkcyjne grupy wieku w gminie Błazowa, 2019

(Źródło: GUS)

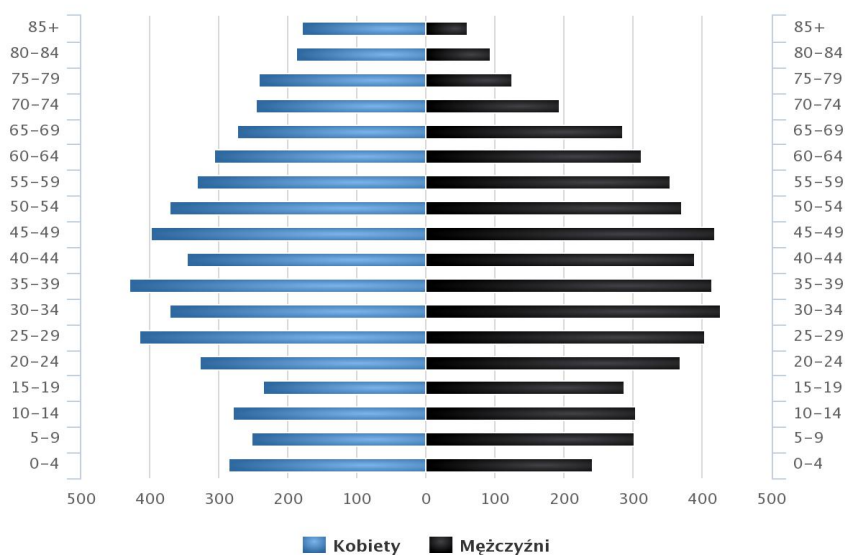
www.polskawliczbach.pl

Struktura wiekowa mieszkańców gminy Błazowa. Średni wiek kobiet to 42,4 lat a mężczyzn 39,2 lat. Liczba kobiet to 5 473 a mężczyzn 5 360. Stopień feminizacji wygląda następująco na 100 kobiet przypada 98 mężczyzn, na 100 mężczyzn przypada 102 kobiety.

Wykres nr. 5 Liczba kobiet i mężczyzn w kategoriach wiekowych.

Piramida wieku mieszkańców gminy Błazowa, 2019

(Źródło: GUS)

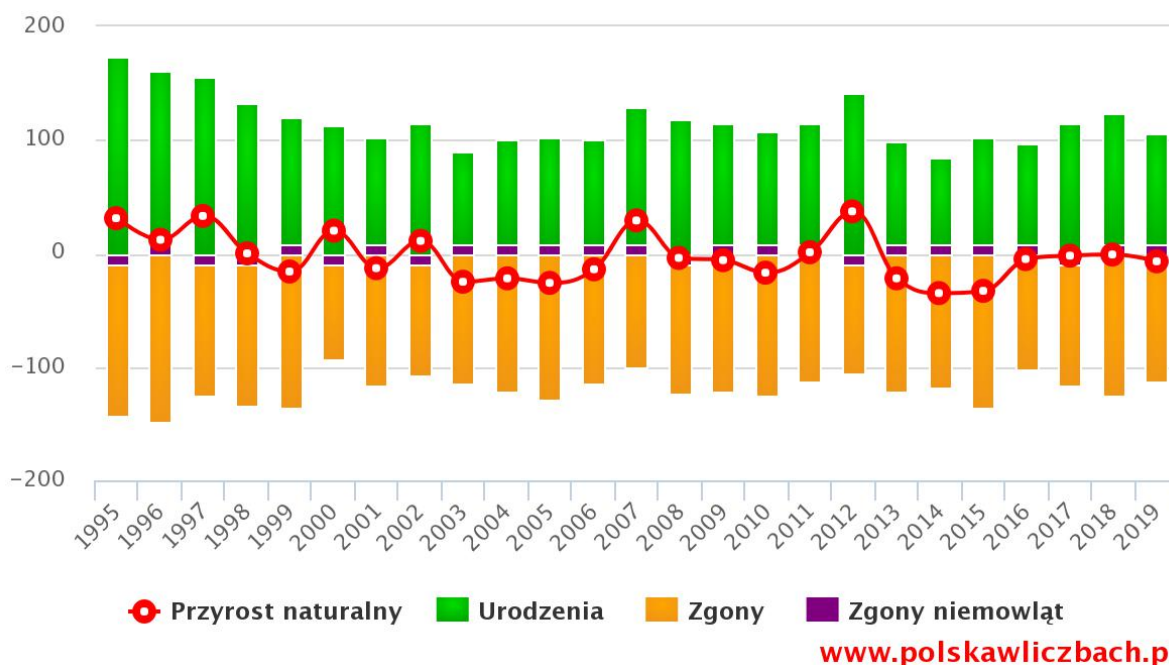
www.polskawliczbach.pl

Wskaźnik przyrostu naturalnego w ubiegłych latach utrzymywał wartość dodatnią. W 2015 stosunek urodzeń do zgonów był najmniejszy i wynosił – 33. W 2019 roku osiągnął wśród kobiet wartość – 1 a wśród mężczyzn - 6.

Wykres nr 6 Przyrost naturalny w latach 1995 – 2019

Przyrost naturalny w latach 1995–2019 w gminie Błazowa

(Źródło: GUS)

1.5 Warunki życia mieszkańców.

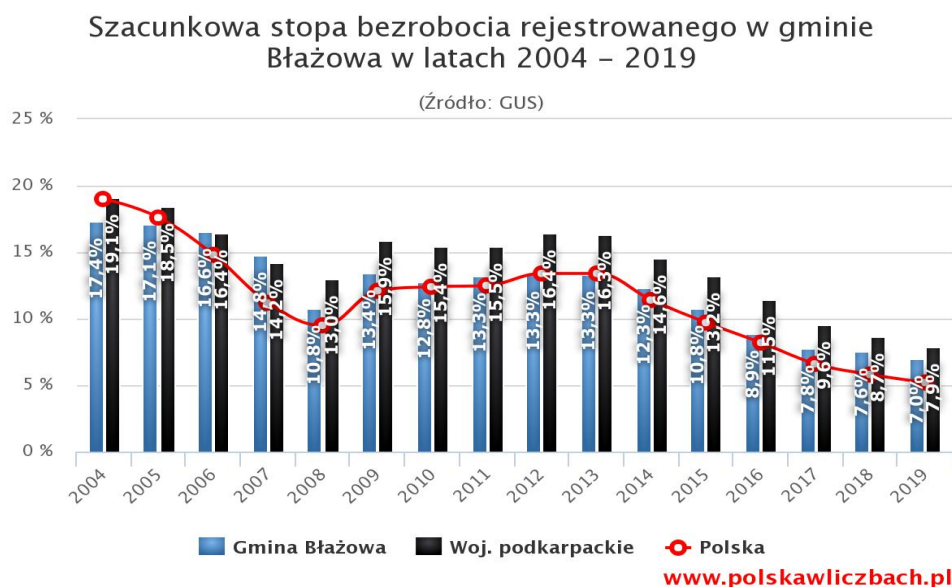
1.5.1 Rynek pracy i wynagrodzenia

W gminie Błazowa na 1000 mieszkańców pracuje 261 osób. Jest to **znacznie więcej niż w województwie podkarpackim** oraz **nieznacznie więcej niż w kraju**. 68,1 % wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 31,9 % mężczyźni. Bezrobocie rejestrowane w gminie Błazowa wynosiło w 2019 roku 7,0% (7,4% wśród kobiet i 6,7% wśród mężczyzn). W 2018 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Błazowa wynosiło 3 979,24 PLN, co odpowiada 82,30% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Błazowa 1 369 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 300 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -1 069. 46,5% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Błazowa pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 23,7% w przemyśle i budownictwie, a 14,5% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja)

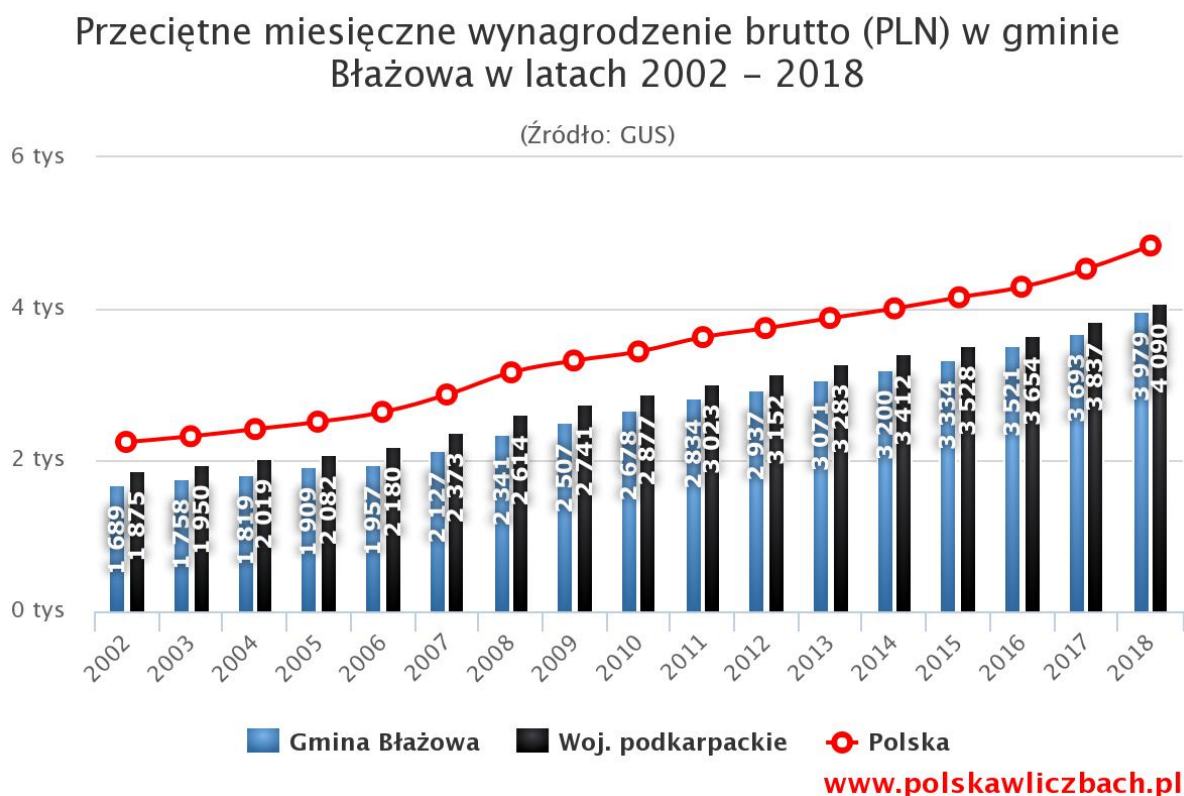
oraz 0,5% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości)

1.5.2 Bezrobocie

Wykres nr 7 Stopa bezrobocia w ujęciu , krajowym, wojewódzkim i gminy.

Wykres nr 8 Przeciętne wynagrodzenie w gminie Błazowa

Liczba osób wyjeżdżających do pracy poza teren gminy to 1 379, natomiast liczba osób przyjeżdżających do pracy spoza terenu Gminy to 300 osób.

Pracujący według sektorów ekonomicznych w gminie Błazowa to:

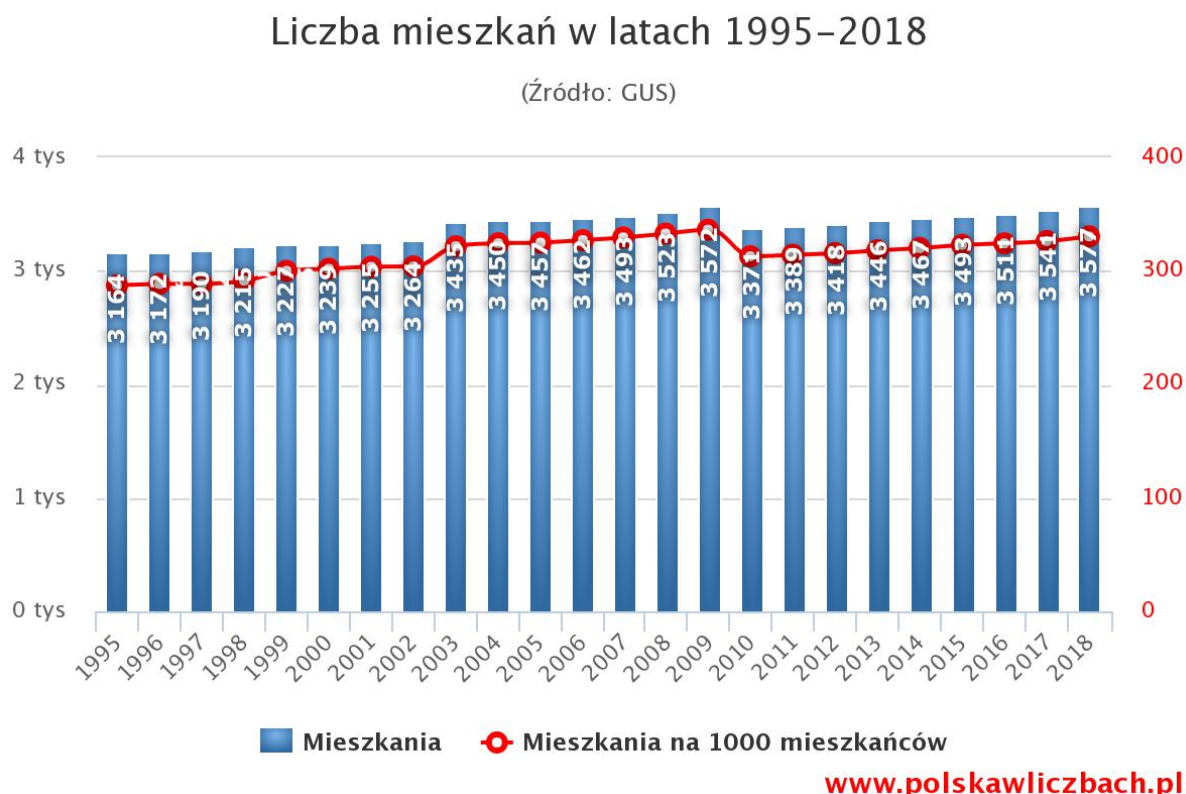
- Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo – 46,5% (K 51,5% ; M – 41,6%)
- Przemysł i budownictwo – 23,7% (K – 10,7% ; M – 36,1%)
- Handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja – 14,5% (K – 13,6% : M – 15,5%)
- Działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości – 0,5% (K – 0,8% ; M – 0,3%)
- Pozostałe – 14,8% - (K – 23,4% ; M – 6,5%)

1.5.3 Zasoby mieszkaniowe

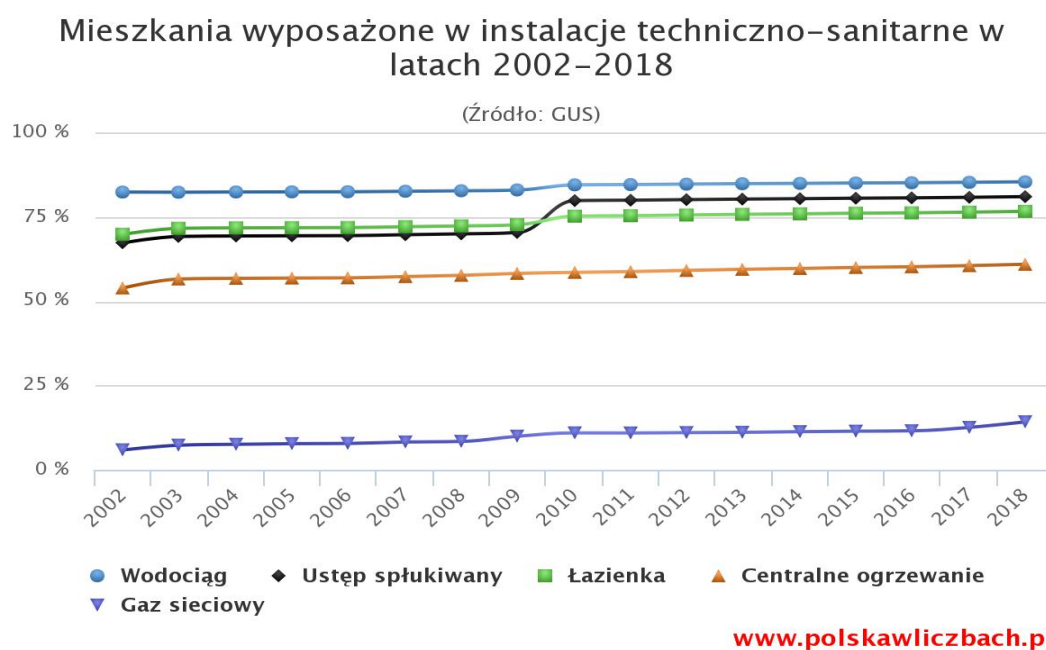
Istotnym elementem świadczącym o warunkach życia mieszkańców jest stan oraz jakość zasobów mieszkaniowych gminy. Ważnym kryterium oceny standardów mieszkaniowych jest ich dostęp do infrastruktury sanitarnej - wyposażenie w wodociąg, łazienkę, kanalizację i centralne ogrzewanie. W 2019 roku w gminie Błazowa oddano do użytku 30 mieszkań. Na każdych 1000 mieszkańców oddano więc do użytku 2,77 nowych lokali. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa podkarpackiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. Całkowite zasoby mieszkaniowe w gminie Błazowa to 3 577 nieruchomości. Na każdych 1000 mieszkańców przypada zatem 330 mieszkań. Jest to wartość nieznacznie większa od wartości dla województwa podkarpackiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. 100,0% mieszkań zostało przeznaczonych na cele indywidualne. Przeciętna liczba pokoi w nowo oddanych mieszkaniach w gminie Błazowa to 5,97 i jest znacznie większa od przeciętnej liczby izb dla województwa podkarpackiego oraz znacznie większa od przeciętnej liczby pokoi w całej Polsce. Przeciętna powierzchnia użytkowa nieruchomości oddanej do użytkowania w 2019 roku w gminie Błazowa to 134,00 m² i jest znacznie większa od przeciętnej powierzchni użytkowej dla województwa podkarpackiego oraz znacznie większa od przeciętnej powierzchni nieruchomości w całej Polsce. Biorąc pod uwagę instalacje techniczno-sanitarne 85,35% mieszkań przyłączonych jest do wodociągu, 80,96% nieruchomości wyposażonych jest w ustęp spłukiwany, 76,60% mieszkań posiada łazienkę, 60,92% korzysta z centralnego ogrzewania, a 14,23% z gazu sieciowego.

Analizując zasoby mieszkaniowe należy stwierdzić, iż obserwuje się tendencję wzrostową wyposażenia mieszkań w wodociągi, łazienkę i centralne ogrzewanie w latach.

Wykres nr 9 Liczba mieszkań oddanych do użytku w latach 1995-2018

Wykres nr 10 Mieszkania wyposażone w instalacje techniczno-sanitarne w latach 1995-2018

1.5.4 Edukacja

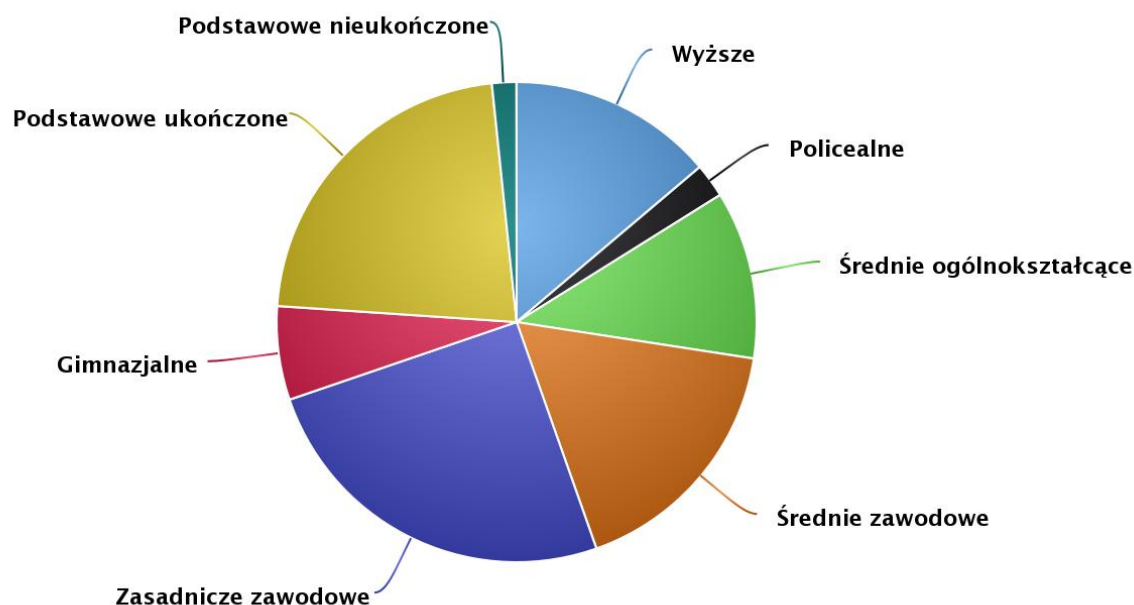
Poziom wykształcenia w Gminie Błażowa.

2 559 mieszkańców gminy Błażowa jest w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) (w tym 1 213 kobiet oraz 1 346 mężczyzn). Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku 13,8% ludności posiada wykształcenie wyższe, 2,3% wykształcenie policealne, 11,3% średnie ogólnokształcące, a 17,2% średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 25,2% mieszkańców gminy Błażowa, gimnazjalnym 6,3%, natomiast 22,3% podstawowym ukończonym. 1,7% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej. W porównaniu do całego województwa podkarpackiego mieszkańcy gminy Błażowa mają nieznacznie niższy poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w gminie Błażowa największy odsetek ma wykształcenie podstawowe ukończone (24,6%) oraz zasadnicze zawodowe (18,3%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (32,3%) oraz podstawowe ukończone (19,9%).

Wykres 11 Poziom wykształcenia w gminie Błażowa.

Poziom wykształcenia – Gmina Błażowa

(Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011)

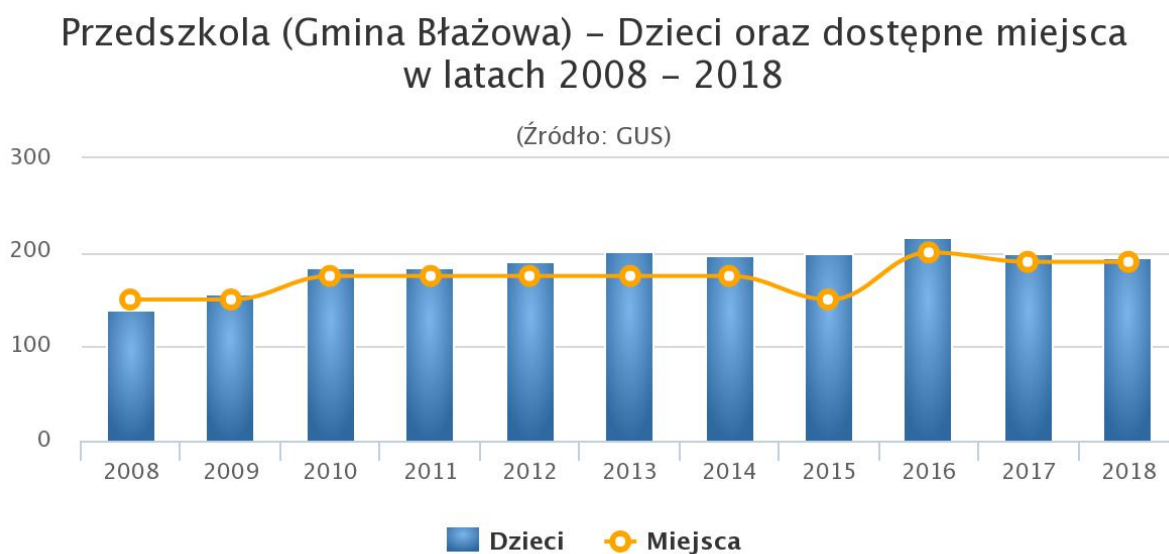

www.polskawliczbach.pl

Przedszkola.

W roku 2018 w gminie Błazowa mieściło się 1 przedszkole, w którym do 8 oddziałów uczęszczało 195 dzieci (94 dziewczynki oraz 101 chłopców). Dostępnych było 190 miejsc. Dla porównania w 2008 roku w gminie Błazowa mieściło się 1 przedszkole, w którym do 6 oddziałów uczęszczało 139 dzieci (62 dziewczynki oraz 77 chłopców). Dostępnych było 150 miejsc. 15,3% mieszkańców gminy Błazowa w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) zalicza się do przedziału 3-6 lat - wychowanie przedszkolne (17,3% wśród dziewczynek i 13,5% wśród chłopców). Na tysiąc dzieci w wieku przedszkolnym 733 uczęszcza do placówek wychowania przedszkolnego. Na jedno miejsce w placówce wychowania przedszkolnego przypada 1,54 dzieci w wieku przedszkolnym.

Wykres 12 Przedszkola w gminie Błazowa – dzieci oraz miejsca dostępne w latach 2008-2018

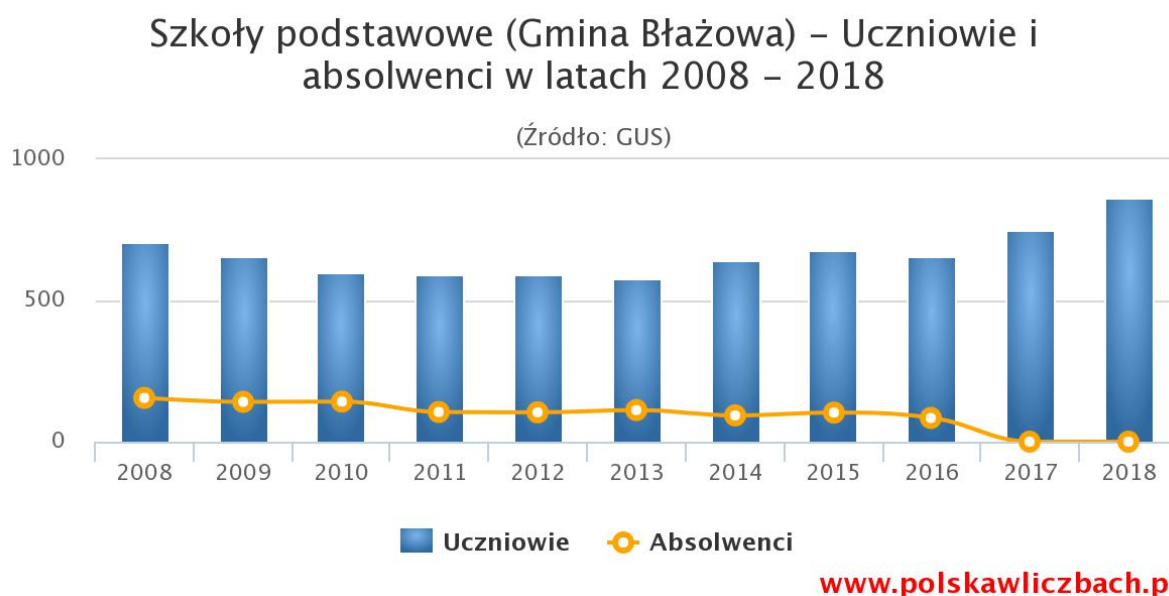

www.polskawliczbach.pl

Szkoły podstawowe.

Placówkę ma 8 szkół podstawowych, w których w 71 oddziałach uczyło się 864 uczniów (397 kobiet oraz 467 mężczyzn). Dla porównania w 2008 roku w gminie Błazowa istniało 8 szkół podstawowych, w których w 52 oddziałach uczyło się 705 uczniów (341 kobiet oraz 364 mężczyzn). W grupie wiekowej 3-24 lata na poziomie podstawowym (7-12 lat) kształcą się 28,8% ludności (28,5% wśród dziewczynek i 29,0% wśród chłopców). Na 1 oddział w szkołach podstawowych przypada 12,2 uczniów. Współczynnik skolaryzacji brutto (Stosunek wszystkich osób uczących się w szkołach podstawowych do osób w wieku 7-12 lat) wynosi 93,41.

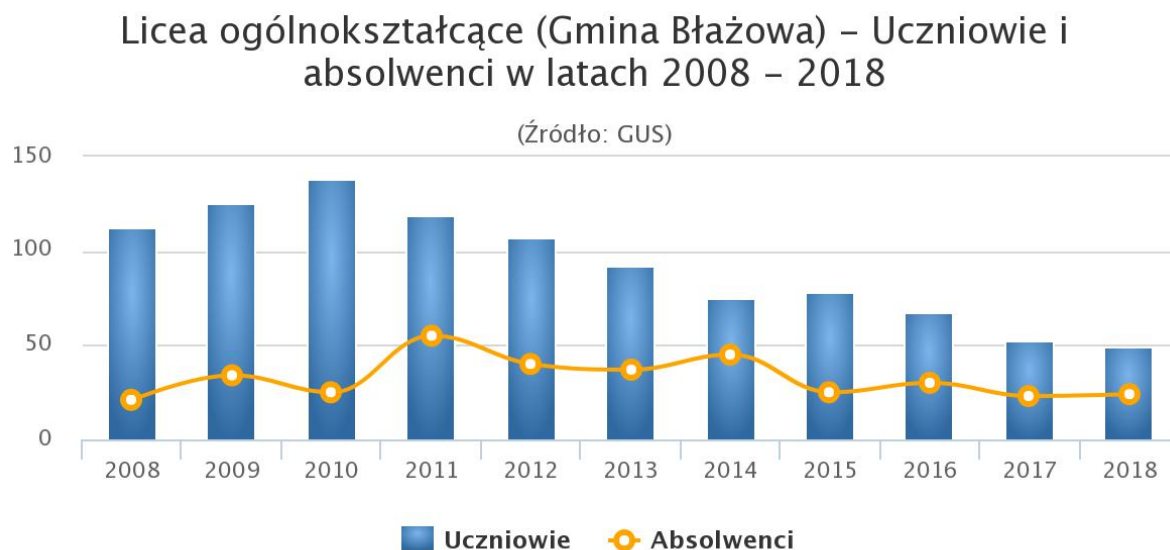
Wykres 13 Szkoły podstawowe – Uczniowie i absolwenci w latach 2008 - 2018

Szkolnictwo ponadpodstawowe.

W gminie Błazowa znajduje się 1 liceum ogólnokształcące, w którym w 3 oddziałach uczyło się 49 uczniów (27 kobiet oraz 22 mężczyzn). W 2018 zarejestrowano 24 absolwentów. Dla porównania w 2008 roku w gminie Błazowa placówkę miała 1 liceum ogólnokształcące, w którym w 4 oddziałach uczyło się 112 uczniów (72 kobiety oraz 40 mężczyzn). W 2008 zarejestrowano 21 absolwentów. W grupie wiekowej 3-24 lata na poziomie ponadgimnazjalnym (16-18 lat) kształcą się 16,2% mieszkańców (15,6% wśród dziewczyn i 16,7% wśród chłopaków). Na 1 oddział w szkołach ogólnokształcących przypada 16,3 uczniów. W przedziale wiekowym odpowiadającym edukacji w szkołach wyższych (19-24 lat) znajduje się 27,2% mieszkańców gminy Błazowa w wieku potencjalnej nauki (27,0% kobiet i 27,4% mężczyzn).

Wykres 14 Szkoły ponadpodstawowe – uczniowie i absolwenci lata 2008-2018

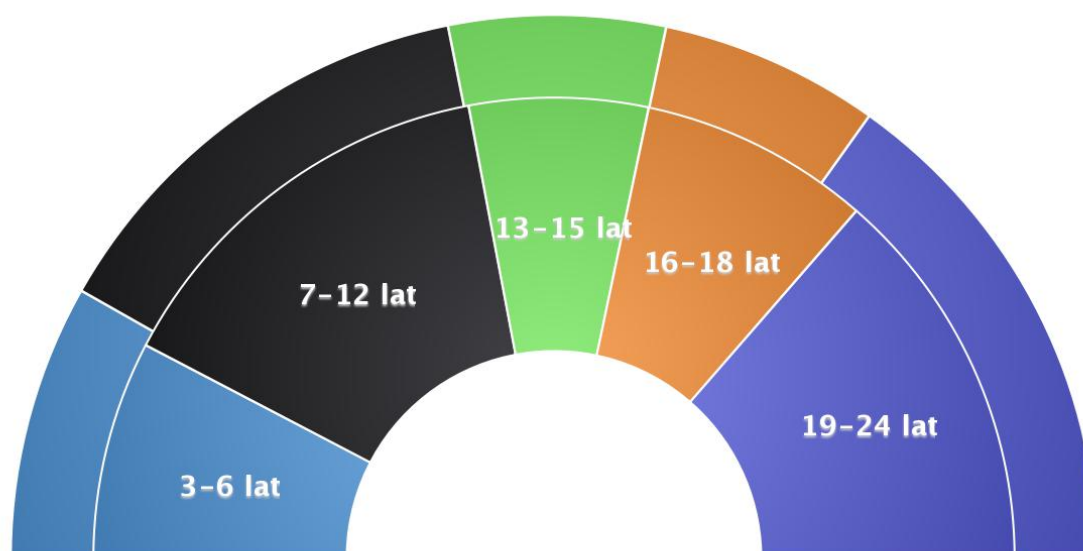

www.polskawliczbach.pl

Wykres 15 Edukacyjne grupy wiekowe w 2019 roku w Gminie Błazowa

Edukacyjne grupy wieku – Gmina Błazowa, 2019

(Źródło: GUS)

www.polskawliczbach.pl

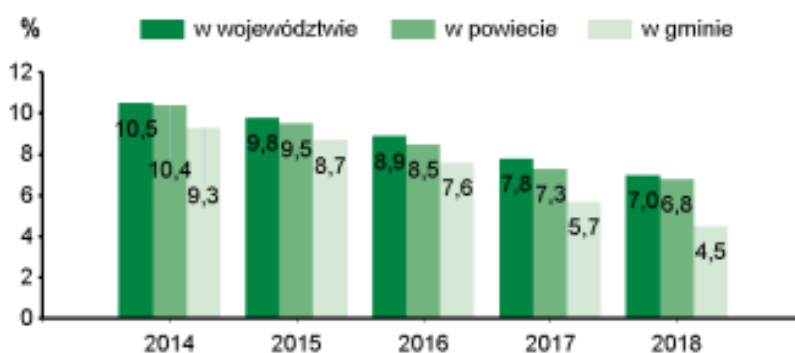
1.5.5 Ochrona zdrowia i opieka społeczna

Gmina Błażowa realizuje założenia związane z objęciem obywateli posiadających ubezpieczenie zdrowotne w Narodowym Funduszu Zdrowia oraz niektórych grup nieubezpieczonych, w tym dzieci czy kobiet w ciąży, za pośrednictwem licznych placówek zdrowia. Każdy ośrodek zdrowia czy przychodnia posiada odpowiednie kompetencje do świadczenia darmowych świadczeń zdrowotnych z koszyka świadczeń gwarantowanych.

Według danych BDL, czyli Banku Danych Lokalnych (stat.gov.pl) w 2018 roku w Gminie Błażowa zarejestrowanych przychodni i ośrodków zdrowia było 8. Dla porównania w powiecie rzeszowskim 91. Liczba osób przypadających na jedną przychodnię to 1353 w Gminie, w powiecie 1873. W 2018 roku statystycznie udzielono w powiecie 3,8 porady podstawowej opieki zdrowotnej na 1 mieszkańca a w Gminie 5,3.

W 2018 r. wydatki na pomoc społeczną i pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej wyniosły **2023,1** tys. zł

Udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem

Świadczenie wychowawcze RODZINA 500+ w 2018 r.	Powiat	Gmina
Przeciętna miesięczna: liczba rodzin pobierających świadczenie	12603	718
liczba dzieci, na które rodziny otrzymują świadczenie	20265	1163
Wyплаты świadczeń w tys. zł	126146,8	7522,1

W 2018 r. wydatki na przeciwdziałanie alkoholizmowi wyniosły **104** tys. zł

Dane źródłowe BDL dla powiatu rzeszowskiego 2018. (stat.gov.pl)

1.5.6 Kultura, sport i turystyka.

Kultura

W 2019 roku w gminie Błazowa funkcjonowały Domy Kultury, kluby i świetlice: 1 (publiczne: 1, prywatne: 0), w tym obiekty przystosowane dla osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach inwalidzkich: 0. W gminie Błazowa 1 instytucja posiada sale widowiskowe, w których znajduje się 160 standardowych miejsc dla widzów.

W wiejskich Domach Kultury oraz remizach odbywają się imprezy cykliczne i okolicznościowe, często uświetniane występami zespołów działających na terenie gminy. W zależności od potrzeb i oczekiwań odbiorców budynki stają się miejscem prezentacji tańców, pieśni, obrzędów folklorystycznych, regionalnej kuchni, miejscem biesiady, szkoleń, pracy artystów, centrum promocji sztuki, rzemiosła - ubogacając, promując, dając radość, oraz możliwości realizacji.

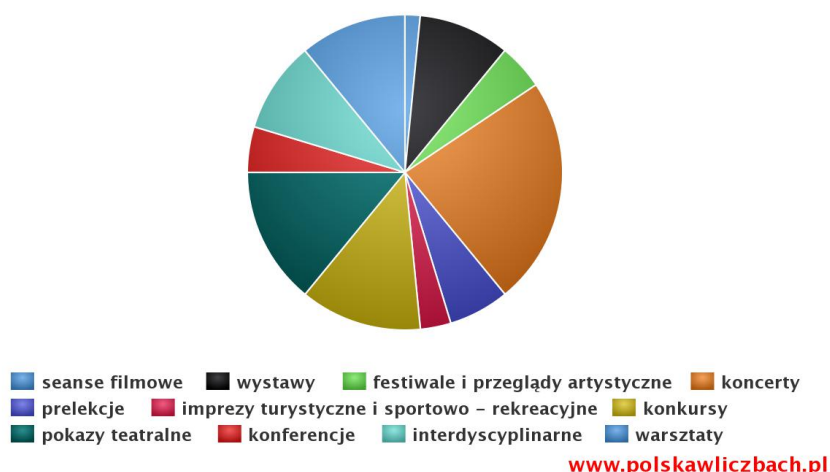
Imprezy organizowane przez jednostki w 2019 roku oraz liczba uczestników: imprezy ogółem:

- 64 (uczestnicy: 13 160)
- seanse filmowe: 1 (uczestnicy: 30)
- wystawy: 6 (uczestnicy: 1 700)
- festiwale i przeglądy artystyczne: 3 (uczestnicy: 2 000)
- koncerty: 15 (uczestnicy: 18 500) prelekcje,
- spotkania, wykłady: 4 (uczestnicy: 180)
- imprezy turystyczne i sportowo - rekreacyjne: 2 (uczestnicy: 700)
- konkursy: 8 (uczestnicy: 650)
- pokazy teatralne: 9 (uczestnicy: 700)
- konferencje: 3 (uczestnicy: 200)
- interdyscyplinarne: 6 (uczestnicy: 400)
- warsztaty: 7 (uczestnicy: 100)

Wykres nr 16. Struktura imprez kulturalnych w Gminie Błazowa w 2019r.

Imprezy organizowane przez domy kultury, 2019

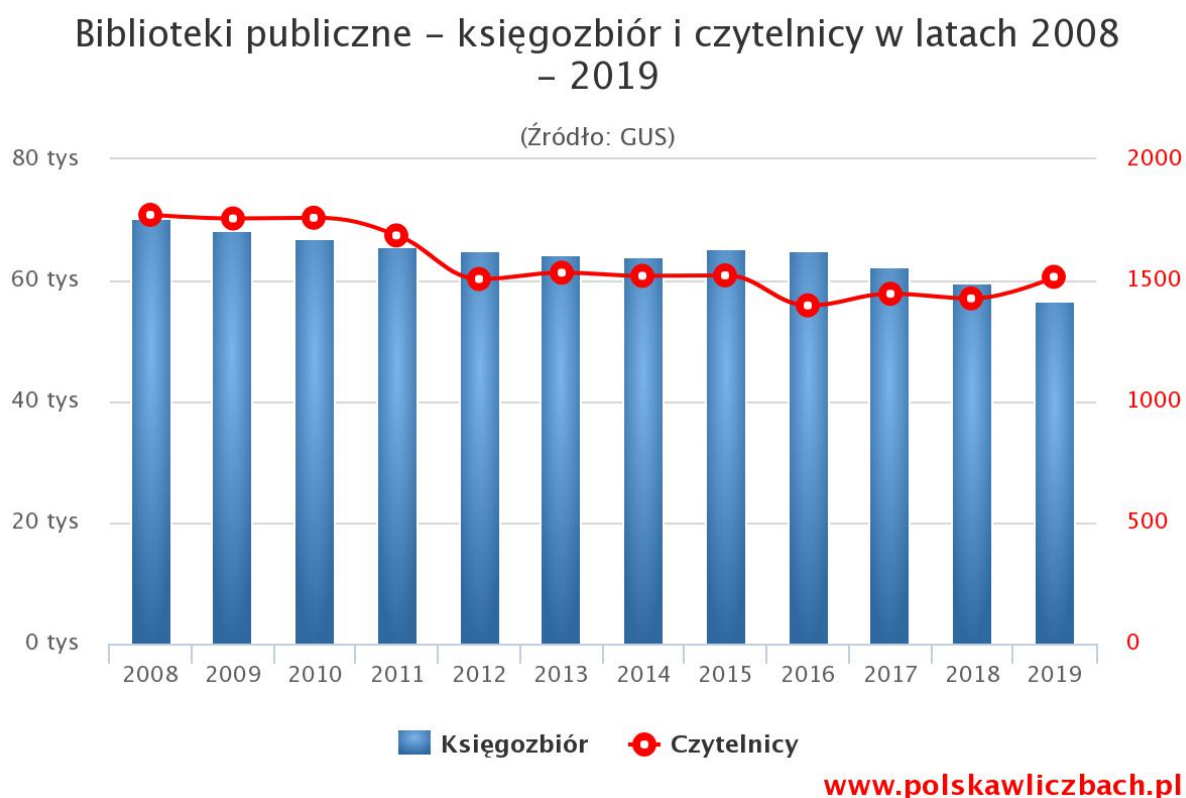
(Źródło: GUS)

Według danych z 2019 w gminie Błazowa działała Biblioteka i 5 filii publicznych posiadających księgozbiór liczący 56 770 woluminów. We wszystkich placówkach zatrudnionych było 9 pracowników. Wśród obiektów przystosowanych dla osób niepełnosprawnych 1 miał wejście do budynku przystosowane dla osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach, 1 miał udogodnienia wewnątrz budynku dla osób niepełnosprawnych poruszających się na wózkach, a 0 było przystosowanych dla użytkowników niewidzących i słabowidzących.

Komputeryzacja bibliotek publicznych w 2019 roku: komputery użytkowane w bibliotece ogółem: 19 dostępne dla czytelników: 14 komputery podłączone do Internetu dostępne dla czytelników: 13 biblioteki, które umożliwiają korzystanie z Internetu bezprzewodowego: 5 biblioteki, które posiadają dostęp do Internetu szerokopasmowego: 5

Wykres nr 17 Biblioteki , księgozbiór i czytelnicy

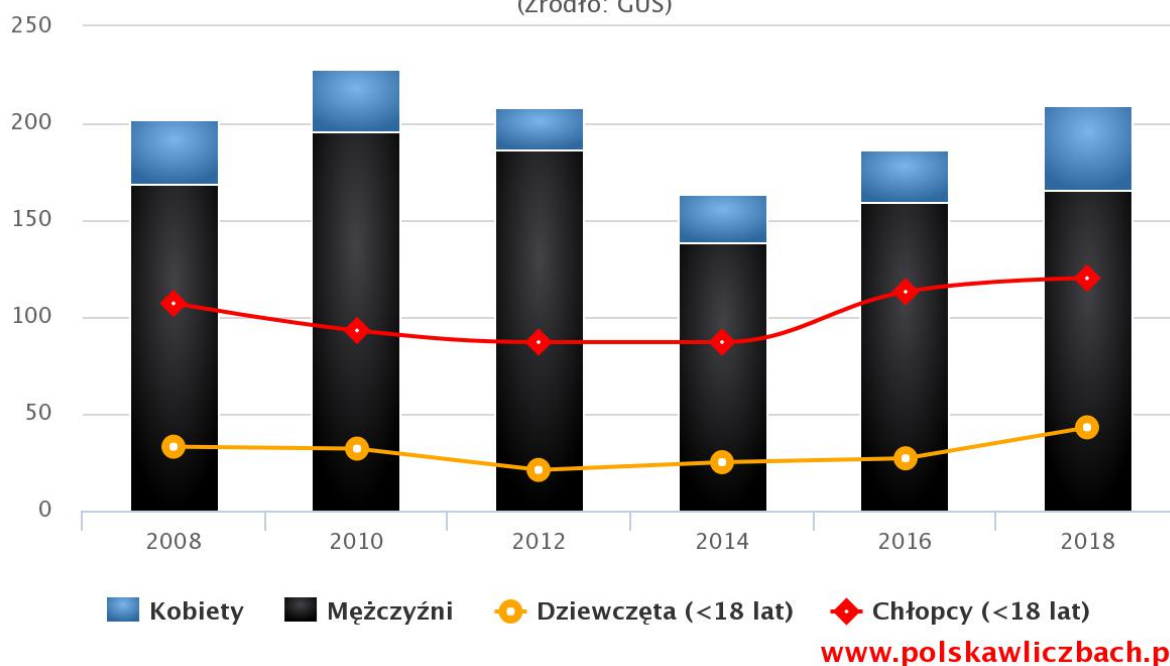
Sport

Według danych z 2016 w gminie Błazowa działały 3 kluby sportowe (włącznie z klubami wyznaniowymi i UKS) zrzeszające 124 członków. Zarejestrowano 186 ćwiczących (mężczyźni: 159, kobiety: 27, chłopcy do lat 18: 113, dziewczęta do lat 18: 27). Aktywne były 3 sekcje sportowe. Zajęcia sportowe prowadzone były przez trenera (5), instruktora sportowego (2) oraz inne osoby (2).

Wykres nr 18 Liczba uprawiających sport w Gminie Błazowa.

Ćwiczący w klubach sportowych w gminie Błazowa w latach 2008 – 2018

(Źródło: GUS)

Turystyka

Turystyka jest sektorem usług, który odpowiednio pokierowany staje się istotnym elementem gospodarki. Turystyka jest ważna dla każdego z nas. Jedni dzięki niej mają za co żyć, inni dzięki niej mogą na chwilę zapomnieć o trudach życia codziennego. Niezależnie do której grupy należysz, to w naszej gminie poczujesz się dobrze. Tu będziesz traktowany nie tylko jak turysta, ale jak miły gość.

Obszar całej gminy to nieodkryty raj dla turystyki rowerowej, szczególnie dla szczęśliwych posiadaczy rowerów górskich, dla których żadna droga nie jest zła, a nawet im gorsza, tym lepsza. Na rowerze dotrą oni wszędzie.

Uwzględniając powracającą modę na prawie do niedawna zapomnianą formę rekreacji jaką jest jeździectwo dużą atrakcją mogą stanowić przejażdżki konne po bocznych, mało uczęszczanych lub polnych drogach, wśród pól, przecinkami leśnymi, po urozmaiconym terenie. Jest to idealny region dla turystyki konnej. Nawiązuje to do misji gminy jako ekoturystyka.

Turystyka piesza to najstarsza i najbardziej popularna forma turystyki. Jej szczególnym walorem jest fakt, że pozwala na dotarcie do miejsc trudno dostępnych. Ze wszystkich form turystyki jest także najbezpieczniejsza i najtańsza, bo nie wymaga wielu nakładów finansowych na sprzęt, wyposażenie oraz wydatków na środki komunikacyjne. Mogą ją uprawiać wszyscy bez względu na wiek, płeć, porę roku i warunki atmosferyczne. W Polsce turystyka piesza ma wielu zwolenników wśród dorosłych i młodzieży.

Uprawiając turystykę pieszą turyści poruszają się szlakami turystycznymi, czyli trasami turystycznymi oznaczonymi specjalnymi symbolami wyznaczającymi jej przebieg i ułatwiającymi odnalezienie właściwej drogi. Dokonuje się tego w celu ułatwienia turystom dotarcia do najciekawszych miejsc regionu.

Ze względów historycznych większość szlaków w Polsce ma oznakowanie zgodne z instrukcją znakowania szlaków turystycznych PTTK. Przyjęte jest oznaczanie szlaku pieszego za pomocą trzech przylegających do siebie poziomych pasków, umieszczanych na drzewach, murach, skałach itp. Dwa zewnętrzne paski są barwy białej, natomiast środkowy jest wypełniony czarną, czerwoną, niebieską, zieloną czy żółtą farbą.

Kolor, którym oznaczony jest szlak nie ma związku z trudnością szlaku dla turysty pieszego, w przeciwieństwie do oznaczeń szlaków narciarskich – gdzie kolor określa stopień trudności trasy narciarskiej.

- kolor czerwony oznacza szlak główny, który zwykle jest poprowadzony przez najbardziej spektakularne a jednocześnie najciekawsze krajobrazowo i przyrodniczo miejsca danego

regionu. Nie obejmuje jednak wszystkich wartych zobaczenia atrakcji w danym regionie, gdyż jest to niemożliwe. ;

- kolor niebieski wyznacza szlaki pokonujące duże odległości – dalekobieżne;
- kolorem zielonym i żółtym znakuje się krótkie szlaki łączące, czasami też dojściowe;
- kolor czarny wyznacza krótki szlak dojściowy – do jakiegoś miejsca, którym poprowadzenie szlaku dalekobieżnego byłoby nieciekawe, niekorzystne lub niemożliwe.

Trasa rowerowa w Futomie

1.6 Przedsiębiorczość.

1.6.1 Podmioty gospodarki narodowej

W gminie Błazowa w roku 2019 w rejestrze REGON zarejestrowanych było 799 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 657 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

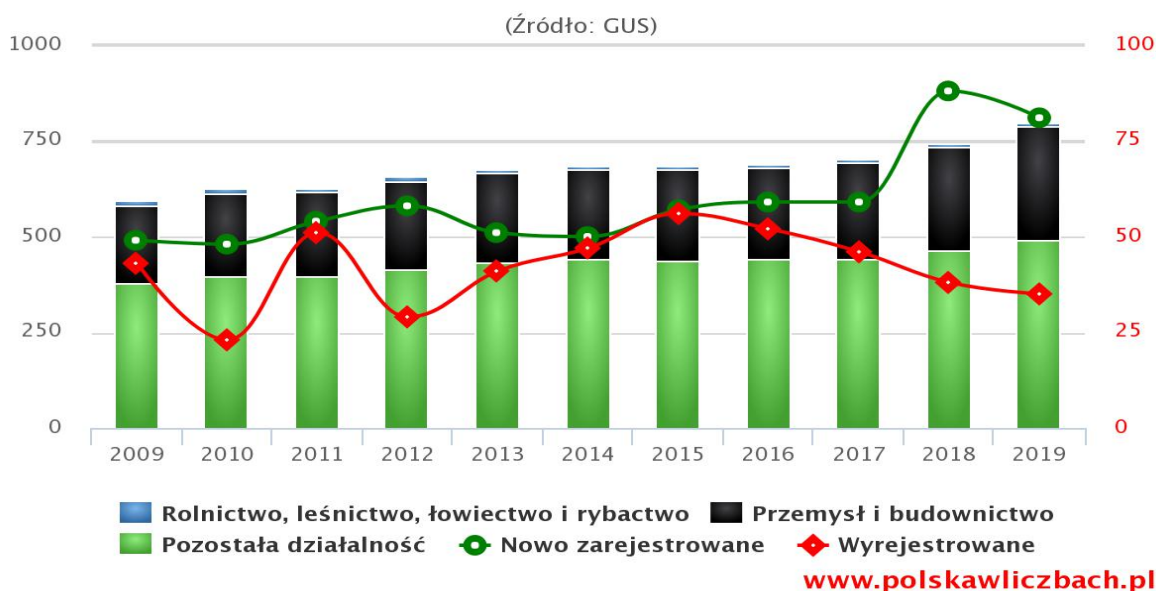
W tymże roku zarejestrowano 81 nowych podmiotów, a 35 podmiotów zostało wyrejestrowanych. Na przestrzeni lat 2009-2017 najczęściej (88) podmiotów zarejestrowano w roku 2018, a najmniej (48) w roku 2010. W tym samym okresie najczęściej (56) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2015 roku, najmniej (23) podmiotów wyrejestrowano natomiast w 2010 roku.

Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w gminie Błazowa najczęściej (26) jest stanowiących spółki handlowe z ograniczoną odpowiedzialnością. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najczęściej (770) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników. 1,1% (9) podmiotów jako rodzaj działalności deklarowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklarowało 37,7% (301) podmiotów, a 61,2% (489) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność.

Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w gminie Błazowa najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są Budownictwo (28.6%) oraz Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (22.8%).

Wykres nr 19 Podmioty gospodarcze w Gminie Błazowa 2009-2019

**Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON
w latach 2009 – 2019**

1.6.2 Podmioty gospodarcze według osobowości prawnej.

W Gminie Błazowa podmioty gospodarcze mające osobowość prawną dzielą się na następujące:

Spółdzielnie ogółem: 5

Spółki handlowe ogółem: 31

Spółki handlowe - z udziałem kapitału zagranicznego : 1

Spółki handlowe - z ograniczoną odpowiedzialnością : 26

Spółki handlowe - z ograniczoną odpowiedzialnością, z udziałem kapitału zagranicznego: 1

Spółki cywilne ogółem: 22

1.7 Infrastruktura techniczna.

Infrastruktura drogowa.

W Gminie Błazowa sieć drogowa to przede wszystkim : droga wojewódzka nr 878 (Rzeszów – Dylągówka) przebiegająca w północnej części Gminy ; 8 dróg powiatowych oraz 603 gminnych, 30 ulic miejskich. Na obszarze Gminy Błazowa żadna z dróg nie jest zaliczana do dróg krajowych.

Tabela . Drogi ponadlokalne w Gminie Błazowa:

Lp.	Numer drogi / punkty końcowe	Długość w km	Długość w km w Gminie
1.	Droga wojewódzka: 878 – Stobierna - Dylągówka	40,0	2,04
Drogi powiatowe			
1.	1411R - Babica – Lubenia - Błazowa	21,88	9,07
2.	1416R - Tyczyn – Nowy Borek - Błazowa	9,020	3,520
3.	1422R – Borek Stary – Błazowa - Ujazdy	14,28	13,635
4.	1421R – Błazowa – Dylągówka	9,204	4,784
5.	1423R – Brzezówka – Mokłuczka - Błazowa Dolna	8,110	4,360
6.	1429R – Barycz – Kąkolówka - Błazowa Górna	6,620	6,267

Lp.	Numer drogi / punkty końcowe	Długość w km	Długość w km w Gminie
7.	1427R – Piątkowa – Futoma – Ulanica - Dynów	9,550	5,120
8.	1426R – Błazowa – Piątkowa - Harta	12,560	5,160
SUMA :		91,224	51,916

*dane źródłowe : Gmina Błazowa

Ilość ulic będących fragmentami dróg powiatowych to 5 ulic w mieście Błazowa (ulice : Partyzantów, 3-go Maja, Plac Jana Pawła II, Ks. Markiewicza, Armii Krajowej). Poza wyżej wymienionymi drogami istnieje sieć dróg i ulic wewnętrznych.

Sieci elektroenergetyczne.

W energię elektryczną Gmina Błazowa zaopatrywana jest przez Rzeszowski Zakład Energetyczny S.A. - Rejon Energetyczny Rzeszów.

Energia dostarczana jest siecią napowietrzną średniego napięcia 15 kV z dwóch punktów zintegrowanego krajowego systemu zasilania, ze stacji węzłowej w Boguchwale (220/110/15kV) oraz w Dynowie (110/15kV).

Przez teren Gminy Błazowa przebiega linia napowietrzna 110 kV Boguchwała – Dynów we wschodniej granicy miasta Błazowa.

Sieć wodociągowa i kanalizacyjna.

Sieć wodociągowa w Gminie Błazowa zaopatruje w wodę miejscowości Błazowa, Nowy Borek, Błazowa Dolna oraz część Futomy. Wodociąg komunalny oparty jest na ujęciu wody wgłębnej. Długość zrealizowanej sieci wodociągowej o przekroju 110, wynosi ok. 81 km, w tym 5 pompowni wody. Obecnie z wodociągu korzysta 3 300 mieszkańców. Pozostała część mieszkańców zaopatruje się w wodę do celów bytowych ze studni kopanych lub z małych lokalnych sieci wodociągowych zasilanych ze źródeł samowypływowych lub wyżej położonych studni kopalnych. Urządzenia te nie mają charakteru zorganizowanego zaopatrzenia w wodę.

Jeśli chodzi o sieć kanalizacji sanitarnej to jej długość wynosi 33 km w tym 19 km sieć grawitacyjna. Kanalizacja deszczowa to długość 12 km. System kanalizacji jest wyposażony w 8 przepompowni ścieków. Oczyszczalnia ścieków zlokalizowana w Gminie Błazowa przyjęta w roku 2019 , 56 000 m. sz. ścieków.

Zaopatrzenie w ciepło.

Gmina nie posiada zorganizowanego systemu ciepłowniczego. Indywidualne kotłownie na paliwo stałe i ciekłe to zasilanie gospodarstw domowych jednorodzinnego budownictwa domków. W Błazowej istnieje 22 kotłownie lokalne. W większości są to kotłownie gazowe. Ogółem ogrzewane jest 4 300 m.kw powierzchni użytkowej , w większości budynków użyteczności publicznej oraz zabudowy wielorodzinnej.

Sieć gazowa.

W 2019 roku liczba podłączeń instalacji gazowej do budynków mieszkalnych i niemieszkalnych wynosiła 1 579. Długość sieci to 100,2 km. Przyłącza niskiego ciśnienia to 38323 mb. Długość sieci gazowej o średnim ciśnieniu będąca własnością PSG na terenie Gminy Błazowa to 49 444 mb, natomiast sieci dzierżawionej 50 769 mb.

1.8 Zarządzanie

Gmina Błazowa posiada większość wymaganych prawem i praktyką dokumentów strategicznych, do których zaliczamy:

- a) Strategia Rozwoju Kultury,
- b) Plan założeń zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe Gminy,
- c) Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii
- d) System Gospodarki Odpadami,
- e) Strategia Komunikacji Gminy,

Kadra pracownicza zatrudniona w Urzędzie Gminy oraz jednostkach organizacyjnych prezentuje wysoki poziom merytoryczny. Większość pracowników posiada specjalistyczne wykształcenie, poparte dodatkowymi kursami i szkoleniami. Niemniej, w związku ze stałym podnoszeniem poziomu cyfryzacji urzędów gminy i obsługi interesantów, jak również z wprowadzaniem nowych przepisów prawnych, okresów przejściowych osiągnięcia standardów określonych w Unii Europejskiej oraz nowych procedur, np. związanych z funduszami europejskimi, niezbędne będzie podjęcie działań zmierzających do podnoszenia kwalifikacji pracowników. Działania tego typu mogą przynieść realne korzyści dla gminy, np. poprzez zwiększenie środków finansowych pozyskanych ze źródeł zewnętrznych szczególnie w nowym okresie programowania.

Jakość zarządzania na szczeblu lokalnym postrzegana jest także przez lokalną społeczność poprzez dostępność do instytucji publicznych.

Podstawowe instytucje publiczne na terenie Gminy Błazowa to:

- Urząd Miejski w Błazowej,
- Przedszkole,
- Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Błazowej,
- Zespół Szkół w Błazowej, Szkoły Podstawowe : Białka, Błazowa Dolna, Lecka, Futoma, Kąkolówka, Nowy Borek, Piątkowa.
- Miejsko - Gminna Biblioteka Publiczna w Błazowej.

Gmina nie prowadzi aktywnej współpracy międzyregionalnej i międzynarodowej, która mogłaby być ważnym instrumentem promowania i przyciągania turystów lub inwestorów z zewnątrz. W przyszłych działaniach należy dążyć do zwiększenia aktywności Gminy w zakresie promocji i współpracy prowadzonej w różnych relacjach.

1.9 Gospodarka finansami Gminy.

Jednostki samorządu terytorialnego oraz jednostki organizacyjne rządowej administracji publicznej są zobowiązane do uchwalania swoich budżetów. Budżet spełnia dwie zasadnicze funkcje: planowania i kontroli. Etap sporządzania planu finansowego (budżetu) jest elementem procesu budżetowania – jego pierwszą fazą. Etap planowania tworzy podstawy do realizacji drugiej podstawowej funkcji budżetu – funkcji kontroli.

Realizacja tej funkcji polega na porównywaniu osiągniętych rezultatów z budżetem (planem finansowym), dokonywaniu ocen występujących rozbieżności oraz podejmowaniu odpowiednich korygujących działań. Ocena sprawności funkcjonowania budżetu możliwa jest oczywiście dopiero po upływie czasu objętego odpowiednią częścią planu finansowego.

Dochody i wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego grupuje się na podstawie klasyfikacji budżetowej.

Na dochody budżetów jednostek samorządu terytorialnego składają się:

1) dochody własne, tj.:

- a) dochody z tytułu udziałów we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych i osób fizycznych,
- b) wpływy z podatków ustalanych i pobieranych na podstawie odrębnych ustaw, tj.: podatek rolny, podatek od nieruchomości, podatek od środków transportowych, wpływy z karty podatkowej, podatek od spadków i darowizn, podatek leśny,
- c) wpływy z opłat ustalanych i pobieranych na podstawie odrębnych ustaw, np.: z opłaty skarbowej, eksploatacyjnej, targowej, podatku od czynności cywilnoprawnych,
- d) dochody z majątku jednostek samorządu terytorialnego,
- e) pozostałe dochody jednostek samorządu terytorialnego, np.: opłaty administracyjne, opłaty miejscowe, odsetki od środków gromadzonych na rachunkach bankowych, odsetki za nieterminowo wnoszone opłaty;

2) dotacje:

a) celowe, w tym:

- z budżetu państwa na zadania z zakresu administracji rządowej, własne, realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej;
- na działania realizowane na podstawie porozumień między jednostkami samorządu terytorialnego;
- otrzymane z państwowych funduszy celowych;

b) przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich (§§ 200 i 620 klasyfikacji dochodów i wydatków budżetowych);

3) subwencja ogólna z budżetu państwa przekazywana wszystkim jednostkom samorządu terytorialnego dla uzupełnienia ich własnych dochodów (w tym część oświatowa).

Na wydatki budżetów jednostek samorządu terytorialnego składają się:

1) wydatki majątkowe, w tym inwestycyjne;

2) wydatki bieżące jednostek budżetowych:

- a) wynagrodzenia,
- b) pochodne od wynagrodzeń,
- c) dotacje, w tym dotacje dla samorządowych zakładów budżetowych;
- d) na obsługę długu publicznego;
- e) z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji;
- f) pozostałe w tym świadczenia na rzecz osób fizycznych i zakup materiałów i usług.

Suma wydatków z budżetu gminy Błazowa wyniosła w 2018 roku 52,5 mln złotych, co daje 4,8 tys złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Oznacza to wzrost wydatków o 22.3% w porównaniu do roku 2017. Największa część budżetu gminy Błazowa - 35.6% została przeznaczona na Dział 801 - Oświata i wychowanie. Dużą część wydatków z budżetu przeznaczona została na Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska (14%) oraz na Dział 600 - Transport i łączność (7.8%). Wydatki inwestycyjne stanowiły 11,0 mln złotych, czyli 21,0% wydatków ogółem.

Suma dochodów do budżetu gminy Błazowa wyniosła w 2018 roku 52,8 mln złotych, co daje 4,9 tys złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Oznacza to wzrost dochodów o 24.1% w porównaniu do roku 2017. Największa część dochodów wygenerował Dział 758 - Różne rozliczenia (36.9%). Duża część wpływów pochodzi z Dział 756 - Dochody od osób prawnych, fizycznych i od innych jednostek (15.1%) oraz z Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska (12.4%). W budżecie gminy Błazowa wpływy z tytułu podatku dochodowego od osób fizycznych wynosiły 461 złotych na mieszkańca (9,5%), natomiast dochód z tytułu podatków dochodowych od osób prawnych wynosił 3,0 złotych na mieszkańca (0,1%).

Wykres nr 20 Udział w wydatkach budżetu w Gminie Błazowa według działów

Wydatki budżetu w Błazowej według działów, 2018

(Źródło: GUS)

www.polskawliczbach.pl

Strategia Rozwoju Gminy Błazowa na lata 2020-2030

Tabela. Wydatki budżetowe Gminy Błazowa w latach 2011 – 2018

Ogółem (zł)	32,9 mln	29,5 mln ?	28,5 mln ?	28,8 mln ?	31,9 mln ?	38,5 mln ?	42,8 mln ?	52,5 mln?
Na jednego mieszkańca (zł)	3,1 tys (100%)	2,7 tys (100%)	2,6 tys (100%)	2,7 tys (100%)	3,0 tys (100%)	3,6 tys (100%)	4,0 tys (100%)	4,8 tys (100%)
(% udział w całości budżetu)								
Dział klasyfikacji budżetowej	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Oświata i wychowanie [Dział 801]	13,9 mln 1,3 tys (42.2%)	13,3 mln ? 1,2 tys (45.2%)	13,5 mln ? 1,2 tys (47.2%)	14,1 mln ? 1,3 tys (49.1%)	14,9 mln ? 1,4 tys (46.7%)	15,7 mln ? 1,4 tys (40.6%)	16,1 mln ? 1,5 tys (37.6%)	18,7 mln? 1,7 tys (35.6%)
Transport i łączność [Dział 600]	2,9 mln 269 (8.8%)	1,9 mln? 174 (6.4%)	2,1 mln ? 190 (7.2%)	1,9 mln ? 176 (6.6%)	2,0 mln ? 188 (6.4%)	4,3 mln ? 399 (11.2%)	3,3 mln ? 308 (7.8%)	4,1 mln ? 379 (7.8%)
Administracja publiczna [Dział 750]	2,1 mln 191 (6.3%)	2,1 mln ? 191 (7%)	2,3 mln ? 208 (7.9%)	2,3 mln ? 216 (8.1%)	2,5 mln ? 227 (7.7%)	2,8 mln ? 255 (7.2%)	3,2 mln ? 296 (7.5%)	3,4 mln? 314 (6.5%)
Pomoc społeczna [Dział 852]	5,3 mln 489 (16%)	5,3 mln ? 486 (17.8%)	5,5 mln ? 506 (19.2%)	5,4 mln ? 500 (18.8%)	5,8 mln ? 539 (18.3%)	12,0 mln? 1,1 tys (31%)	2,0 mln? 181 (4.6%)	2,0 mln ? 186 (3.8%)
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska [Dział 900]	667,3 tys 61,9 (2%)	651,0 tys ? 60,1 (2.2%)	901,9 tys ? 83,3 (3.2%)	1,1 mln ? 100 (3.8%)	1,3 mln ? 123 (4.2%)	1,4 mln ? 129 (3.6%)	1,9 mln ? 176 (4.5%)	7,3 mln? 679 (14%)
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego [Dział 921]	1,1 mln 100 (3.3%)	771,0 tys ? 71,2 (2.6%)	884,2 tys ? 81,6 (3.1%)	909,3 tys ? 84,0 (3.2%)	1,2 mln ? 114 (3.9%)	1,0 mln ? 94,1 (2.6%)	1,1 mln ? 101 (2.6%)	2,0 mln ? 189 (3.9%)
Informatyka [Dział 720]	0,0 0,0 (0%)	736 ? 0,1 (0%)	488,2 tys ? 45,1 (1.7%)	172,5 tys ? 15,9 (0.6%)	0,0? 0,0 (0%)	0,0? 0,0 (0%)	1,1 mln? 98,4 (2.5%)	0,0? 0,0 (0%)
Edukacyjna opieka wychowawcza [Dział 854]	934,5 tys 86,6 (2.8%)	740,6 tys ? 68,4 (2.5%)	302,8 tys? 27,9 (1.1%)	401,8 tys ? 37,1 (1.4%)	407,7 tys ? 37,7 (1.3%)	400,8 tys ? 37,0 (1%)	384,7 tys ? 35,4 (0.9%)	389,4 tys ? 36,0 (0.7%)
Kultura fizyczna i sport [Dział 926]	258,5 tys 24,0 (0.8%)	268,9 tys ? 24,8 (0.9%)	259,5 tys ? 24,0 (0.9%)	293,4 tys ? 27,1 (1%)	293,7 tys ? 27,2 (0.9%)	278,7 tys ? 25,7 (0.7%)	295,0 tys ? 27,2 (0.7%)	343,2 tys ? 31,7 (0.7%)
Rolnictwo i łowiectwo [Dział 010]	417,0 tys 38,7 (1.3%)	110,1 tys ? 10,2 (0.4%)	124,1 tys ? 11,5 (0.4%)	131,5 tys ? 12,1 (0.5%)	745,4 tys ? 68,9 (2.3%)	161,0 tys ? 14,9 (0.4%)	268,7 tys ? 24,8 (0.6%)	175,8 tys ? 16,2 (0.3%)
Obsługa długu publicznego [Dział 757]	531,8 tys 49,3 (1.6%)	693,7 tys? 64,1 (2.4%)	506,2 tys ? 46,7 (1.8%)	404,9 tys ? 37,4 (1.4%)	296,5 tys ? 27,4 (0.9%)	255,8 tys ? 23,6 (0.7%)	251,7 tys ? 23,2 (0.6%)	241,0 tys ? 22,3 (0.5%)
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa [Dział 754]	141,5 tys 13,1 (0.4%)	134,0 tys ? 12,4 (0.5%)	148,1 tys ? 13,7 (0.5%)	288,1 tys? 26,6 (1%)	122,6 tys ? 11,3 (0.4%)	106,0 tys? 9,8 (0.3%)	230,9 tys ? 21,3 (0.5%)	265,2 tys ? 24,5 (0.5%)
Ochrona zdrowia [Dział 851]	75,5 tys 7,0 (0.2%)	88,3 tys ? 8,2 (0.3%)	111,9 tys ? 10,3 (0.4%)	131,4 tys? 12,1 (0.5%)	103,0 tys ? 9,5 (0.3%)	101,2 tys ? 9,3 (0.3%)	108,2 tys ? 10,0 (0.3%)	118,1 tys ? 10,9 (0.2%)
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię el., gaz i wodę [Dział 400]	4,1 mln 378 (12.4%)	3,0 mln ? 281 (10.3%)	781,5 tys ? 72,1 (2.7%)	454,3 tys ? 41,9 (1.6%)	124,8 tys ? 11,5 (0.4%)	34,7 tys ? 3,2 (0.1%)	74,2 tys ? 6,8 (0.2%)	60,7 tys ? 5,6 (0.1%)
Gospodarka mieszkaniowa [Dział 700]	135,6 tys 12,6 (0.4%)	65,5 tys ? 6,1 (0.2%)	53,1 tys? 4,9 (0.2%)	67,4 tys ? 6,2 (0.2%)	100,1 tys ? 9,3 (0.3%)	66,1 tys ? 6,1 (0.2%)	53,7 tys ? 4,9 (0.1%)	61,8 tys ? 5,7 (0.1%)
Działalność usługowa [Dział 710]	0,0 0,0 (0%)	33,6 tys ? 3,1 (0.1%)	60,1 tys? 5,6 (0.2%)	0,0? 0,0 (0%)	0,0? 0,0 (0%)	17,6 tys ? 1,6 (0%)	33,1 tys ? 3,0 (0.1%)	0,0? 0,0 (0%)
Różne rozliczenia [Dział 758]	400,5 tys 37,1 (1.2%)	371,7 tys ? 34,3 (1.3%)	630,2 tys? 58,2 (2.2%)	558,8 tys ? 51,6 (1.9%)	568,8 tys ? 52,6 (1.8%)	3,1 tys ? 0,3 (0%)	3,1 tys ? 0,3 (0%)	3,1 tys ? 0,3 (0%)

Strategia Rozwoju Gminy Błazowa na lata 2020-2030

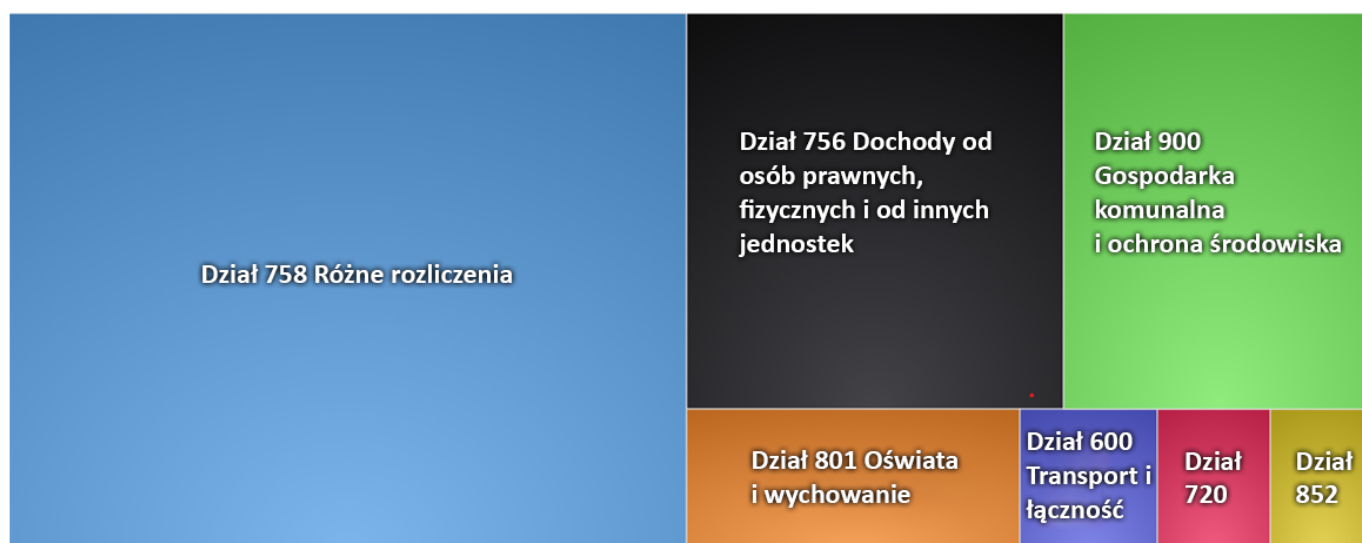
Urzędy naczelných organów władzy państwowej [Dział 751]	26,2 tys 2,4 (0.1%)	1,8 tys ? 0,2 (0%)	1,8 tys ? 0,2 (0%)	94,2 tys? 8,7 (0.3%)	92,5 tys ? 8,6 (0.3%)	9,0 tys ? 0,8 (0%)	2,2 tys ? 0,2 (0%)	88,5 tys ? 8,2 (0.2%)
Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej [Dział 853]	0,0 0,0 (0%)	0,0? 0,0 (0%)	0,0? 0,0 (0%)	0,0? 0,0 (0%)	0,0? 0,0 (0%)	0,0? 0,0 (0%)	0,0? 0,0 (0%)	4,4 tys? 0,4 (0%)
Wydatki związane z poborem dochodów [Dział 756]	44,0 tys 4,1 (0.1%)	0,0? 0,0 (0%)	0,0? 0,0 (0%)	0,0? 0,0 (0%)	0,0? 0,0 (0%)	0,0? 0,0 (0%)	0,0? 0,0 (0%)	0,0? 0,0 (0%)
Obrona narodowa [Dział 752]	844 0,1 (0%)	994 ? 0,1 (0%)	0,0? 0,0 (0%)	0,0? 0,0 (0%)	1,5 tys ? 0,1 (0%)	0,0? 0,0 (0%)	0,0? 0,0 (0%)	0,0? 0,0 (0%)
Turystyka [Dział 630]	0,0 0,0 (0%)	0,0? 0,0 (0%)	0,0? 0,0 (0%)	0,0? 0,0 (0%)	1,3 mln? 117 (4%)	0,0? 0,0 (0%)	0,0? 0,0 (0%)	0,0? 0,0 (0%)
? - wzrost wydatków z budżetu w stosunku do poprzedzającego roku					XXX - największa wartość w danym dziale na przestrzeni lat			
? - spadek wydatków z budżetu w stosunku do poprzedzającego roku					YYY - najmniejsza wartość w danym dziale na przestrzeni lat			

* źródło www.polskawliczbach.pl

Wykres nr 21 Dochody budżetu Gminy Błazowa w latach 2011 – 2018

Dochody budżetu w Błazowej według działów, 2018

(Źródło: GUS)

www.polskawliczbach.pl

Strategia Rozwoju Gminy Błazowa na lata 2020-2030

Tabela. Dochody w Gminie Błazowa lata 2011 – 2018 z wyszczególnieniem działów.

Ogółem (zł) Na jednego mieszkańca (zł) (% udział w całości budżetu)	32,3 mln 3,0 tys (100%)	28,1 mln ? 2,6 tys (100%)	29,5 mln ? 2,7 tys (100%)	29,9 mln ? 2,8 tys (100%)	33,0 mln ? 3,0 tys (100%)	39,0 mln ? 3,6 tys (100%)	42,4 mln ? 3,9 tys (100%)	52,8 mln? 4,9 tys (100%)
Dział klasyfikacji budżetowej	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Różne rozliczenia [Dział 758]	14,7 mln 1,4 tys (45.6%)	14,2 mln ? 1,3 tys (50.5%)	15,0 mln ? 1,4 tys (50.9%)	15,7 mln ? 1,5 tys (52.7%)	16,7 mln ? 1,5 tys (50.7%)	18,1 mln ? 1,7 tys (46.3%)	18,5 mln ? 1,7 tys (43.7%)	19,5 mln? 1,8 tys (36.9%)
Dochody od osób prawnych, fizycznych i od innych jednostek [Dział 756]	5,0 mln 465 (15.5%)	5,4 mln ? 502 (19.4%)	6,1 mln ? 567 (20.8%)	7,0 mln ? 646 (23.4%)	6,9 mln ? 639 (21%)	6,8 mln ? 626 (17.4%)	7,3 mln ? 673 (17.2%)	8,0 mln? 737 (15.1%)
Oświata i wychowanie [Dział 801]	1,1 mln 106 (3.5%)	622,4 tys ? 57,5 (2.2%)	854,5 tys ? 78,9 (2.9%)	1,1 mln ? 97,7 (3.5%)	1,1 mln ? 97,1 (3.2%)	1,2 mln ? 108 (3%)	1,3 mln ? 122 (3.1%)	2,5 mln ? 234 (4.8%)
Transport i łączność [Dział 600]	1,2 mln 116 (3.9%)	477,7 tys ? 44,1 (1.7%)	390,0 tys ? 36,0 (1.3%)	420,0 tys ? 38,8 (1.4%)	397,8 tys ? 36,8 (1.2%)	965,5 tys ? 89,2 (2.5%)	968,7 tys ? 89,3 (2.3%)	1,1 mln ? 97,3 (2%)
Pomoc społeczna [Dział 852]	4,3 mln 400 (13.4%)	4,2 mln ? 390 (15%)	4,4 mln ? 402 (14.8%)	4,1 mln ? 382 (13.8%)	4,4 mln ? 411 (13.5%)	10,5 mln? 968 (26.9%)	834,0 tys ? 76,9 (2%)	785,8 tys? 72,6 (1.5%)
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska [Dział 900]	8,2 tys 0,8 (0%)	10,2 tys ? 0,9 (0%)	47,7 tys ? 4,4 (0.2%)	22,9 tys ? 2,1 (0.1%)	578,4 tys ? 53,5 (1.8%)	609,4 tys ? 56,3 (1.6%)	740,3 tys ? 68,2 (1.7%)	6,5 mln? 605 (12.4%)
Rolnictwo i łowiectwo [Dział 010]	406,4 tys 37,7 (1.3%)	459,1 tys ? 42,4 (1.6%)	365,1 tys ? 33,7 (1.2%)	417,1 tys ? 38,5 (1.4%)	849,6 tys? 78,5 (2.6%)	381,8 tys ? 35,3 (1%)	305,5 tys ? 28,2 (0.7%)	391,1 tys ? 36,1 (0.7%)
Edukacyjna opieka wychowawcza [Dział 854]	830,1 tys 77,0 (2.6%)	591,6 tys ? 54,6 (2.1%)	189,0 tys ? 17,4 (0.6%)	235,3 tys ? 21,7 (0.8%)	189,0 tys ? 17,5 (0.6%)	176,0 tys ? 16,3 (0.5%)	138,3 tys? 12,7 (0.3%)	142,5 tys ? 13,2 (0.3%)
Gospodarka mieszkaniowa [Dział 700]	603,9 tys 56,0 (1.9%)	118,7 tys ? 11,0 (0.4%)	140,9 tys ? 13,0 (0.5%)	140,0 tys ? 12,9 (0.5%)	142,2 tys ? 13,1 (0.4%)	161,9 tys ? 15,0 (0.4%)	120,5 tys ? 11,1 (0.3%)	70,2 tys ? 6,5 (0.1%)
Administracja publiczna [Dział 750]	132,9 tys 12,3 (0.4%)	121,0 tys ? 11,2 (0.4%)	109,7 tys ? 10,1 (0.4%)	99,3 tys ? 9,2 (0.3%)	84,7 tys? 7,8 (0.3%)	90,2 tys ? 8,3 (0.2%)	103,4 tys ? 9,5 (0.2%)	113,0 tys ? 10,4 (0.2%)
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię el., gaz i wodę [Dział 400]	3,0 mln 280 (9.4%)	1,7 mln ? 157 (6%)	1,5 mln ? 137 (5%)	374,8 tys ? 34,6 (1.3%)	79,6 tys ? 7,4 (0.2%)	83,3 tys ? 7,7 (0.2%)	74,6 tys ? 6,9 (0.2%)	95,4 tys ? 8,8 (0.2%)
Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego [Dział 921]	812,3 tys 75,3 (2.5%)	151,7 tys ? 14,0 (0.5%)	2,0 tys? 0,2 (0%)	12,0 tys ? 1,1 (0%)	191,0 tys ? 17,7 (0.6%)	2,3 tys ? 0,2 (0%)	62,6 tys ? 5,8 (0.1%)	239,2 tys ? 22,1 (0.5%)
Działalność usługowa [Dział 710]	0,0 0,0 (0%)	0,0? 0,0 (0%)	0,0? 0,0 (0%)	0,0? 0,0 (0%)	0,0? 0,0 (0%)	17,0 tys? 1,6 (0%)	8,5 tys ? 0,8 (0%)	0,0? 0,0 (0%)
Informatyka [Dział 720]	0,0 0,0 (0%)	0,0? 0,0 (0%)	406,6 tys ? 37,5 (1.4%)	39,8 tys ? 3,7 (0.1%)	58,3 tys ? 5,4 (0.2%)	0,0? 0,0 (0%)	4,4 tys ? 0,4 (0%)	858,2 tys? 79,3 (1.6%)
Urzędy naczelných organów władzy państwowej [Dział 751]	26,2 tys 2,4 (0.1%)	1,8 tys ? 0,2 (0%)	1,8 tys ? 0,2 (0%)	94,2 tys? 8,7 (0.3%)	92,5 tys ? 8,6 (0.3%)	9,0 tys ? 0,8 (0%)	2,2 tys ? 0,2 (0%)	88,5 tys ? 8,2 (0.2%)
Ochrona zdrowia [Dział 851]	0,0 0,0 (0%)	139 ? 0,0 (0%)	1,7 tys ? 0,2 (0%)	236 ? 0,0 (0%)	2,5 tys ? 0,2 (0%)	1,5 tys ? 0,1 (0%)	535 ? 0,0 (0%)	2,9 tys? 0,3 (0%)
Kultura fizyczna i sport [Dział 926]	0,0 0,0 (0%)	0,0? 0,0 (0%)	0,0? 0,0 (0%)	0,0? 0,0 (0%)	10,0 tys ? 0,9 (0%)	0,0? 0,0 (0%)	0,0? 0,0 (0%)	9,5 tys ? 0,9 (0%)

Strategia Rozwoju Gminy Błazowa na lata 2020-2030

Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej [Dział 853]	0,0 0,0 (0%)	0,0? 0,0 (0%)	0,0? 0,0 (0%)	0,0? 0,0 (0%)	0,0? 0,0 (0%)	0,0? 0,0 (0%)	0,0? 0,0 (0%)	4,4 tys? 0,4 (0%)
Obrona narodowa [Dział 752]	844 0,1 (0%)	994 ? 0,1 (0%)	0,0? 0,0 (0%)	0,0? 0,0 (0%)	1,5 tys ? 0,1 (0%)	0,0? 0,0 (0%)	0,0? 0,0 (0%)	0,0? 0,0 (0%)
Turystyka [Dział 630]	0,0 0,0 (0%)	0,0? 0,0 (0%)	0,0? 0,0 (0%)	0,0? 0,0 (0%)	1,2 mln? 107 (3.5%)	0,0? 0,0 (0%)	0,0? 0,0 (0%)	0,0? 0,0 (0%)
Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa [Dział 754]	5,0 tys 0,5 (0%)	0,0? 0,0 (0%)	6,0 tys ? 0,6 (0%)	100,0 tys? 9,2 (0.3%)	12,0 tys ? 1,1 (0%)	0,0? 0,0 (0%)	0,0? 0,0 (0%)	0,0? 0,0 (0%)
? - wzrost dochodów do budżetu w stosunku do poprzedzającego roku ? - spadek dochodów do budżetu w stosunku do poprzedzającego roku					XXX - największa wartość w danym dziale na przestrzeni lat YYY - najmniejsza wartość w danym dziale na przestrzeni lat			

* źródło: www.polskawliczbach.pl

Podsumowując ten rozdział należy podkreślić, iż Gmina prowadzi racjonalną gospodarkę finansową. Poziom wydatków nie odbiega znacząco od poziomu dochodów. Dobrze prowadzona gospodarka finansowa stanowi podstawę do absorpcji środków z Unii Europejskiej i realizacji wielu sprzyjających rozwojowi Gminy inwestycji.

2. WKŁAD SPOŁECZNY NA KSZTAŁT DOKUMENTU

W celu rozpoznania kluczowych problemów gminy oraz rzeczywistych potrzeb społeczno-gospodarczych w ramach prac nad przygotowaniem Strategii Rozwoju Gminy Błazowa na lata 2021 -2030 została przeprowadzona ankieta wśród mieszkańców gminy. Zaangażowanie społeczności lokalnej w tworzenie dokumentu strategicznego badanego obszaru ma kluczowe znaczenie dla kierunków rozwoju gminy ponieważ to właśnie do mieszkańców adresowane będą planowane do realizacji przedsięwzięcia określone w niniejszym dokumencie. Przeprowadzona ankieta dotyczyła zagadnień w następujących obszarach: edukacja, kultura i rekreacja, ochrona zdrowia i opieka społeczna, przestrzeń i infrastruktura, gospodarka. Oprócz oceny sytuacji we wskazanych obszarach ankietowani zostali poproszeni o wskazanie najistotniejszych szans i zagrożeń gminy oraz propozycji kierunków inwestycyjnych w perspektywie 2020-2030.

W wyznaczonym terminie do Urzędu Gminy Błazowa wpłynęły 22 ankiety. 18 ankiet wypełnili mieszkańcami gminy, 4 ankiety zostały wypełnione przez osoby spoza obszaru gminy. Wśród ankietowanych 12 osób zadeklarowało, że są osobami pracującymi, 6 – uczniami/studentami, 2 rolnikami, 1 – osobami bezrobotnymi. 1 ankieta została wypełniona przez przedsiębiorcę. 14 ankiet wypełniły kobiety, a 8 mężczyźni. 13 ankiet zostało

wypełnionych przez osoby w przedziale wiekowym – 26-45 lat, 5 osób w przedziale 46-60 lat, 2 osoby w wieku poniżej 25 lat oraz 2 osoby w wieku 61 lat i więcej.

We wskazanych obszarach ankietowani mieli możliwość dokonania oceny w skali od 1 do 5. Do celów analizy złożonych ankiet przyjęta została następująca skala łącznie przyznanych punktów:

- Powyżej lub równo 3,5 pkt. – ocena pozytywna;
- Poniżej 3,5 pkt. – ocena negatywna.

Ocena pozytywna:

W obszarze „Kultura i rekreacja” ankietowani pozytywnie ocenili działalność domu kultury oraz ofertę sportowo rekreacyjną. Tym samym wskazano wyraźną poprawę w tych obszarach. W obszarze „Ochrona zdrowia i opieka społeczna” pozytywnie została oceniona działalność aptek, natomiast w obszarze „Przestrzeń i infrastruktura” pozytywną ocenę uzyskał stan środowiska naturalnego, wodociągi i kanalizacje, gospodarka odpadami, jakość wody i niezawodność oraz dostęp do Internetu. W obszarze „Gospodarka” pozytywnie została oceniona współpraca i otwarcie urzędu gminy na przedsiębiorców i ich problemy oraz działalność promocyjna gminy.

Ocena negatywna:

Mieszkańcy dobrze ocenili jakość oraz dostępność szkół podstawowych. Nieco lepiej, jednak poniżej średniej 3,5 została oceniona działalność przedszkoli, lecz z wyraźną tendencją do poprawy sytuacji. W badanym obszarze brakuje klubów dziecięcych, jednak ankietowani nie wskazali potrzeby tworzenia tego typu obiektów. W obszarze „Kultura i rekreacja” pomimo wysokiej oceny jakości świetlic i bibliotek negatywnie została oceniona ich dostępność oraz brak poprawy w tym zakresie. Wynik ankiety wskazuje ponadto na niedostateczną pozostałą ofertę kulturalną. W obszarze „Ochrona zdrowia” negatywnie oceniona została jakość oraz dostępność placówek służby zdrowia oraz opieki społecznej. Tym samym wskazano na wyraźny brak poprawy w tym zakresie. W obszarze „Przestrzeń i infrastruktura” negatywnie oceniono stan terenów rekreacyjnych (parki, place zabaw, miejsca spacerowe), stan dróg oraz układ dróg i organizację ruchu. W obszarze „Gospodarka” najgorzej wypadła możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie gminy. Ponadto ankietowani negatywnie odnieśli się do warunków prowadzenia działalności gospodarczej (zbyt małe udogodnienia i ulgi dla przedsiębiorców, dostęp do informacji na temat zakładania własnej działalności) oraz atrakcyjności inwestycyjnej Gminy Błazowa.

Do najmocniejszych stron gminy stanowiących szansę rozwojową najczęściej wymieniano atrakcyjne położenie geograficzne oraz dobrą dostępność komunikacyjną z zewnątrz.

Wśród najpilniejszych obszarów wymagających doinwestowania w najbliższym czasie ankietowani wymienili:

1. Poprawa infrastruktury drogowej (chodników, dróg) – **81,25%**;
2. Przygotowanie nowych terenów inwestycyjnych – **59,37%**;
Poprawa bezpieczeństwa publicznego – **59,37%**;
3. Rozwój przedsiębiorczości, w tym pozyskiwanie inwestorów – **40,62%**;
4. Zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży – **21,87%**;
5. Edukacja – **12,5%**;
Promocja gminy – **12,5%**;
6. Ochrona środowiska – **6,25%**;

Wśród zidentyfikowanych własnych propozycji inwestycji niezbędnych do realizacji w najbliższym czasie najczęściej wskazywano: budowę terenów inwestycyjnych ukierunkowanych w szczególności na przetwórstwo rolne, poprawę stanu infrastruktury drogowej, w tym dróg, chodników, przejść dla pieszych oraz oświetlenia drogowego, stworzenie profesjonalnej infrastruktury sportowej, ośrodka zdrowia oraz przystanku koło stadionu.

W ramach źródeł finansowania planowanych do przeprowadzenia przedsięwzięć, które przekroczą bieżące możliwości finansowe gminy ankietowani najczęściej wymieniali granty ze środków unijnych i innych środków krajowych i międzynarodowych.

Wśród zidentyfikowanych zagrożeń ankietowani wymieniali najczęściej: migrację ludzi młodych z obszarów gminy w poszukiwaniu lepszych warunków życia i zatrudnienia, brak terenów inwestycyjnych, zmniejszenie konkurencyjności sektora rolnego, w tym nieopłacalność produkcji oraz brak rynków zbytu, bezrobocie, spadek przyrostu naturalnego oraz alkoholizm.

Opinie na temat sytuacji społeczno-gospodarczej przedstawione przez mieszkańców Gminy Błazowa mają kluczowe znaczenie dla zdefiniowania strategicznych obszarów, a także mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń gminy w perspektywie 2020-2030. Przedstawione propozycje przyszłych inwestycji zostały uwzględnione przy opracowywaniu kierunków rozwojowych gminy.

3. ANALIZA SWOT

Kluczowym elementem stosowanym w analizie sytuacji jakiegokolwiek przedsięwzięcia jest analiza SWOT. Stanowi ona narzędzie analizy strategicznej służące do określenia najlepszych kierunków rozwoju badanego obiektu ze względu na cel działania,

w wyniku przeprowadzenia badania otoczenia obiektu oraz jego wnętrza, poprzez identyfikację wewnętrznych i zewnętrznych czynników wobec obiektu oraz zależności między nimi. To narzędzie, dzięki któremu można zanalizować i rozpoznać własne silne i słabe strony (Strengths i Weaknesses), a także istniejące i potencjalne szanse i zagrożenia (Opportunities i Threats) płynące z otoczenia zewnętrznego. Stanowi ona podstawę do określenia celów strategicznych oraz szczegółowych celów operacyjnych badanego obszaru. Podstawą do przeprowadzenia analizy SWOT Gminy Błazowa była diagnoza aktualnej sytuacji gminy w obszarach: przestrzeń i środowisko, sfera społeczna, sfera gospodarcza, infrastruktura techniczna oraz infrastruktura społeczna (dane statystyczne). Istotne znaczenie stanowiła również ankieta przeprowadzona wśród mieszkańców gminy, której wyniki były niezwykle pomocne dla rozpoznania kluczowych problemów gminy oraz rzeczywistych potrzeb społeczno-gospodarczych jej mieszkańców. Na podstawie wyników ankiety zostały zidentyfikowane obszary, w ramach których została przeprowadzona analiza SWOT.

Analiza SWOT Gminy Błazowa została przeprowadzona w 6 obszarach strategicznych:

1. **Położenie i komunikacja;**
2. **Środowisko i zarządzanie energią;**
3. **Przestrzeń publiczna;**
4. **Gospodarka;**
5. **Turystyka;**
6. **Sfera społeczna;**

Mocne strony	Słabe strony
<p>Położenie i komunikacja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bardzo dobra dostępność komunikacyjna z zewnątrz, bliskość drogi krajowej A4 – bezpośrednie połączenie do Niemiec i Ukrainy; • Sąsiedztwo miasta Rzeszów; • Dobrze rozwinięty układ komunikacyjny w obszarze gminy (system dróg); • Dbłość władz gminy o stan dróg oraz bezpieczeństwo na drogach. 	<p>Położenie i komunikacja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zły stan techniczny dróg gminnych oraz towarzyszącej im infrastruktury; • Utrudniona dostępność komunikacyjna (mała liczba połączeń komunikacji publicznej); • Niedostateczna ilość linii oświetlenia drogowego.

<p>Środowisko i zarządzanie energią:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Korzystne warunki do wykorzystania odnawialnych źródeł energii (energia słoneczna i energia pozyskiwana z biomasy); • Czyste środowisko naturalne. • Dbałość o wykorzystanie środków na termoizolacje 	<p>Środowisko i zarządzanie energią</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niewykorzystany potencjał lokalizacyjny do produkcji energii ze źródeł odnawialnych (energia słoneczna i energia pozyskiwana z biomasy); • Nieefektywne wykorzystanie energii w sektorze publicznym (m.in. szkoły, budynki GOK, biblioteka).
<p>Przestrzeń publiczna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Walory krajobrazowe, przyrodnicze i kulturowe; • Parki zabaw, place zabaw i miejsca do rekreacji 	<p>Przestrzeń publiczna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brak oznaczeń i promocji szlaków, ścieżek do uprawiania turystyki rowerowej • Dbałość o tereny zielone
<p>Gospodarka:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Atrakcyjna lokalizacja do stworzenia terenów inwestycyjnych (atrakcyjna lokalizacja, dobra dostępność komunikacyjna); • Duża liczba indywidualnych gospodarstw rolnych – efektywne wykorzystanie wysokiej jakości bonitacyjnej gleb; • Baza dobrej jakości produktów rolnych; 	<p>Gospodarka:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niedostateczna ilość lokalnych zakładów pracy w stosunku do potrzeb lokalnego rynku pracy; • Niska aktywność gospodarcza mieszkańców; • Duże rozdrobnienie istniejących gospodarstw rolnych; • Brak przemysłu przetwórczego produktów rolnych; • Niska atrakcyjność inwestycyjna gminy ze strony potencjalnych pracodawców i inwestorów.
<p>Turystyka:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Atrakcyjne położenie turystyczne; • Bogate dziedzictwo kulturowe i historyczne; • Walory przyrodnicze atrakcyjne dla rekreacji, turystyki i agroturystyki. 	<p>Turystyka:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niska rozpoznawalność Gminy Błazowa jako obszaru odpowiedniego do wypoczynku i rekreacji; • Zaniedbana oraz niedostosowana do potrzeb turystów przestrzeń gminy. • Słabo rozwinięta baza gastronomiczna i noclegowa, w tym agroturystyczna;

<p>Sfera społeczna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wysoko oceniana działalność aptek – jakość i dostępność; • Otwartość Urzędu Gminy oraz urzędników na potrzeby mieszkańców; • Wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego; • Bogate dziedzictwo kulturowe, kultywowanie tradycji przez mieszkańców; • Silne poczucie tożsamości lokalnej mieszkańców; • Wysoka ocena społeczna szkolnictwa • Wysoki potencjał sportowy, w tym dobry poziom piłki nożnej; • Rosnąca tendencja do zasiedlania się na terenie gminy (tzw. sypialnia miasta Rzeszowa). • Dodatnie saldo migracji; 	<p>Sfera społeczna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Niedostateczna baza sportowo-rekreacyjna (boiska, sale gimnastyczne, itd.); • Niedostatecznie rozwinięta infrastruktura wodna (wodociągi i stacje uzdatniania wody, oczyszczalnia); • Brak odpowiedniej infrastruktury do zapewnienia opieki dziennego pobytu dla osób starszych i niepełnosprawnych.
Szanse	Zagrożenia
<p>Położenie i komunikacja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym; • Poprawa funkcjonalności oraz spójności dróg gminnych z drogami powiatowymi; • Poprawa systemu komunikacji gminy. 	<p>Położenie i komunikacja:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pogorszenie się stanu technicznego dróg w wyniku eksploatacji (brak remontów); • Brak synergii rozwoju społeczno-gospodarczego gminy z rozwojem infrastruktury drogowej i komunikacyjnej; • Pogorszenie się bezpieczeństwa w ruchu drogowym.
<p>Środowisko i zarządzanie energią:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zmniejszenie kosztów zużycia energii w budynkach sektora publicznego; • Zwiększenie wykorzystania alternatywnych źródeł energii; • Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do środowiska. 	<p>Środowisko i zarządzanie energią:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wzrost kosztów energii w sektorze publicznym związany z podwyżkami cen energii; • Brak spełnienia coraz ściślejszych norm środowiskowych.
<p>Przestrzeń publiczna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Modernizacja budynków 	<p>Przestrzeń publiczna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brak możliwości sfinansowania ceł

<p>użyteczności publicznej z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii</p>	<p>poprawy przestrzeni publicznej</p>
<p>Gospodarka:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozwój inwestycji na profesjonalnie przygotowanych terenach inwestycyjnych; • Wzrost przychodów do budżetu gminy w wyniku rozwoju działalności gospodarczej; • Wspecjalizowanie produkcji rolnej na konkretne produkty oraz ich skuteczna sprzedaż; • Wzrost miejsc pracy oraz wysokości dochodów. 	<p>Gospodarka:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brak rozwoju przemysłu lokalnego; • Stagnacja gospodarcza gminy (brak inwestowania kapitału zewnętrznego); • Malejąca opłacalność produkcji rolnej gospodarstw niewyspecjalizowanych na konkretne produkty; • Wzrost bezrobocia.
<p>Turystyka:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zwiększenie rozpoznawalności marki Gminy Błazowa jako miejsca atrakcyjnego do wypoczynku i rekreacji; • Wzrost liczby turystów odwiedzających gminę, np. wycieczki rowerowe (pobyty jednodniowe); • Wzrost liczby osób korzystających z oferty agroturystycznej (pobyty dłuższe). • Rozwój turystyki w oparciu o wykorzystanie zasobów przyrodniczo-krajobrazowych i kulturowych Gminy Błazowa. 	<p>Turystyka:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zmniejszenie ilości turystów odwiedzających Gminę Błazowa; • Stagnacja rozwojowa przedsiębiorstw ukierunkowanych na obsługę turystów oraz gospodarstw agroturystycznych. • Brak środków na promocję Gminy i jej walorów • Słabe promowanie ścieżek rowerowych oraz szlaków do jazdy konnej
<p>Sfera społeczna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poprawa funkcjonalności infrastruktury społecznej (sieć wodociągowa stacje uzdatniania wody, oczyszczalnia ścieków); • Zwiększenie dostępności do infrastruktury sportowej i rekreacyjnej • Poprawa dostępu do usług społecznych (w szczególności dla osób starszych i niepełnosprawnych) 	<p>Sfera społeczna:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wzrost migracji ludzi młodych z obszaru gminy; • Wzrost wykluczenia społecznego mieszkańców (w szczególności osób starszych i niepełnosprawnych); • Pogorszenie się stanu gospodarki wodnej

• Zmniejszenie migracji ludzi młodych i wykształconych z obszaru gminy;• Stworzenie marki Gminy Błazowa jako miejsca atrakcyjnego do zamieszkania;• Zorganizowane budownictwo mieszkaniowe• Poprawa warunków życia mieszkańców.	

Podsumowanie:

Z przeprowadzonej analizy SWOT wynika, że do największych atutów Gminy Błazowa należy strategiczne położenie geograficzne oraz dobra dostępność komunikacyjna w tym dostęp do drogi krajowej A4 (bezpośrednie połączenie z Niemcami i Ukrainą). Obszar gminy cechuje duża atrakcyjność turystyczna. Ciekawa i intrygująca historia, miejsca o dużych wartościach historycznych oraz unikalne pomniki przyrody z pewnością mogą przyciągnąć rzesze turystów. Gmina posiada bardzo dobre warunki do rozwoju sektora turystyki, ukierunkowanej w szczególności na agroturystykę. Na terenie gminy organizowane są cykliczne imprezy kulturalne oraz ciekawe przedsięwzięcia promujące lokalną historię i tradycje. W sferze gospodarczej gminę cechuje efektywne wykorzystanie wysokiej jakości bonitacyjnej gleb ze względu na rolniczy charakter obszaru oraz dobrze rozwinięta baza agroturystyczna i gastronomiczna. Strategiczne położenie gminy wpływa znacząco na jej atrakcyjność inwestycyjną. Wysoki stopień nasłonecznienia oraz potencjał rolniczy, które charakteryzują ten obszar stwarzają również możliwość wykorzystania energii produkowanej z promieni słonecznych i biomasy. W sferze społecznej do najważniejszych atutów gminy należy dodatnie saldo migracji oraz rosnąca atrakcyjność osadnicza. Mieszkańcy gminy bardzo wysoko oceniają otwartość Urzędu Gminy i urzędników na potrzeby mieszkańców.

Do najważniejszych zidentyfikowanych problemów Gminy Błazowa należy niedostateczny stan infrastruktury drogowej oraz wodociągowej i kanalizacyjnej oraz gazowej. Pomimo dobrze rozwiniętego układu komunikacyjnego stan dróg wymaga dużego doinwestowania. Koniecznym jest wybudowanie obwodnicy miasta Błazowa. Istotnym problemem jest również brak wystarczającej ilości linii oświetlenia drogowego, co bezpośrednio wpływa na bezpieczeństwo w ruchu drogowym. Obszar gminy cechuje niski udział ogółu ludności korzystających z instalacji wodociągowej i kanalizacyjnej. W obszarze turystyki słabą stroną gminy jest niska rozpoznawalność jako obszaru odpowiedniego do wypoczynku i rekreacji oraz niedostosowanie do potrzeb turystów przestrzeni i obiektów potencjalnie atrakcyjnych turystycznie, np. zaplanowanie wykonania zbiornika wodnego z infrastrukturą gastronomiczną. W obszarze gospodarczym słabą stroną gminy jest niska aktywność gospodarcza mieszkańców, zbyt mała liczba lokalnych zakładów pracy oraz duże rozdrobnienie gospodarstw rolnych. Problemem jest również brak większych inwestycji w

obszarze gminy. W sferze społecznej brakuje przede wszystkim dostatecznej infrastruktury sportowej i rekreacyjnej wpływającej bezpośrednio na wzrost poziomu integracji społecznej mieszkańców oraz wykorzystania czasu wolnego do czynnego wypoczynku. Istotnym problemem jest również migracja osób młodych i wykształconych z obszaru gminy w celu poszukiwania pracy, zjawisko to należy jednak uznać za powszechne w większości gmin wiejskich w kraju.

W perspektywie 2020-2030 przed Gminą Błazowa stoją ogromne wyzwania ale i zagrożenia. Do najważniejszych zidentyfikowanych zagrożeń należy zaliczyć stagnację rozwojową gminy, brak wykorzystania potencjału turystycznego, wzrost migracji mieszkańców w celu poszukiwania pracy i lepszych warunków życia oraz pogorszenie się stanu infrastruktury drogowej, a w konsekwencji bezpieczeństwa w ruchu drogowym. W celu eliminacji lub redukcji zidentyfikowanych ryzyk niezbędne jest efektywne wykorzystanie silnych atutów gminy oraz podjęcie działań eliminujących lub redukujących jej słabe strony. Kluczowe znaczenie w wykorzystaniu szans rozwojowych gminy stanowi możliwość wykorzystania środków finansowych w ramach nowej perspektywy unijnej polityki spójności oraz wspólnej polityki rolnej na lata 2020-2030.

4. CELE STRATEGICZNE

Na podstawie przeprowadzonej analizy SWOT zostały opracowane najważniejsze cele operacyjne Gminy Błazowa w perspektywie 2020-2030 w odniesieniu do każdego z badanych w ramach analizy obszarów strategicznych. Z uwagi na złożony zakres obszaru „Sfera społeczna” zostały określone dla niego 3 odrębne cele operacyjne związane poprawą stanu gospodarki wodnej, zwiększeniem dostępności do infrastruktury sportowo-rekreacyjnej oraz podniesieniem jakości usług społecznych dla osób starszych i niepełnosprawnych. Wszystkie cele strategiczne gminy są zgodne z celami najważniejszych dokumentów strategicznych na poziomie Unii Europejskiej, kraju oraz województwa. Obszary w ramach, których została przeprowadzona Analiza SWOT stanowią jednocześnie Priorytety inwestycyjne Strategii Rozwoju Gminy Błazowa na lata 2020-2030.

Cele strategiczne:

- 1. Poprawa funkcjonalności logistycznej gminy; obwodnica Błazowej**
- 2. Poprawa zasięgu sieci wodno-kanalizacyjnej w tym budowa oczyszczalni ścieków**
- 3. Poprawa stanu środowiska naturalnego oraz efektywności energetycznej;**
- 4. Odnowa zdegradowanych przestrzeni oraz rozwiązanie zdiagnozowanych problemów społecznych;**

5. Wzrost gospodarczy oraz poprawa na rynku pracy;
6. Wzrost atrakcyjności turystycznej gminy;
7. Zwiększenie atrakcyjności gminy jako obszaru odpowiedniego do zamieszkania.

PRIORYTET INWESTYCYJNY	CEL STRATEGICZNY	CELE OPERACYJNE
1. POŁOŻENIE I KOMUNIKACJA	1. Poprawa funkcjonalności logistycznej gminy;	<ul style="list-style-type: none"> Poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym; obwodnica Błazowej Poprawa funkcjonalności oraz spójności; dróg gminnych z drogami powiatowymi; Poprawa systemu komunikacji gminy.
2. ŚRODOWISKO I ZARZĄDZANIE ENERGIĄ	2. Poprawa stanu środowiska naturalnego oraz efektywności energetycznej	<ul style="list-style-type: none"> Zmniejszenie kosztów zużycia energii w budynkach sektora publicznego; Zwiększenie wykorzystania alternatywnych źródeł energii; Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do środowiska.
3. PRZESTRZEŃ PUBLICZNA	3. Odnowa zdegradowanych przestrzeni oraz rozwiązanie zbadanych problemów społecznych;	<ul style="list-style-type: none"> Odnowa zdegradowanych przestrzeni w miejscowości Futoma Opracowanie planów zagospodarowania takich obszarów Wykorzystanie potencjału obszarów po renowacji np. stadion, zalew
4. GOSPODARKA	4. Wzrost gospodarczy oraz poprawa na rynku pracy;	<ul style="list-style-type: none"> Rozwój inwestycji na profesjonalnie przygotowanych terenach inwestycyjnych; Wzrost przychodów do budżetu gminy w wyniku rozwoju działalności gospodarczej; strefa branżowa Wyspecjalizowanie produkcji rolnej na konkretne produkty oraz ich skuteczną sprzedaż; Wzrost miejsc pracy oraz wysokości dochodów.
5. TURYSTYKA	5. Wzrost atrakcyjności turystycznej gminy;	<ul style="list-style-type: none"> Zwiększenie rozpoznawalności marki Gminy Błazowa jako miejsca atrakcyjnego do wypoczynku i rekreacji; Wzrost liczby turystów odwiedzających

		gminę, np. wycieczki rowerowe (pobyty jednodniowe); <ul style="list-style-type: none">• Wzrost liczby osób korzystających z oferty agroturystycznej (pobyty dłuższe);
6. SFERA SPOŁECZNA	6. Zwiększenie atrakcyjności gminy jako obszaru odpowiedniego do zamieszkania.	<ul style="list-style-type: none">• Poprawa stanu gospodarki wodnej;• Zwiększenie dostępności do infrastruktury sportowo-rekreacyjnej• Podniesienie jakości usług społecznych dla osób starszych i niepełnosprawnych.• Budownictwo mieszkaniowe

5. ZGODNOŚĆ CELÓW STRATEGICZNYCH GMINY Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

5.1 Na poziomie Unii Europejskiej

Strategia „Europa 2029”

Strategia Europa 2029 to unijna strategia wzrostu na okres od 2010 do 2029 r. Stanowi ona długookresowy program rozwoju społeczno-gospodarczego Unii Europejskiej (UE), który zastąpił realizowaną od 2000 r., zmodyfikowaną pięć lat później, Strategię Lizbońską. Europejskie cele wskazane w strategii przekładane są na cele krajowe, co pozwala uwzględnić specyficzną sytuację każdego z państw UE. W dokumencie podkreślona została potrzeba wspólnego działania państw członkowskich na rzecz wychodzenia z kryzysu oraz wdrażania reform umożliwiających stawienie czoła wyzwaniom związanym z globalizacją, starzeniem się społeczeństw czy rosnącą potrzebą racjonalnego wykorzystywania zasobów.

W celu osiągnięcia powyższych założeń zaproponowano trzy podstawowe, wzajemnie wzmacniające się **priorytety**:

- **wzrost inteligentny (ang. smart growth)**, czyli rozwój oparty na wiedzy i innowacjach,
- **wzrost zrównoważony (ang. sustainable growth)**, czyli transformacja w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, efektywnie korzystającej z zasobów i konkurencyjnej,

- **wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu (ang. inclusive growth)**, czyli wspieranie gospodarki charakteryzującej się wysokim poziomem zatrudnienia i zapewniającej spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną.

KE zaproponowała wskaźniki umożliwiające monitorowanie postępów w realizacji ww. priorytetów za pomocą **pięciu nadrzędnych celów**, określonych na poziomie całej UE, w tym:

- osiągnięcie wskaźnika zatrudnienia na poziomie 75%;
- poprawa warunków prowadzenia działalności badawczo-rozwojowej, w tym przeznaczanie 3% PKB UE na inwestycje w badania i rozwój;
- zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych o 20% w porównaniu z poziomami z 1990 r.; zwiększenie do 20% udziału energii odnawialnej w ogólnym zużyciu energii; dążenie do zwiększenia efektywności energetycznej o 20%;
- podniesienie poziomu wykształcenia, zwłaszcza poprzez zmniejszenie odsetka osób przedwcześnie kończących naukę do poniżej 10% oraz zwiększenie do co najmniej 40% odsetka osób w wieku 30–34 lat mających wykształcenie wyższe;
- wspieranie włączenia społecznego, zwłaszcza poprzez ograniczanie ubóstwa, mając na celu wydzwignięcie z ubóstwa lub wykluczenia społecznego 20 milionów obywateli.

Podstawowymi instrumentami realizacji celów strategii „Europa 2029” są opracowywane przez państwa członkowskie UE **Krajowe Programy Reform** oraz przygotowane przez KE **inicjatywy przewodnie** (ang. *flagship initiatives*), realizowane na poziomie UE, państw członkowskich, władz regionalnych i lokalnych. Te inicjatywy przewodnie to:

- [Unia innowacji](#) – poprawa warunków ramowych dla innowacji oraz wykorzystanie innowacji do rozwiązania najważniejszych problemów społecznych i gospodarczych wskazanych w strategii Europa 2029;
- [Mobilna młodzież](#) – poprawa jakości na wszystkich poziomach edukacji i szkoleń oraz zwiększanie atrakcyjności europejskiego szkolnictwa wyższego na arenie międzynarodowej;
- [Europejska agenda cyfrowa](#) – osiągnięcie trwałych korzyści gospodarczych i społecznych z jednolitego rynku cyfrowego, opartego na dostępie do szerokopasmowego Internetu;
- [Europa efektywnie korzystająca z zasobów](#) – wsparcie zmiany w kierunku gospodarki niskoemisyjnej i efektywniej korzystającej z zasobów środowiska oraz dążenie do wyeliminowania zależności wzrostu gospodarczego od degradacji środowiska przyrodniczego;

- [Polityka przemysłowa w erze globalizacji](#) – poprawa warunków dla przedsiębiorczości, zwłaszcza MŚP oraz wsparcie rozwoju silnej bazy przemysłowej, zdolnej do konkurencyjności w skali globalnej;
- [Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia](#) – stworzenie warunków do unowocześnienia rynków pracy, przez ułatwienie mobilności pracowników i rozwój ich umiejętności, w celu zwiększenia poziomu zatrudnienia oraz zapewnienie trwałości europejskich modeli społecznych;
- [Europejski program walki z ubóstwem](#) – zapewnienie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej poprzez pomoc osobom biednym i wykluczonym oraz umożliwienie im aktywnego uczestniczenia w życiu ekonomicznym i społecznym.

W celu skutecznej realizacji nowej strategii wzmocnieniu ulegać ma system koordynacji polityki makroekonomicznej i zarządzania procesem wdrażania reform strukturalnych w UE, Wiodącą rolę w tym procesie przewidziano dla Rady Europejskiej. Na system ten składają się m.in. Zintegrowane Wytyczne, przyjmowane na poziomie UE oraz Rekomendacje Krajowe, skierowane do poszczególnych państw członkowskich. KE będzie monitorowała postępy na podstawie dwóch dotychczasowych instrumentów, które zachowają swoją odrębność, ale będą przygotowywane równocześnie, tj. sprawozdania z realizacji programu „Europa 2029” i sprawozdania z realizacji Paktu Stabilności i Wzrostu.

Cele strategiczne gminy są w pełni spójne z dwoma głównymi priorytetami Strategii „Europa 2029”.

- **wzrost zrównoważony (ang. sustainable growth)**, czyli transformacja w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, efektywnie korzystającej z zasobów i konkurencyjnej,
- **wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu (ang. inclusive growth)**, czyli wspieranie gospodarki charakteryzującej się wysokim poziomem zatrudnienia i zapewniającej spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną.

Jednym z celów Strategii Rozwoju Gminy Błazowa na lata 2020-2030 jest redukcja kosztów energii oraz zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Narzędziem realizacji założonego celu będą głównie inwestycje w odnawialne źródła energii oraz nowoczesne przedsięwzięcia termomodernizacyjne. Działania te z jednej strony przyczynią się do poprawy stanu środowiska naturalnego poprzez redukcję emisji niebezpiecznych zanieczyszczeń do atmosfery, a z drugiej przyczynią się do zmniejszenia kosztów związanych z wykorzystaniem energii elektrycznej i ciepłej. Kluczowe znaczenie stanowi również stworzenie konkurencyjnego rynku energii odnawialnej na obszarze gminy. Transformacja w kierunku gospodarki niskoemisyjnej oraz efektywne korzystanie z zasobów naturalnych stanowi odpowiedź na zdiagnozowane problemy gminy oraz założenia unijnej polityki wzrostu zrównoważonego. Ponadto jednym z celów

strategicznych gminy w perspektywie 2020-2030 jest wzrost gospodarczy oraz poprawa na rynku pracy. Metody realizacji ww. celu zakładają wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu. Planowane są przedsięwzięcia wspierające gospodarkę charakteryzującą się wysokim poziomem zatrudnienia, i zapewniającą spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną.

5.2 Na poziomie krajowym

Krajowy Program Reform na lata 2020-2029:

Krajowe Programy Reform (KPR) są głównym narzędziem realizacji na poziomie państw członkowskich unijnej strategii gospodarczej „Europa 2029”. Zgodnie z wdrażanym od początku 2011 r. nowym mechanizmem koordynacji polityki gospodarczej UE (tzw. Semestru Europejskiego), KPR będą co roku aktualizowane i przekazywane w kwietniu do Komisji Europejskiej razem z aktualizacją Programów Stabilności lub Konwergencji.

W KPR państwa członkowskie powinny przedstawić m.in.: średniookresowy scenariusz makroekonomiczny, krajowe ambicje w zakresie realizacji pięciu wiodących celów strategii „Europa 2029”, określenie głównych przeszkód dla wzrostu i zatrudnienia oraz działania dla ich przewyciężenia. KPR powinny też zawierać harmonogram realizacji reform oraz ocenę ich skutków budżetowych.

W dniu 28 kwietnia 2020 r. Rada Ministrów przyjęła aktualizację Krajowego Programu Reform (KPR). Przygotowany w Ministerstwie Gospodarki dokument określa, w jaki sposób Polska w latach 2020-2029 będzie realizować cele strategii „Europa 2029” w zakresie zatrudnienia, nakładów na badania i rozwój, energii i klimatu, edukacji oraz przeciwdziałania ubóstwu.

W obecnym wydaniu KPR nadal aktualne pozostają kierunki działań wskazane w pierwotnej wersji dokumentu. Dotyczą one odrabiania zaległości rozwojowych oraz budowy nowych przewag konkurencyjnych w trzech obszarach priorytetowych: infrastruktura dla wzrostu zrównoważonego, innowacyjność dla wzrostu inteligentnego oraz aktywność dla wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu.

Działania zaplanowane na lata 2020-2029 uporządkowano według pięciu celów strategii „Europa 2029”. Uzupełniono je o projekty przyczyniające się do realizacji zaleceń Rady UE skierowanych do Polski w lipcu 2014 r., które wykraczają poza te cele (działania z zakresu ochrony zdrowia, transportu kolejowego, dostępu do internetu szerokopasmowego, gospodarki odpadami, uproszczenia wymogów dotyczących pozwoleń na budowę, poprawy

funkcjonowania administracji podatkowej, poprawy otoczenia dla biznesu, deregulacji zawodów).

W latach 2020-2016 w ramach KPR Ministerstwo Gospodarki będzie koordynować działania związane m.in. wsparciem rozwoju klastrów, wzmocnieniem systemu świadczenia usług przez ośrodki innowacji oraz wspieraniem projektów w ramach obszarów i technologii o największym potencjale rozwoju. W tej edycji KPR zaplanowano także dalsze inicjatywy związane z poprawą otoczenia biznesu, a także z budową konkurencyjnego rynku energii, poprawą efektywności energetycznej i wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii.

Przedsięwzięcia zaplanowane przez Gminę Błazowa realizujące cele strategiczne gminy w perspektywie 2020-2030 są zgodne z KPR w przedmiocie rozwoju innowacyjności, a także poprawą efektywności energetycznej i wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii.

Strategia Rozwoju Kraju 2029

Strategia Rozwoju Kraju 2029 (ŚSRK) jest elementem nowego systemu zarządzania rozwojem kraju, którego fundamenty zostały określone w znowelizowanej ustawie z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2009 r. Nr 84, poz. 712, z późn. zm.) oraz w przyjętym przez Radę Ministrów 27 kwietnia 2009 r. dokumencie Założenia systemu zarządzania rozwojem Polski. W związku z koniecznością dostosowania Strategii Rozwoju Kraju 2007-2020, przyjętej 29 listopada 2006 r., do nowych uwarunkowań społeczno-gospodarczych oraz do wyzwań wewnętrznych i zewnętrznych, a także wymogów wprowadzanego systemu zarządzania polityką rozwoju, podjęto decyzję o jej aktualizacji oraz o wydłużeniu horyzontu czasowego do 2029 roku. Prace nad aktualizacją realizowano tak, aby skorelować je z pracami nad innymi, opracowywanymi dokumentami strategicznymi, tj. długookresową strategią rozwoju kraju oraz strategiami zintegrowanymi. W nowym systemie do głównych dokumentów strategicznych, na podstawie których prowadzona jest polityka rozwoju, należą: długookresowa strategia rozwoju kraju - DSRK (Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności), określająca główne trendy, wyzwania oraz koncepcję rozwoju kraju w perspektywie długookresowej, średniookresowa strategia rozwoju kraju - ŚSRK (Strategia Rozwoju Kraju 2029) – najważniejszy dokument w perspektywie średniookresowej, określający cele strategiczne rozwoju kraju do 2029 r., kluczowy dla określenia działań rozwojowych, w tym możliwych do sfinansowania w ramach przyszłej perspektywy finansowej UE na lata 2014-2029 oraz 9 zintegrowanych strategii, służących realizacji założonych celów rozwojowych: Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki, Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego, Strategia Rozwoju Transportu, Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko, Sprawne Państwo, Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego, Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2029: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie, Strategia Rozwoju Systemu Bezpieczeństwa Narodowego RP, Strategia

Zrównoważonego Rozwoju Wsi, Rolnictwa i Rybactwa. DSRK, ŚSRK oraz 9 strategii zintegrowanych łączy spójna hierarchia celów i kierunków interwencji. W strategiach zintegrowanych nastąpiło odejście od wąskiego sektorowego podejścia na rzecz integracji obszarów oraz przenikania się różnych zjawisk i procesów. Szczególną rolę w systemie pełni Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego, która wskazuje zakres terytorialnego wpływu interwencji realizowanych w ramach różnych polityki publicznych, a więc również w ramach pozostałych strategii zintegrowanych. Przedstawia ona kluczowe dla rozwoju regionalnego wyzwania oraz zarysowuje cele rozwojowe w odniesieniu do różnego rodzaju obszarów uwzględniając funkcje przez nie pełnione, występujące potencjały oraz bariery. Ramy przestrzenne dla prowadzenia polityki rozwoju w Polsce, w tym realizacji poszczególnych strategii rozwojowych stanowi koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju (Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030). Jest to główny dokument strategiczny kreujący ład przestrzenny w Polsce oraz porządkujący zagadnienia związane z rozwojem – w którym przestrzeń traktowana jest jako płaszczyzna odniesienia dla działań rozwojowych.

Główne cele ŚSRK:

Cel strategiczny:

Wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludności.

Obszary strategiczne:

1. Sprawne i efektywne państwo.

Sprawnie działające państwo, efektywnie dysponujące dostępnymi środkami publicznymi i skutecznie odwołujące się do energii samoorganizującego się społeczeństwa obywatelskiego jest warunkiem realizacji przyjętych celów rozwojowych. Sprawne państwo jest: przejrzyste, przyjazne, pomocnicze i partycypacyjne.

2. Konkurencyjna gospodarka.

Zwiększenie konkurencyjności gospodarki jest kluczowym zadaniem warunkującym rozwój kraju i pozycję Polski na rynku światowym. Sprawne i oparte na zdrowych zasadach funkcjonowanie gospodarki, jej efektywność i nowoczesność decydują o zamożności obywateli, zdolności państwa do realizacji swoich funkcji oraz jego bezpieczeństwie

3. Spójność społeczna i terytorialna.

W celu poprawy spójności społecznej i terytorialnej tworzone będą warunki do rozprzestrzeniania procesów rozwojowych zarówno w kontekście geograficznym - na różne obszary o słabszych potencjałach, jak i włączania w procesy rozwojowe tych, którzy pozostawali dotychczas tylko biernymi odbiorcami zachodzących zmian. Procesom rozwojowym towarzyszy zwykle rozwarstwienie, które jest wynikiem splotu różnych

czynników: zapóźnień infrastrukturalnych, przestarzałej struktury społeczno-gospodarczej, niskiej produktywności i innowacyjności, słabości kapitału ludzkiego i społecznego.

Strategia Rozwoju Gminy Błazowa na lata 2020-2030 odpowiada w pełni dwóm obszarom strategicznym Strategii Rozwoju Kraju 2029:

1. *Konkurencyjna gospodarka.*
2. *Spójność społeczna i terytorialna.*

Planowane inwestycje Gminy Błazowa zakładają wzrost gospodarczy oparty na lokalnych zasobach oraz branżach. Planowane funkcjonowanie gospodarki z jednej strony oparte jest na nowoczesności i innowacyjności, a z drugiej na zdrowych i racjonalnych zasadach. Szczególnie istotna dla gminy jest funkcjonalność logistyczna. W perspektywie 2020-2030 zaplanowano przedsięwzięcia związane z rozwojem infrastruktury drogowej (dostępność logistyczna), poprawą struktury społeczno-gospodarczej oraz wzrostem produktywności i innowacyjności.

5.3 Na poziomie regionalnym.

Strategia Rozwoju Województwa - Podkarpackiego 2029 jest najważniejszym dokumentem programowym, który określa wizję rozwoju oraz cele i kierunki rozwoju województwa podkarpackiego. Dokument powstał w warunkach zmiany podejścia do polityki rozwoju, mocno akcentującego jej wymiar terytorialny. Scenariusz rozwoju województwa do 2029 r. został opracowany przy założeniu zasadniczego wpływu czynników zewnętrznych i wewnętrznych. W oparciu o przeprowadzoną selekcję uwarunkowań o dominującym oddziaływaniu na przyszły stan województwa oraz prospektywną symulację ich wystąpienia sformułowane zostały trzy odmienne scenariusze rozwoju regionu. Zarysowane i skonfrontowane obrazy sytuacji województwa, obejmujące spełnienie każdego ze scenariuszy pozwoliły na wskazanie najbardziej pożądanego modelu rozwoju regionu. Rokuje on stabilnym, trwałym i zrównoważonym wzrostem społeczno-gospodarczym województwa. Podkarpackie charakteryzuje się dynamicznym, ale relatywnie niskim poziomem rozwoju społeczno-gospodarczego. Wartość regionalnego PKB sytuują województwo na jednym z ostatnich miejsc w Unii Europejskiej. Produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca województwa w 2012 r. wyniósł 67,0% i był najniższym wynikiem w kraju. W celu przyspieszenia rozwoju społeczno-gospodarczego w województwie podkarpackim sprecyzowano inteligentne specjalizacje w obszarach, w których osiągnąć można przewagę konkurencyjną i dokonać transformacji gospodarczej zgodnie z Regionalną Strategią Innowacji. W ramach specjalizacji wiodących zostały sprecyzowane: Lotnictwo i kosmonautyka oraz Jakość życia. Specjalizacją wspomagającą jest natomiast Informatyka i telekomunikacja.

Wizja województwa podkarpackiego w 2029 r.

Wizja rozwoju regionu zbudowana została na bazie sformułowanych scenariuszy zmian o charakterze prospektywnym zmierzających do osiągnięcia wariantowych stanów rozwoju regionu. W efekcie przeprowadzonych analiz wybrano ten spośród nich, który rokuje osiągnięcie najpełniejszego efektu rozwojowego.

W 2029 roku województwo podkarpackie będzie obszarem zrównoważonego i inteligentnego rozwoju gospodarczego, wykorzystującym wewnętrzne potencjały oraz transgraniczne położenie, zapewniającym wysoką jakość życia mieszkańców.

Województwo podkarpackie w 2029 roku zmniejszy dystans rozwojowy wobec bardziej rozwiniętych regionów Unii Europejskiej, kraju, a także będzie liderem rozwoju wśród województw Polski Wschodniej. Wymiernymi rezultatami rozwoju regionu będą relatywny wzrost udziału w tworzeniu PKB Polski oraz niższy od średniej krajowej wskaźnik bezrobocia.

W 2029 roku Podkarpacie powinno być obszarem efektywnie wykorzystanych gospodarczych atutów regionu i jego wewnętrznych potencjałów oraz transgranicznego położenia, w którym (dzięki wprowadzeniu innowacyjnych rozwiązań technologicznych, produktowych i organizacyjnych oraz inwestycjom zewnętrznym) dynamicznie rozwijają się kluczowe branże, tj. przemysł elektromaszynowy (w tym zwłaszcza lotniczy), informatyczny, chemiczny, farmaceutyczny, przetwórstwo rolno-spożywcze, a także usługi turystyczne, uzdrowiskowe i logistyczne. Proces ten zostanie oparty na znacznie poprawionej zewnętrznej dostępności komunikacyjnej (sieć dróg krajowych i wojewódzkich powiązana funkcjonalnie z autostradą A4 i drogą ekspresową S-19; magistrala kolejowa E30 oraz linia nr 71, lotnisko Rzeszów), a także na zmianach w kluczowych połączeniach wewnątrz regionu.

Podniesiona zostanie konkurencyjność gospodarcza Rzeszowa wraz z jego obszarem funkcjonalnym a także ośrodków stanowiących rzeczywiste i potencjalne bieguny wzrostu. Wzmocnieniu ulega potencjał intelektualny Rzeszowa, m.in. poprzez realne wsparcie wyższych uczelni Rzeszowa (państwowych i prywatnych). Aktywnie działa Podkarpacki Park Naukowo-Technologiczny, a w jego ramach klastry lotniczy i informatyczny. Powstają centra biurowo-kongresowo-handlowo-wystawiennicze przyciągające międzynarodowe instytucje. W efekcie obszar ten będzie regionalnym centrum wzrostu i innowacji oddziałującym pozytywnie na rozwój pozostałych terytoriów i podniesienie konkurencyjności regionu w skali krajowej i międzynarodowej. Korzystny układ przestrzenny Rzeszowa wraz z otaczającymi go miastami średniej wielkości (rozwinięty układ policentryczny) sprzyja dyfuzji efektów rozwoju na obszarze całego województwa. Poprawiająca się dostępność komunikacyjna, przygraniczne położenie oraz tradycje przemysłowe Rzeszowa i regionalnych biegunów wzrostu przełożą się na dynamiczny rozwój społeczno-gospodarczy regionu.

Dzięki transferowi technologii oraz absorpcji wyników badań naukowych zwiększy się konkurencyjność sektora przedsiębiorstw. Stymulatorami rozwoju podmiotów

gospodarczych będą m.in. aktywnie działające instytucje otoczenia biznesu. Proces ten obejmie także rolnictwo, w którym nastąpią zmiany w strukturze agrarnej, rozwinię się specjalizacja w produkcji oraz przetwórstwo rolno-spożywcze. Wzrost atrakcyjności turystycznej regionu oraz konkurencyjność produktu turystycznego wesprą wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich. Realnymi motorami wzrostu gospodarczego regionu staną się działające i nowo powstałe klastry gospodarcze, grupy producenckie oraz struktury o charakterze międzysektorowym. Działalność przedsiębiorstw z sektorów wysokiej szansy (w tym grupy przedsiębiorstw przemysłu lotniczego), możliwość skorzystania z zachęt dla inwestorów, liczące się zaplecze naukowo-badawcze, obecność wykwalifikowanych pracowników przy relatywnie niskich kosztach pracy, a także atrakcyjne uwarunkowania kulturowe i rekreacyjne – to czynniki, które doprowadzą do zbudowania przewagi komparatywnej regionu na rynku inwestycyjnym. Efektem tego będą nowe lokalizacje inwestycji w regionie. Zakładanym i pożądanym rezultatem działań rozwojowych będą nowe miejsca pracy, co przyczyni się do zahamowania negatywnych procesów migracyjnych i wesprze włączenie społeczne.

Szkolnictwo wyższe wzmocni swój potencjał kadrowy, a poprzez nowoczesne zaplecze laboratoryjne i współpracę z podmiotami gospodarczymi rozwinię na szerszą skalę badania stosowane i rozwojowe. Nastąpią zmiany w kierunkach kształcenia oraz rozwinięte zostaną praktyczne i interaktywne formy edukacji. Poprawiona zostanie jakość kształcenia i przydatność absolwentów dla pracodawców, poczynając od szkolnictwa wyższego, a na kształceniu zawodowym kończąc. Publiczna oferta edukacyjna zabezpieczy możliwość kształcenia się przez całe życie, w tym z wykorzystaniem Internetu. Zapewniony zostanie powszechny dostęp do Internetu jako nośnika przekazów edukacyjnych, kulturowych, a przede wszystkim jako narzędzia działalności gospodarczej, co przyczyni się do zmniejszenia wykluczenia społecznego. Proces ten zostanie wsparty poprzez dalszy rozwój społeczeństwa obywatelskiego i solidarności środowiskowej.

Wzbożone zostanie życie kulturalne w regionie oraz dostęp do kultury wysokiej. Pomimo postępującej uniwersalizacji kultury europejskiej zachowane zostanie dziedzictwo kulturowe regionu stanowiące o tożsamości jego mieszkańców. Poprawiona zostanie dostępność do specjalistycznej opieki medycznej oraz rozwinięte leczenie uzdrowiskowe, co wpłynie na dalsze wydłużenie się przeciętnej długości życia w regionie. Dzięki rozwiniętemu monitoringowi zagrożeń, rozbudowie koniecznej infrastruktury oraz poprawie stanu gotowości specjalistycznych służb: znacznie zmniejszy się w regionie skala zagrożeń związanych z nagłym działaniem sił natury oraz ludzi. Poprawie ulegnie stan środowiska naturalnego, w tym cennych zasobów przyrodniczych, wody, powietrza (zmniejszony poziom emisji CO₂), obniżony zostanie poziom hałasu oraz poprawiona gospodarka odpadami. Na szeroką skalę będą rozwijane odnawialne źródła energii.

Pozytywne zmiany, które zajdą w województwie zarówno w sferze gospodarczej jak i społecznej, spowodują poprawę warunków i jakości życia mieszkańców, sprawią, że stanie się ono miejscem bardziej atrakcyjnym i przyjaznym szczególnie dla ludzi młodych, którzy

właśnie na tym obszarze będą mieli możliwość realizacji swoich aspiracji zawodowych i życiowych.

Cel główny strategii:

Efektywne wykorzystanie zasobów wewnętrznych i zewnętrznych dla zrównoważonego i inteligentnego rozwoju społeczno-gospodarczego drogą do poprawy jakości życia mieszkańców.

Cele strategiczne pokazują, poprzez jakie obszary działań zamierza się osiągnąć cel główny. Cele strategiczne określono dla dziedzin działań strategicznych wskazanych w *Strategii rozwoju województwa podkarpackiego na lata 2007-2029 (SRW)*. Przyjęto, iż cele te powinny być jasno sprecyzowane, możliwe do osiągnięcia, wskazujące zakładany czas do realizacji, mierzalne, a także uwzględniające zidentyfikowane szanse rozwojowe oraz zagrożenia.

Układ celów, Dziedzin działań strategicznych oraz Priorytetów tematycznych

1. KONKURENCYJNA I INNOWACYJNA GOSPODARKA

Cel 1 Rozwijanie przewag regionu w oparciu o kreatywne specjalizacje jako przejaw budowania konkurencyjności krajowej i międzynarodowej

- **Priorytet 1.1 Przemysł**

Cel: Przemysł nowoczesnych technologii wzmacniający konkurencyjność regionalnej gospodarki.

- **Priorytet 1.2 Nauka, badania i szkolnictwo wyższe**

Cel: Rozwój konkurencyjnego szkolnictwa wyższego i sfery badawczo-rozwojowej jako kluczowych czynników stymulujących rozwój regionu

- **Priorytet 1.3 Turystyka**

Cel: Budowa konkurencyjnej, atrakcyjnej oferty rynkowej opartej na znacznym potencjale turystycznym regionu

- **Priorytet 1.4 Rolnictwo**

Cel: Poprawa konkurencyjności sektora rolno – spożywczego

- **Priorytet 1.5 Instytucje otoczenia biznesu**

Cel: Rozwój przedsiębiorczości poprzez ofertę instytucji otoczenia biznesu

2. KAPITAŁ LUDZKI I SPOŁECZNY

Cel 2 Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego jako czynników: innowacyjności regionu oraz poprawy poziomu życia mieszkańców

- **Priorytet 2.1 Edukacja**

Cel: Dostosowanie systemu edukacji do aktualnych potrzeb i wyzwań przyszłości

- **Priorytet 2.2 Kultura i dziedzictwo kulturowe**

Cel: Rozwinięty i efektywnie wykorzystany potencjał kulturowy regionu

- **Priorytet 2.3 Społeczeństwo obywatelskie**

Cel: Wzmocnienie podmiotowości obywateli, rozwój instytucji społeczeństwa obywatelskiego oraz zwiększenie ich wpływu na życie publiczne

- **Priorytet 2.4 Włączenie społeczne**

Cel: Wzrost poziomu adaptacyjności zawodowej i integracji społecznej w regionie

- **Priorytet 2.5 Zdrowie publiczne**

Cel: Zwiększenie bezpieczeństwa zdrowotnego społeczeństwa poprzez poprawę dostępności i jakości funkcjonowania systemu ochrony zdrowia

- **Priorytet 2.6 Sport powszechny**

Cel: Zwiększenie aktywności ruchowej oraz rozwoju psychofizycznego społeczeństwa

3. SIEĆ OSADNICZA

Cel 3 Podniesienie dostępności oraz poprawa spójności funkcjonalno-przestrzennej jako element budowania potencjału rozwojowego regionu

- **Priorytet 3.1 Dostępność komunikacyjna**

Cel: Poprawa zewnętrznej i wewnętrznej dostępności przestrzennej województwa ze szczególnym uwzględnieniem Rzeszowa jako ponadregionalnego ośrodka wzrostu.

- **Priorytet 3.2 Dostępność technologii informacyjnych**

Cel: Rozbudowa wysokiej jakości sieci telekomunikacyjnej oraz zwiększenie wykorzystania technologii informacyjnych na terenie całego województwa.

- **Priorytet 3.3 Funkcje metropolitalne Rzeszowa**

Cel: Wzmacnianie pozycji Rzeszowa w przestrzeni krajowej i europejskiej dynamizujące procesy rozwojowe w obrębie województwa.

- **Priorytet 3.4 Funkcje obszarów wiejskich**

Cel: Obszary wiejskie – wysoka jakość przestrzeni do zamieszkania, pracy i wypoczynku

- **Priorytet 3.5. Spójność przestrzenna i wzmacnianie funkcji biegunów wzrostu**

Cel: Wzmacnianie podstaw rozwojowych oraz dywersyfikacja funkcji biegunów wzrostu, w tym ośrodków subregionalnych w wymiarze regionalnym, krajowym i międzynarodowym.

4. ŚRODOWISKO I ENERGETYKA

Cel 4 Racjonalne i efektywne wykorzystanie zasobów z poszanowaniem środowiska naturalnego sposobem na zapewnienie bezpieczeństwa i dobrych warunków życia mieszkańców oraz rozwoju gospodarczego województwa

- **Priorytet 4.1 Zapobieganie i przeciwdziałanie zagrożeniom oraz usuwanie ich negatywnych skutków**

Cel: Zabezpieczenie mieszkańców województwa podkarpackiego przed negatywnymi skutkami zagrożeń wywołanych czynnikami naturalnymi oraz wynikającymi z działalności człowieka.

- **Priorytet 4.2. Ochrona środowiska**

Cel: Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu środowiska oraz zachowanie bioróżnorodności poprzez zrównoważony rozwój województwa.

- **Priorytet 4.3. Bezpieczeństwo energetyczne i racjonalne wykorzystanie energii**

Cel: Zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego i efektywności energetycznej województwa podkarpackiego poprzez racjonalne wykorzystanie paliw i energii z uwzględnieniem lokalnych zasobów, w tym odnawialnych źródeł energii.

Cele strategiczne Strategii Rozwoju Gminy Błażowa na lata 2020-2030 są w pełni zgodne z kierunkami rozwoju województwa podkarpackiego w perspektywie do 2029 roku. W obszarze Innowacyjna i konkurencyjna gospodarka kierunki rozwojowe gminy zakładają wzrost gospodarczy oraz poprawę na rynku pracy. Zaplanowany wzrost konkurencyjność gospodarczej gminy zostanie oparty na zidentyfikowanym silnym potencjale sektora rolno-spożywczego oraz turystycznego. Szczególnie istotne w planach gospodarczych Gminy Błażowa jest stworzenie odpowiednich warunków do rozwoju przedsiębiorczości, w tym do rozwoju MŚP w obszarze gminy, czyniąc go oraz region atrakcyjnym dla potencjalnych inwestorów. Planowane interwencje wpłyną na realizację celu regionalnego nr 1 *Rozwijanie przewag regionu w oparciu o kreatywne specjalizacje jako przejaw budowania konkurencyjności krajowej i międzynarodowej*. W obszarze Kapitał ludzki i społeczny kierunki rozwojowe gminy są zgodne z celem nr 2 Strategii Rozwoju Województwa Podkarpackiego 2029 - *Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego jako czynników: innowacyjności regionu oraz poprawy poziomu życia mieszkańców*. Strategia Rozwoju Gminy Błażowa na lata 2020-2030 zakłada zwiększenie atrakcyjności gminy jako obszaru odpowiedniego do zamieszkania oraz rozwiązanie zdiagnozowanych problemów społecznych. W obszarze Sieć osadnicza założona została poprawa funkcjonalności logistycznej gminy, jako podstawa rozwoju społeczno-gospodarczego oraz zmniejszenia wykluczenia społecznego i ubóstwa, co wpływa na realizację celu w skali regionalnej nr 3, tj. *Podniesienie dostępności oraz poprawa spójności funkcjonalno-przestrzennej jako element budowania potencjału rozwojowego regionu*. W obszarze Środowisko i energetyka kierunki rozwojowe Gminy Błażowa są zgodne z celem nr 4 Strategii Rozwoju Województwa Podkarpackiego 2029, tj. *Racjonalne i efektywne wykorzystanie zasobów z poszanowaniem środowiska naturalnego sposobem na zapewnienie bezpieczeństwa i dobrych warunków życia mieszkańców oraz rozwoju gospodarczego województwa*. Jednym z celów strategicznych gminy w okresie do 2029 roku jest poprawa stanu

środowiska naturalnego oraz efektywności energetycznej, w tym wykorzystanie odnawialnych źródeł energii.

6. METODY REALIZACJI POSZCZEGÓLNYCH CELÓW STRATEGICZNYCH

1. Poprawa funkcjonalności logistycznej gminy;

Cel zostanie zrealizowany poprzez szereg inwestycji infrastrukturalnych związanych z budową, przebudową lub remontem dróg dojazdowych oraz wykonaniem oświetlenia drogowego. Przedsięwzięcia przyczynią się przede wszystkim do poprawy bezpieczeństwa, funkcjonalności oraz spójności z drogami powiatowymi. Funkcjonalna infrastruktura drogowa stanowi podstawę do rozwoju społeczno-gospodarczego gminy oraz zmniejszenia wykluczenia społecznego i ubóstwa. Dodatkowo zastosowanie energooszczędnych systemów w oświetleniu ulicznym przyczyni się do realizacji celu strategicznego

W perspektywie 2020-2030 zaplanowana została realizacja następujących inwestycji:

Nr	Zakres projektu	Lokalizacja	Szacunkowy koszt inwestycji	Przybliżony termin realizacji przedsięwzięcia w podziale na lata
1.	Budowa, przebudowa i remonty dróg, budowa parkingów oraz chodników w tym budowa obwodnicy miasta Błazowa	Obszar całej Gminy Błazowa Drogi Powiatowe i Gminne	25 mln PLN	2020-2030
2.	Budowa oraz wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne	Obszar całej Gminy Błazowa	2 mln PLN	2020-2030

3. Poprawa stanu środowiska naturalnego oraz efektywności energetycznej;

Cel zostanie zrealizowany poprzez inwestycje związane z głęboką termomodernizacją oraz wykorzystaniem systemu monitorowania i zarządzania energią w budynkach użyteczności

publicznej. Inwestycje termomodernizacyjne budynków szkolnych przyczyniają się dodatkowo do wzmocnienia sektora edukacji na terenie Gminy Błazowa. Ponadto zaplanowana została budowa oczyszczalni ścieków oraz realizacja przedsięwzięć w odnawialne źródła energii.

W perspektywie 2020-2030 zaplanowana została realizacja następujących inwestycji:

Nr	Zakres projektu	Lokalizacja	Szacunkowy koszt inwestycji	Przybliżony termin realizacji przedsięwzięcia w podziale na lata
1.	Termoizolacja budynków użyteczności publicznej na terenie Gminy Błazowa wraz z instalacją odnawialnych źródeł energii modernizacją kotłowni	Budynki szkolne w: Kąkolówka. Zespół Szkół Błazowa, Przedszkole Błazowa. Budynki : GOK, Dom Ludowy Piątkowa OSP Futoma	7,5 mln PLN	2020-2030
2.	Budowa mikroinstalacji OZE w budynkach użyteczności publicznej i budynkach gospodarstw domowych	Gmina Błazowa	2,5 mln PLN	2020-2030
3.	Budowa oczyszczalni ścieków	Gmina Błazowa	16 mln PLN	2020-2030

2. Odnowa zdegradowanych przestrzeni oraz rozwiązanie zdiagnozowanych problemów społecznych.

Metodą realizacji celu strategicznego nr 3 są przedsięwzięcia rewitalizacyjne obiektów wraz z ich otoczeniem na terenie sołectw Gminy Błazowa w celu przywrócenia lub nadania im nowych funkcji użytkowych, w szczególności gospodarczych i społecznych. W ramach kompleksowej inwestycji przewidziane zostały również działania ukierunkowane na zmniejszenie wykluczenia społecznego i ubóstwa w obszarze gminy.

W perspektywie 2020-2030 zaplanowana została realizacja następujących inwestycji:

Nr	Zakres projektu	Lokalizacja	Szacunkowy koszt inwestycji	Przybliżony termin realizacji przedsięwzięcia w podziale na lata
1.	Rewitalizacja przestrzeni publicznych	Obszar całej Gminy Błazowa	3 mln PLN	2021-2030
2.	Zagospodarowanie terenów po wyrobiskach kopalni kamienia	Obszar Gminy Błazowa	2 mln PLN	2021-2030
3.	Budowa sieci kanalizacyjnej	Obszar Gminy	18 mln PLN	2021-2025
4.	Budowa sieci gazowej	Obszar Gminy	3 mln PLN	2021- 2030
5.	Rozbudowa sieci wodociągowej	Gmina Błazowa	3,8 mln PLN	2021-2027

3. Wzrost gospodarczy oraz poprawa na rynku pracy.

Cel zostanie zrealizowany poprzez inwestycje w infrastrukturę sprzyjającą rozwijaniu działalności gospodarczej opartej na lokalnych zasobach i produktach. Planowane interwencje zakładają kompleksowe przygotowanie terenów inwestycyjnych, w tym nadanie im nowych cech użytkowych w celu zainicjowania lokowania kapitału w gminie przez inwestorów zewnętrznych.

W perspektywie 2020-2030 zaplanowana została realizacja następujących inwestycji:

Nr	Zakres projektu	Lokalizacja	Szacunkowy koszt inwestycji	Przybliżony termin realizacji przedsięwzięcia w podziale na lata
1.	Utworzenie strefy inwestycyjnej	Błazowa, Błazowa Dolna	4,7 mln PLN	2020-2030

4. Wzrost atrakcyjności turystycznej gminy.

Atrakcyjność turystyczna Gminy Błazowa oparta jest przede wszystkim na jej walorach naturalnych oraz historycznych. Planowane metody realizacji celu zakładają wzrost atrakcyjności rekreacyjnej gminy. W ramach przedsięwzięć zaplanowano kompleksową rewitalizację oraz zagospodarowanie terenu pod zalew na cele rekreacyjne. W perspektywie

2020-2030 planowane są również działania marketingowe oraz informacyjne, których celem jest poprawa wizerunku gminy jako obszaru atrakcyjnego do czynnego wypoczynku w tym reklamowanie ścieżek rowerowych i szlaków.

W perspektywie 2020-2030 zaplanowana została realizacja następujących inwestycji:

Nr	Zakres projektu	Lokalizacja	Szacunkowy koszt inwestycji	Przybliżony termin realizacji przedsięwzięcia w podziale na lata
1.	Rewitalizacja zabytkowego parku przy Dworku	Błazowa	1,65 mln PLN	2022
2.	Budowa zalewu rekreacyjnego		8 mln PLN	2028
3.	Szlaki rowerowe i konne (stadnina)		6 mln PLN	2025

5. Zwiększenie atrakcyjności gminy jako obszaru odpowiedniego do zamieszkania.

Atrakcyjność osadnicza gminy zależy od wielu czynników. Do najważniejszych determinantów wpływających na miejsce osiedlania się społeczności należą uwarunkowania społeczno-ekonomiczne, infrastrukturalne, kulturalne i społeczne. Idealne miejsce do zamieszkania to takie, które zapewnia pracę i wypoczynek. Do zwiększenia atrakcyjności osadniczej Gminy Błazowa przyczynią się przede wszystkim inwestycje realizujące pozostałe cele strategiczne gminy związane z poprawą funkcjonalności logistycznej gminy, wzrostem atrakcyjności turystycznej, rewitalizacją zdegradowanych obszarów, rozwiązywaniem zdiagnozowanych problemów społecznych, poprawą stanu środowiska naturalnego, wzrostem gospodarczym i aktywnością zawodową. Przedsięwzięcia, które bezpośrednio realizują cel strategiczny **Zwiększenie atrakcyjności gminy jako obszaru odpowiedniego do zamieszkania** zostały podzielone tematycznie odpowiednio do realizowanego celu operacyjnego:

Poprawa stanu gospodarki wodnej:

Cel zostanie zrealizowany poprzez inwestycje w infrastrukturę wodociągową i kanalizacyjną oraz budowę i rozbudowę oczyszczalni ścieków na obszarze Gminy Błazowa. Zwiększenie dostępności mieszkańców do infrastruktury wodnej stanowi istotny element atrakcyjności osadniczej Gminy Błazowa

W perspektywie 2020-2030 zaplanowana została realizacja następujących inwestycji:

Nr	Zakres projektu	Lokalizacja	Szacunkowy koszt inwestycji	Przybliżony termin realizacji przedsięwzięcia w podziale na lata
1.	Wsparcie rozwoju budownictwa mieszkaniowego	Tereny : Błazowa	3,5 mln PLN	2021-2030

Zwiększenie dostępności do infrastruktury sportowo-rekreacyjnej:

Cel operacyjny zostanie zrealizowany poprzez szereg inwestycji w infrastrukturę sportowo-rekreacyjną. Istnieje zidentyfikowana potrzeba społeczna rozwijania silnego potencjału gminy w obszarze sportu ukierunkowanego w szczególności na piłkę nożną. Cele rozwojowe Gminy Błazowa w obszarze sportu zakładają wsparcie młodych talentów oraz stworzenie odpowiednich warunków technicznych do aktywnego wypoczynku. Ponadto działania przyczynią się do podniesienia jakości szkolnictwa w obszarze wychowania fizycznego.

Nr	Zakres projektu	Lokalizacja	Szacunkowy koszt inwestycji	Przybliżony termin realizacji przedsięwzięcia w podziale na lata
1.	Budowa boisk wielofunkcyjnych sportowych o nawierzchni poliuretanowej		1,3 mln PLN	2020-2030
2.	Wykonanie modernizacji przyszkolnych sal gimnastycznych.		2,7 mln PLN	2020-2030
3.	Budowa sportowego kompleksu wraz z modernizacją stadionu piłkarskiego		2 mln PLN	2020-2030

Podniesienie jakości usług społecznych dla osób starszych i niepełnosprawnych:

Cel zostanie zrealizowany poprzez inwestycje w infrastrukturę oraz zapewnienie opieki dziennego pobytu dla osób starszych i niepełnosprawnych.

Nr	Zakres projektu	Lokalizacja	Szacunkowy koszt inwestycji	Przybliżony termin realizacji przedsięwzięcia w podziale na lata
1.	Adaptacja i wyposażenie budynków gminnych na domy dziennego pobytu dla osób starszych i niepełnosprawnych		0,5 mln PLN	2021-2025

Szacunkowa kwota środków przeznaczonych na finansowanie realizacji strategii i jej podział między poszczególne priorytety w perspektywie 2020-2030.

Nr Priorytetu	Nazwa Priorytetu	Szacunkowa kwota
I.	Położenie i komunikacja	27 mln PLN
II.	Środowisko i zarządzanie energią	26 mln PLN
III.	Przestrzeń publiczna	29,8 mln PLN
IV.	Gospodarka	4,7 mln PLN
V	Turystyka	15,65 mln PLN
VI	Sfera społeczna	10 mln PLN
RAZEM		113,15 mln PLN

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA REALIZACJI CELÓW STRATEGICZNYCH

7.1 Fundusze unijne - wprowadzenie

W latach 2014-2029 Polska zainwestuje 82,5 mld euro z unijnej polityki spójności.¹

Na tę kwotę składają się:

- ok. 76,9 mld euro dostępnych w programach operacyjnych, w tym ponad 252 mln euro na wsparcie bezrobotnej i nieuczącej się młodzieży,
- ok. 700 mln euro dostępnych w programach Europejskiej Współpracy Terytorialnej,
- 4,1 mld euro na projekty infrastrukturalne o znaczeniu europejskim w obszarze transportu w ramach instrumentu „Łącząc Europę”,
- ok. 473 mln euro z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD) na programy, które zapewnią żywność dla osób najbardziej potrzebujących oraz odzież i inne podstawowe artykuły osobom bezdomnym oraz dzieciom w trudnej sytuacji materialnej,
- ok. 287 mln z zarządzanej przez KE, ogólnej puli przeznaczonej na pomoc techniczną,
- ok. 100 mln euro na działania innowacyjne związane z rozwojem obszarów miejskich.

Środki te będzie można zainwestować m.in. w badania naukowe i ich komercjalizację, kluczowe połączenia drogowe (autostrady, drogi ekspresowe), rozwój przedsiębiorczości, transport przyjazny środowisku (kolej, transport publiczny), cyfryzację kraju (szerokopasmowy dostęp do Internetu, e-usługi administracji) czy włączenie społeczne i aktywizację zawodową

Zgodnie z Umową Partnerstwa fundusze zostaną zainwestowane w te obszary, które w największym stopniu przyczynią się do rozwoju Polski. Wśród nich:

- zwiększenie konkurencyjności gospodarki,
- poprawę spójności społecznej i terytorialnej kraju,
- podnoszenie sprawności i efektywności państwa.

1

Kwota ta nie obejmuje alokacji przeznaczonej na Wspólną Politykę Rolną w Polsce na lata 2014-2029, która wynosi dodatkowo **32 mld euro**.

Nominalnie wciąż najwięcej będziemy inwestować w infrastrukturę transportową (drogową i kolejową), ale **największy wzrost wydatków dotyczyć będzie innowacyjności i wsparcia przedsiębiorców**. Dzięki szerszej ofercie zwrotnych instrumentów finansowych (m.in. pożyczek, poręczeń) będzie można wesprzeć więcej projektów realizowanych przez małe i średnie przedsiębiorstwa. Nadal finansowane będą inwestycje w ochronę środowiska i energetykę, także projekty m.in. z dziedziny kultury, zatrudnienia, edukacji czy przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Samorządy województw będą zarządzać większą niż dotąd pulą europejskich pieniędzy. W latach 2007-2013 ok. 25 proc. wszystkich środków było wdrażanych przez samorządy, obecnie będzie to niemal 40 proc.

Nowy budżet to również inwestycje w miasta. Wsparcie otrzymają projekty związane z kompleksową rewitalizacją (w tym rewitalizacją społeczną), ekologicznym transportem miejskim, gospodarką niskoemisyjną. Ponadto, miasta wojewódzkie wraz z okalającymi je gminami będą realizować wspólne projekty, m.in. związane z dostępnością komunikacyjną.

W latach 2014-2029 fundusze polityki spójności zainwestujemy poprzez 6 krajowych programów operacyjnych, w tym jeden ponadregionalny dla województw Polski Wschodniej (lubelskie, podkarpackie, podlaskie, świętokrzyskie, warmińsko-mazurskie). Samorządy województw będą zarządzać około 40 proc. funduszy polityki spójności - **31,28 mld euro**. Zainwestują te pieniądze poprzez regionalne programy operacyjne (odrębne programy dla 16 województw). Programy regionalne będą dwufunduszowe, tj. finansowane ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego.

Biorąc pod uwagę wielkość oraz położenie Gminy Błazowa, a także specyfikę planowanych do realizacji przedsięwzięć realizujących cele strategiczne gminy w perspektywie 2020-2030 najważniejszymi programami pomocowymi, które mogą współfinansować planowane do realizacji projekty są: Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2029 oraz Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2029.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2029.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2029 jest jednym z 16 regionalnych programów operacyjnych, które służą realizacji Umowy Partnerstwa (UP) w zakresie polityki spójności. UP jest dokumentem określającym strategię interwencji funduszy europejskich w ramach trzech polityk unijnych: polityki spójności, wspólnej polityki rolnej i wspólnej polityki rybołówstwa w Polsce w latach 2014-2029. Głównym celem Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2029 jest zwiększenie konkurencyjności województwa podkarpackiego oraz poprawa warunków życia jego mieszkańców poprzez wdrożenie zasad zrównoważonego rozwoju. Spośród trzech Priorytetów Strategii EUROPA 2029, w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2029 największy udział środków skierowany jest na wsparcie **rozwoju zrównoważonego** (ok. 40% środków UE). Drugim co do wielkości wsparcia są działania na rzecz **wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu** (ok. 35% środków UE). **Wzrostowi inteligentnemu** dedykowanych jest ok. 21% środków UE.

Łączna alokacja środków finansowych w ramach programu wynosi ponad **2 112 mln euro**.

Priorytety finansowania

Środki finansowe przeznaczone na realizację głównego założenia zreformowanej polityki spójności, czyli na pobudzenie konkurencyjności:

- 50% środków z EFRR przeznaczono na wsparcie dla firm z sektora MŚP w zakresie innowacyjności, badań, rozwoju technologicznego i usług elektronicznych, a także zwiększenie wydajności energetycznej i wykorzystania odnawialnych źródeł energii;
- 28% środków z EFS przeznaczono na promocję włączenia społecznego i walkę z ubóstwem.

Oczekiwane efekty

Najważniejsze oczekiwane efekty:

- zwiększenie o ponad 30% w relacji do PKB wydatków na badania i rozwój;
- wsparcie dla prawie 2000 przedsiębiorstw;
- modernizacja 107 km linii kolejowych i wybudowanie 273 km nowych dróg;

- wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w bilansie energetycznym z 12,9% do 15%;
- zwiększenie odsetka populacji posiadającej dostęp do systemu odprowadzania ścieków z 69,90% do 80%;
- utworzenie około 3500 nowych miejsc w żłobkach oraz około 10 000 miejsc w przedszkolach.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2029

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2029 jest wkomponowany w całościowy system polityki rozwoju kraju, w szczególności poprzez mechanizm Umowy Partnerstwa. Umowa ta określa strategię wykorzystania środków unijnych na rzecz realizacji wspólnych dla UE celów określonych w unijnej strategii wzrostu „*Europa 2029 - Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu*” z uwzględnieniem potrzeb rozwojowych danego państwa członkowskiego.

Celem głównym PROW 2014–2029 jest poprawa konkurencyjności rolnictwa, zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i działania w dziedzinie klimatu oraz zrównoważony rozwój terytorialny obszarów wiejskich.

Program będzie realizował wszystkie sześć priorytetów wyznaczonych dla unijnej polityki rozwoju obszarów wiejskich na lata 2014 – 2029, a mianowicie:

1. Ułatwianie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie, leśnictwie i na obszarach wiejskich.
2. Poprawa konkurencyjności wszystkich rodzajów gospodarki rolnej i zwiększenie rentowności gospodarstw rolnych.
3. Poprawa organizacji łańcucha żywnościowego i promowanie zarządzania ryzykiem w rolnictwie.
4. Odtwarzanie, chronienie i wzmacnianie ekosystemów zależnych od rolnictwa i leśnictwa.
5. Wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami i przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu w sektorach: rolnym, spożywczym i leśnym.
6. Zwiększanie włączenia społecznego, ograniczanie ubóstwa i promowanie rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich.

Budżet unijny na Wspólną Politykę Rolną (WPR) w Polsce na lata 2014-2029 wyniesie (w cenach bieżących) nieco ponad **32 mld** euro. W perspektywie finansowej 2014-2029 Polska uzyska na rolnictwo i rozwój obszarów wiejskich nominalnie o około 12% więcej

unijnych środków niż otrzymała w latach 2007-2013. Planuje się, że łączne środki publiczne przeznaczone na realizację PROW 2014-2029 wyniosą **13 513 295 000 euro**, w tym: **8 598 280 814** z budżetu UE (EFRROW) i **4 915 014 186** euro wkładu krajowego.

W ramach PROW 2014-2029 będzie realizowanych łącznie 15 działań.

Pomoc finansowa ze środków Programu będzie skierowana głównie do sektora rolnego.

Sektor ten jest szczególnie istotny z punktu widzenia zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich i wymaga znacznego i odpowiednio ukierunkowanego wsparcia. Planowane w Programie instrumenty pomocy finansowej będą miały na celu przede wszystkim rozwój gospodarstw rolnych (*Modernizacja gospodarstw rolnych, Restrukturyzacja małych gospodarstw rolnych, Premie dla młodych rolników, Płatności dla rolników przekazujących małe gospodarstwa rolne*). W celu zapewnienia zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich kontynuowane będą również działania przyczyniające się do rozwoju przedsiębiorczości, odnowy i rozwoju wsi, w tym w zakresie infrastruktury technicznej, które będą realizowane zarówno w ramach odrębnych działań, jak również poprzez działanie Leader. Kontynuacja wdrażania Lokalnych Strategii Rozwoju (Leader) wzmocni realizację oddolnych inicjatyw społeczności lokalnych.

7.2 Proponowane finansowanie zaplanowanych projektów

Cel strategiczny nr 1 - Poprawa funkcjonalności logistycznej gminy

Proponowanym źródłem finansowania inwestycji w infrastrukturę drogową oraz energooszczędne oświetlenie uliczne są środki Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2029, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2029 oraz opcjonalnie środki Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych. Realizacja projektów w ramach wymienionych programów wymaga zaangażowania środków pochodzących z budżetu gminy.

W ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2029 tego typu przedsięwzięcia mogą uzyskać wsparcie na podstawie art. 20 Rozporządzenia *Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005, zwanego dalej rozporządzeniem EFRROW*. Dedykowanym środkiem pomocy jest ***Poddziałanie 7.2 Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii.***

Wsparcie w ramach tego typu operacji obejmuje budowę lub modernizację dróg lokalnych i związanych z nimi urządzeń.

Infrastruktura drogowa

Poddziałanie 7.2 Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii (PROW)

Cele	Wspieranie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich. Bariery rozwoju społeczno – ekonomicznego wielu miejscowości wiejskich w Polsce jest brak dobrej jakości dróg. W warunkach utrudnień komunikacyjnych zahamowany jest rozwój lokalnej przedsiębiorczości, ograniczone są możliwości podejmowania przez mieszkańców zatrudnienia poza miejscem zamieszkania oraz korzystania z usług publicznych (edukacja, zdrowie, kultura).
Typy projektów	Wsparciem mogą zostać objęte projekty związane z budową lub modernizacją dróg lokalnych i związanych z nimi urządzeń, w tym: <ul style="list-style-type: none"> - koszty budowy, przebudowy lub modernizacji obiektów budowlanych; - koszty zakupu sprzętu, materiałów i usług, służących realizacji operacji; - koszty ogólne, bezpośrednio związane z przygotowaniem i realizacją operacji
Warunki ogólne uzyskania wsparcia.	Pomoc może być przyznana jeśli operacja: <ul style="list-style-type: none"> • jest realizowana w miejscowości, należącej do: <ul style="list-style-type: none"> - gminy wiejskiej lub - gminy miejsko-wiejskiej, z wyłączeniem miast liczących powyżej 5 tys. mieszkańców, lub - gminy miejskiej z wyłączeniem miejscowości liczących powyżej 5 tys. mieszkańców; • jest spójna z dokumentem planistycznym gminy, lub lokalną strategią rozwoju gminy, lub planem rozwoju miejscowości; • spełnia wymagania wynikające z obowiązujących przepisów prawa, które mają zastosowanie do tej operacji; • realizowana będzie na nieruchomości należącej do wnioskodawcy lub wnioskodawca posiada prawo do dysponowania nieruchomością na cele określone w operacji przez okres związania celem; • ma na celu połączenie jednostki osadniczej z istniejącą siecią drogową.
Warunki finansowe uzyskania wsparcia:	<ul style="list-style-type: none"> • Wysokość pomocy ze środków EFRROW nie może przekroczyć 3 000 000 PLN na beneficjenta w okresie realizacji Programu. • Poziom pomocy finansowej z EFRROW wynosi 63,63% kosztów kwalifikowalnych projektu. Wymagany krajowy wkład środków publicznych, w wysokości 36,37% kosztów kwalifikowalnych projektu, pochodzi ze środków własnych beneficjenta. • W ramach operacji wartość całkowitego kwalifikowalnego kosztu nie może przekroczyć 1 000 000 EUR.
Beneficjenci:	<ul style="list-style-type: none"> • gmina, powiat lub ich związki

Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych

Cele	<p>Celem głównym (strategicznym) Programu jest podniesienie poziomu i jakości życia społeczności lokalnych oraz zwiększenie efektywności instytucji publicznych, dzięki intensyfikacji rozwoju bezpiecznej, spójnej, funkcjonalnej i efektywnej infrastruktury drogowej, poprzez wsparcie działań samorządu gminnego i powiatowego na rzecz modernizacji i budowy dróg lokalnych o kluczowym znaczeniu dla zrównoważonego rozwoju społeczno –gospodarczego wspólnot samorządowych.</p> <p>Program jest formą pomocy samorządom w rozwiązywaniu problemów z infrastrukturą drogową. Jest to już jego druga edycja (pierwsza była na lata 2008-2011). Celem programu jest rozwój bezpiecznej, spójnej, funkcjonalnej i efektywnej infrastruktury drogowej- powiatowej i gminnej. W ramach Programu samorządy otrzymują pomoc od rządu w wysokości 50% kosztów związanych z przebudową, budową oraz remontem dróg. Nabór wniosków o dofinansowanie samorządowych projektów drogowych przeprowadzają corocznie wojewodowie oraz komisje wojewódzkie. W skład tych komisji wchodzi przedstawiciele urzędu wojewódzkiego, zarządu województwa, oddziału Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad oraz Policji.</p>
Typy projektów	<p>Dofinansowanie przebudowy, budowy lub remontów dróg powiatowych oraz dróg gminnych.</p> <p>Nierozzerwalnie związane z budową, przebudową i remontem drogi tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – roboty budowlane w pasie drogowym, w tym odwodnienie i oświetlenie drogi, punkty kontroli masy i nacisków osi pojazdów – sprawowanie nadzoru autorskiego i nadzoru inwestorskiego – inne, zgodne z przepisami dot. finansowania inwestycji ze środków budżetu państwa – tablice promocyjne o wartości do 2 tys. zł brutto <p>Budowa:</p> <ul style="list-style-type: none"> – sieci kanalizacji sanitarnej, sieci wodociągowej, sieci gazowej, oraz przyłączy do tych sieci – przyłączy do sieci kanalizacji deszczowej – wiat przystankowych, ekranów akustycznych i masztów fotoradarowych <p>Budowa infrastruktury technicznej w pasie drogowym nie związanej z drogą. Zakup fotoradarów.</p>
Warunki ogólne uzyskania wsparcia.	Dofinansowanie zadań ze środków budżetu państwa w wysokości do 50% kwoty dotacji, lecz nie więcej niż 3 mln zł.
Warunki finansowe uzyskania wsparcia:	Intensywność pomocy: do 50% kwoty dotacji.
Beneficjenci:	<ul style="list-style-type: none"> • Jednostki samorządu terytorialnego.

Oświetlenie uliczne

Działanie 3.3 Poprawa jakości powietrza; Poddziałanie 3.3.1 Realizacja planów niskoemisyjnych RPO WP 2014-2029.

Cele	<ul style="list-style-type: none"> • Obniżona emisyjność pyłów w ośrodkach miejskich województwa.
Typy projektów	<p>W zakresie energooszczędnego oświetlenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Modernizacja systemów oświetlenia. Dotyczy systemów finansowanych ze środków jednostek samorządu terytorialnego. Prace mogą dotyczyć oświetlenia publicznych: dróg, ulic, parków, placów, ciągów pieszych lub rowerowych, sygnalizacji świetlnej, których efektem będzie zmniejszenie zużycia energii elektrycznej. Zakres prac obejmuje: <ul style="list-style-type: none"> - wymianę źródeł światła na energooszczędne, - wymianę opraw oświetleniowych wraz z osprzętem na energooszczędne, - wdrażanie systemów oświetlenia o regulowanych parametrach (natężenie, wydajność, sterowanie) w zależności od potrzeb użytkowych, - stosowanie energooszczędnych systemów zasilania, - budowę, instalację nowych lamp zasilanych OZE lub zasilanych z sieci elektroenergetycznej – wyłącznie jako element projektu.
Warunki ogólne uzyskania wsparcia.	<ul style="list-style-type: none"> • Wydatki kwalifikowalne dotyczące budowy, instalacji nowych lamp zasilanych OZE lub zasilanych z sieci elektroenergetycznej nie mogą stanowić więcej niż 20% wydatków kwalifikowalnych projektu; • Wymianie podlegają wyłącznie urządzenia wybudowane, zainstalowane przed 2004 r. lub wyposażone w źródła światła o klasie energetycznej niższej od A (A3 w przypadku lamp fluorescencyjnych); • Wydatki kwalifikowane nie mogą dotyczyć: oświetlenia dekoracyjnego, systemów sterowania ruchem ulicznym.
Warunki finansowe uzyskania wsparcia:	<p>Intensywność pomocy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Projekty nieobjęte pomocą publiczną: 85% • Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej. <p>Maksymalna kwota dofinansowania dla projektu w zakresie systemów oświetlenia wynosi 2 000 000 PLN.</p>
Beneficjenci:	<ul style="list-style-type: none"> • Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia; • Podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia; • Jednostki sektora finansów publicznych, posiadające osobowość prawną; • Przedsiębiorstwa; • Organizacje pozarządowe; • Spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, TBS; • Porozumienia podmiotów wyżej wymienionych, reprezentowane przez lidera.

Podstawowe uwarunkowania Gminy Błażowa, takie jak położenie oraz wielkość uniemożliwiają wsparcie inwestycji w infrastrukturę drogową z programów krajowych finansowanych ze środków Funduszu Spójności oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Na poziomie krajowym wspierane będą przedsięwzięcia związane przede wszystkim z budową, przebudową dróg znajdujących się w sieci TEN-T, dróg krajowych oraz dróg wyprowadzających ruch z miast na prawach powiatu w ciągu dróg krajowych. W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2029 wsparcie dedykowane dla infrastruktury drogowej nie obejmuje przedsięwzięć zaplanowanych na terenie Gminy Błażowa. Działanie 5.1 *Infrastruktura drogowa* obejmuje wsparciem przedsięwzięcia ukierunkowane na budowę / rozbudowę / przebudowę dróg wojewódzkich prowadzących bezpośrednio lub pośrednio do autostrady/drogi ekspresowej lub prowadzących bezpośrednio do dróg krajowych lub przejść granicznych, lub wypełniających luki w sieci dróg pomiędzy miastami subregionalnymi i/lub ośrodkiem wojewódzkim, wraz z infrastrukturą towarzyszącą oraz budowę / rozbudowę / przebudowę dróg lokalnych (tj. dróg zaliczanych do kategorii dróg powiatowych lub gminnych) stanowiących konieczne bezpośrednie połączenia z siecią TEN-T, przejściami granicznymi, portami lotniczymi, terminalami towarowymi, centrami lub platformami logistycznymi, wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Alternatywą wsparcia infrastruktury drogowej na terenie gminy w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2029 jest Działanie 6.3 *Rewitalizacja przestrzeni regionalnej*. Należy jednak pamiętać, że tego typu wsparcie możliwe jest wyłącznie w przypadku kompleksowego projektu, zakładającego rewitalizację obszaru gminy, a koszty budowy lub modernizacji dróg mogą być współfinansowane jedynie do wysokości 30% wartości kosztów kwalifikowanych projektu. Warto jednak przeanalizować skorzystanie ze wsparcia w ramach ww. Działania poprzez ujęcie w projekcie rewitalizacyjnym Gminy Błażowa układu drogowego. W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2029 możliwe jest natomiast dofinansowanie do energooszczędnego oświetlenia drogowego (Działanie 3.3 *Poprawa jakości powietrza*; Poddziałanie 3.3.1 *Realizacja planów niskoemisyjnych*). Przedsięwzięcia zakładające wyłącznie budowę/modernizację dróg lokalnych mogą uzyskać wsparcie w ramach Poddziałania 7.2 Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2029 oraz Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych.

Cel strategiczny nr 2 Poprawa stanu środowiska naturalnego oraz efektywności energetycznej;

Inwestycje planowane do realizacji w ramach celu strategicznego nr 2 mogą uzyskać wsparcie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2029. Proponowanym źródłem finansowania inwestycji związanych z wykorzystaniem źródeł odnawialnych do produkcji energii jest Działanie 3.1 **Rozwój OZE**.

Przedsięwzięcia zakładające redukcję emisji zanieczyszczeń oraz kosztów energii w sektorze publicznym mogą uzyskać wsparcie w ramach Działania **3.2 Modernizacja energetyczna budynków**. Budowa punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych kwalifikuje się do wsparcia w ramach Działania **4.2 Gospodarka odpadami**.

Infrastruktura OZE

Działanie 3.1 Rozwój OZE RPO WP 2014-2029

Cele	<ul style="list-style-type: none"> Zwiększony poziom produkcji energii z odnawialnych źródeł energii w generacji rozproszonej.
Typy projektów	<ul style="list-style-type: none"> Roboty budowlane i/lub wyposażenie w zakresie przedsięwzięć dotyczących wytwarzania energii z odnawialnych źródeł w oparciu o energię wody, wiatru, słońca, geotermii¹⁵, biogazu i biomasy. Inwestycje o łącznej mocy instalowanej elektrowni/jednostki poniżej: <ul style="list-style-type: none"> - energia wodna (do 5 MWe), - energia wiatru (do 5 MWe), - energia słoneczna (do 2 MWe/MWt), - energia geotermalna (do 2 MWt, brak limitu dla wytwarzania energii elektrycznej), - energia biogazu (do 1 MWe, brak limitu dla wytwarzania energii cieplnej), - energia biomasy (do 5 MWt/MWe). <p>Projekty mogą obejmować również roboty budowlane i/lub wyposażenie związane z podłączeniem ww. instalacji do sieci elektroenergetycznych / ciepłowniczych.</p> <p>Inwestycje mogą być realizowane w formie „projektów parasolowych”.</p> <p>„Projekt parasolowy” – w tego typu projektach beneficjent przygotowuje, zleca i koordynuje wykonanie mikroinstalacji OZE, z których korzystać będą gospodarstwa domowe z terenu danej gminy. Energia wytworzona w mikroinstalacji powinna być zużywana na własne potrzeby gospodarstw domowych, a tylko jej niewykorzystana część może być wprowadzona do sieci elektroenergetycznej. Ostatecznymi odbiorcami projektu mogą być osoby fizyczne. Beneficjent zobowiązany jest do wybrania ostatecznych odbiorców wsparcia w otwartej, przejrzystej i niedyskryminującej procedurze. Beneficjentem (wnioskodawcą) „projektu parasolowego” mogą być wyłącznie jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia. Pozostałe podmioty wymienione w pkt. 11 SZOOP mogą być partnerami projektu.</p> <p>Wsparcie, na rzecz odbiorcy ostatecznego, udzielane jest w formie pomocy de minimis, jeżeli członkiem gospodarstwa domowego, w którym instalowane jest mikroźródło OZE, jest osoba fizyczna prowadząca działalność gospodarczą lub rolniczą.</p> <ul style="list-style-type: none"> Roboty budowlane i/lub wyposażenie instalacji wytwarzania energii w procesach wysokosprawnej kogeneracji¹⁶ ze źródeł odnawialnych.

	<p>Inwestycje o mocy zainstalowanej energii elektrycznej do 1 MW. Projekty mogą obejmować również roboty budowlane i/lub wyposażenie związane z podłączeniem ww. instalacji do sieci elektroenergetycznych / ciepłowniczych.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Roboty budowlane i/lub wyposażenie dotyczące budowy, rozbudowy, przebudowy sieci ciepłowniczych, które służą dystrybucji ciepła wytwarzanego wyłącznie z OZE. Z wyłączeniem sieci ciepłowniczych z obszaru ROF.
Warunki ogólne uzyskania wsparcia.	<ul style="list-style-type: none"> • Ograniczenia w zakresie łącznej mocy instalowanej elektrowni/jednostki.
Warunki finansowe uzyskania wsparcia:	<p>Intensywność pomocy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Projekty nieobjęte pomocą publiczną: 85% • Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej <p>Maksymalna kwota dofinansowania projektu wynosi 10 000 000 PLN; Minimalna wartość wydatków kwalifikowanych projektu wynosi 500 000 PLN.</p>
Beneficjenci:	<ul style="list-style-type: none"> • Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia; • Podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia; • Jednostki sektora finansów publicznych, posiadające osobowość prawną; • Przedsiębiorstwa; • Spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, TBS, • Szkoły wyższe, • Organizacje pozarządowe, • Podmioty wykonujące działalność leczniczą, w rozumieniu Ustawy o działalności leczniczej, • Porozumienia podmiotów wyżej wymienionych, reprezentowane przez lidera. <p>W przypadku „projektów parasolowych” beneficjentem mogą wyłącznie jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia. Partnerem „projektu parasolowego” mogą być pozostałe podmioty uprawnione do ubiegania się o dofinansowanie w niniejszym działaniu.</p>

Redukcja emisji zanieczyszczeń do środowiska oraz kosztów energii – głęboka termomodernizacja

Działanie 3.2 Modernizacja energetyczna budynków RPO WP 2014-2029

Cele	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększona efektywność energetyczna w sektorze mieszkaniowym i budynkach użyteczności publicznej.
Typy projektów	<ul style="list-style-type: none"> • Głęboka modernizacja energetyczna:

	<p>a) budynków użyteczności publicznej, b) wielorodzinnych budynków mieszkalnych, wraz z wymianą oświetlenia tych obiektów na energooszczędne, obejmująca takie elementy jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ocieplenie ścian, stropów, fundamentów, stropodachów lub dachów, - modernizacja lub wymiana stolarki okiennej i drzwiowej lub wymiana oszkleń w budynkach na efektywne energetycznie, - montaż urządzeń zacinających okna (np. rolety, żaluzje), - izolacja cieplna, równoważenie hydrauliczne lub kompleksowa modernizacja instalacji ogrzewania lub przygotowania ciepłej wody użytkowej, wraz z podłączeniem do sieci ciepłowniczej lub wymianą źródła ciepła (kotły gazowe, kotły na biomasę), - przebudowa i/lub budowa klimatyzacji i systemów chłodzących, - likwidacja liniowych i punktowych mostków cieplnych, - modernizacja systemu wentylacji poprzez montaż układu odzysku (rekuperacji) ciepła, - zastosowanie automatyki pogodowej i systemów zarządzania zużyciem energii w budynku (w tym zawory termostatyczne), - modernizacja instalacji elektrycznych budynku, która skutkować będzie ograniczeniem strat energii, - instalacja OZE w modernizowanych energetycznie budynkach, - instalacja urządzeń wysokosprawnej mikrokogeneracji²⁴, - modernizacja lub wymiana oświetlenia (zamontowanego w/na budynku na stałe). <p>Warunkiem poprzedzającym realizację projektów będzie przeprowadzenie audytów energetycznych.</p> <p>Głęboka modernizacja energetyczna budynku oznacza przedsięwzięcie wpływające na poprawę efektywności energetycznej budynku, w wyniku którego będzie on spełniał wymogi określone w dziale X <i>Oszczędność energii i izolacyjność cieplna</i> Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. Nr 75, poz. 690, z późn. zm.) – normy obowiązujące od 1 stycznia 2021 r.</p>
<p>Warunki ogólne uzyskania wsparcia.</p>	<p>Najważniejsze limity:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wydatki kwalifikowane mogą dotyczyć wyłącznie budynków, w których realizacja projektu będzie skutkować zwiększeniem efektywności energetycznej (czyli zmniejszeniem obliczeniowego zapotrzebowania na energię), o co najmniej 25%. Warunek dotyczy odrębnie każdego budynku objętego projektem. • W ramach RPO WP 2014-2029 nie przewiduje się wsparcia w zakresie budynków publicznych dla organów władzy publicznej (administracji rządowej), w tym państwowych jednostek budżetowych i administracji rządowej oraz podległych jej organów i jednostek organizacyjnych,

	państwowych osób prawnych, a także podmiotów będących dostawcami usług energetycznych w rozumieniu Dyrektywy 2012/27/UE.
Warunki finansowe uzyskania wsparcia:	<p>Intensywność pomocy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Projekty nieobjęte pomocą publiczną: 85% • Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej. <p>Maksymalna kwota dofinansowania projektu wynosi 10 000 000 PLN; Minimalna wartość wydatków kwalifikowanych projektu wynosi 500 000 PLN.</p>
Beneficjenci:	<ul style="list-style-type: none"> • Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia, • Podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia' • Jednostki sektora finansów publicznych, posiadające osobowość prawną; • Spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe, TBS; • Organizacje pozarządowe; • Podmioty wykonujące działalność leczniczą, w rozumieniu Ustawy o działalności leczniczej; • Porozumienia podmiotów wyżej wymienionych, reprezentowane przez lidera.

Budowa punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych

Działanie 4.2 Gospodarka odpadami RPO WP 2014-2029

Cele	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększony udział odpadów zebranych selektywnie w województwie podkarpackim.
Typy projektów	<ul style="list-style-type: none"> • Kompleksowe projekty skierowane na poprawę gospodarowania odpadami komunalnymi zgodnie z Planem inwestycyjnym w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi w województwie podkarpackim: <ol style="list-style-type: none"> a) budowa, rozbudowa, przebudowa i/lub wyposażenie instalacji przetwarzania odpadów komunalnych, w tym składowisk odpadów komunalnych, b) budowa, rozbudowa, przebudowa i/lub wyposażenie punktów selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, c) zakup pojazdów specjalistycznych na potrzeby gospodarki odpadami komunalnymi wyłącznie jeżeli będą one nieodzownym elementem przedsięwzięć wymienionych w lit. a) – b), d) działania informacyjno-promocyjne, których celem będzie ograniczenie ilości wytwarzanych odpadów komunalnych, wyłącznie jeżeli będą one nieodzownym elementem przedsięwzięć wymienionych w lit. a) – b). • Kompleksowe projekty skierowane na poprawę gospodarowania odpadami innymi niż komunalne, z uwzględnieniem osadów ściekowych, zgodnie z Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa

	<p>Podkarpackiego (WPGO). Projekty mogą obejmować:</p> <p>a) budowę, rozbudowę, przebudowę i/lub wyposażenie infrastruktury gospodarowania odpadami innymi niż komunalne,</p> <p>b) zakup pojazdów specjalistycznych na potrzeby gospodarki odpadami innymi niż komunalne wyłącznie jeżeli będą one nieodzownym elementem przedsięwzięcia wymienionego w lit. a).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rekultywacja składowisk odpadów, zgodnie z Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Podkarpackiego (WPGO)
Warunki ogólne uzyskania wsparcia.	<p>Przedsięwzięcia w sektorze gospodarki odpadami mają być realizowane zgodnie z unijną hierarchią sposobów postępowania z odpadami, wskazaną w Dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylającej dyrektywy (Dz.U.UE L z dnia 22 listopada 2008 r.; tzw. ramowa dyrektywa o odpadach), która nadaje priorytet zapobieganiu powstawaniu odpadów, ich przygotowaniu do ponownego użycia i recyklingowi oraz ustawie z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U. 2013 poz. 21 z późn. zm.).</p>
Warunki finansowe uzyskania wsparcia:	<p>Intensywność pomocy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Projekty nieobjęte pomocą publiczną: 85% • Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej. <p>Maksymalna kwota dofinansowania – projekty dotyczące przetwarzania odpadów oraz projekty kompleksowe uwzględniające przetwarzanie odpadów: 5 000 000 PLN, pozostałe projekty: 2 000 000 PLN⁶⁵.</p> <p>Minimalna kwota dofinansowania dla jednego projektu wynosi 200 000 PLN.</p>
Beneficjenci:	<ul style="list-style-type: none"> • Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia; • Jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną; • Podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia; • Przedsiębiorstwa; • Porozumienia podmiotów wyżej wymienionych, reprezentowane przez lidera.

Podsumowanie:

Przedsięwzięcia ukierunkowane na redukcję emisji zanieczyszczeń oraz kosztów energii w budynkach sektora publicznego mogą uzyskać wsparcie w ramach Działania 3.2 Modernizacja energetyczna budynków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2029. W ramach kompleksowego przedsięwzięcia termomodernizacyjnego Działanie umożliwi dodatkowo wybudowanie instalacji OZE – o ile taka potrzeba wynika z przeprowadzonego audytu energetycznego. Proponowanym źródłem finansowania inwestycji zakładających wyłącznie produkcję energii ze źródeł odnawialnych

jest Działanie 4.1 *Wsparcie wykorzystania OZE*. Należy mieć na uwadze, że do wsparcia na poziomie regionalnym kwalifikują się inwestycje w jednostki, których moc mieści się w zakresie:

- energia wodna (do 5 MWe);
- energia wiatru (do 5 MWe);
- energia słoneczna (do 2 MWe/MWth);
- energia geotermalna (do 2 MWth);
- energia biogazu (do 1 MWe);
- energia biomasy (do 5 MWth/MWe).

Budowa punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych kwalifikuje się do wsparcia w ramach Działania **4.2 *Gospodarka odpadami***.

Cel strategiczny nr 3 Odnowa zdegradowanych przestrzeni oraz rozwiązanie zdiagnozowanych problemów społecznych

Przedsięwzięcia związane z rewitalizacją zdegradowanych przestrzeni publicznych oraz rozwiązywaniem zdiagnozowanych problemów społecznych kwalifikują się do wsparcia w ramach Działania **6.3 *Rewitalizacja przestrzeni regionalnej*** Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2029.

6.3 Rewitalizacja przestrzeni regionalnej RPO WP 2014-2029

Cele	<ul style="list-style-type: none">• Ograniczone problemy społeczne na terenach zdegradowanych.
Typy projektów	<p>Ograniczenie istotnych problemów zidentyfikowanych w Programie Rewitalizacji obejmującym obszary miejskie i/lub obszary wiejskie poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none">• Przebudowę, rozbudowę, nadbudowę, remont, w celu przywrócenia i/lub nadania nowych funkcji społecznych, gospodarczych, edukacyjnych, kulturalnych, turystycznych lub rekreacyjnych:<ol style="list-style-type: none">a) budynków użyteczności publicznej, wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia funkcjonalnie związanego z budynkiem, zdegradowanych budynków (w tym przemysłowych, powojkowych, popegeerowskich, pokolejowych) wraz z zagospodarowaniem przyległego otoczenia funkcjonalnie związanego z budynkiem;b) obszaru przestrzeni publicznej.• Roboty restauratorskie i konserwatorskie budynków znajdujących się w rejestrze zabytków, budynków położonych w strefie ochrony konserwatorskiej wraz z zagospodarowaniem terenu funkcjonalnie związanego z budynkiem – tylko, jako element 1 typu projektu.

	<p>W ramach ww. typów projektów (wyłącznie, jako element uzupełniający realizację kompleksowego projektu przyczyniającego się do osiągnięcia celów Lokalnego / Gminnego Programu Rewitalizacji) możliwa jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> • budowa, przebudowa, rozbudowa infrastruktury drogowej poprawiającej dostępność do rewitalizowanych obiektów i terenów – w wysokości nie przekraczającej 30 % kosztów kwalifikowalnych projektu; • budowa, przebudowa, rozbudowa, podstawowej infrastruktury komunalnej tj. przewodów lub urządzeń wodociągowych, kanalizacyjnych, ciepłowniczych, elektrycznych, gazowych i teletechnicznych na obszarze objętym projektem, w celu zapewnienia dostępu wszystkich obiektów i terenów rewitalizowanych do podstawowych usług komunalnych, • przebudowa części wspólnych budynków mieszkalnych (wyłącznie dla 1 typu projektu), • przebudowa i zakup systemów poprawy bezpieczeństwa publicznego, • realizacja zakupu sprzętu i wyposażenia bezpośrednio związanego z funkcją, jaka będzie pełniona przez budynek/przestrzeń publiczną.
Warunki ogólne uzyskania wsparcia.	<p>Najważniejsze limity i ograniczenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wydatki na drogi lokalne¹²⁹ (stanowiące wyłącznie element kompleksowego projektu, dotyczącego rewitalizacji – zgodnie z lokalnym / gminnym programem rewitalizacji) - w wysokości nie przekraczającej 30% kosztów kwalifikowalnych projektu pod warunkiem, że stanowią one niezbędny element szerszej koncepcji związanej z działaniami rewitalizacyjnymi, a w związku z tym przyczyniają się do fizycznej, gospodarczej, społecznej, przestrzennej, środowiskowej ; • Podstawą realizacji przedsięwzięć będą Lokalne / Gminne Programy Rewitalizacji, w których przedsięwzięcia wymagające rewitalizacji będą szczegółowo opisane.
Warunki finansowe uzyskania wsparcia:	<p>Intensywność pomocy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Projekty nieobjęte pomocą publiczną: 95% • Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej. <p>Maksymalna kwota dofinansowania dla jednego projektu – 20 000 000 PLN. Minimalna wartość wydatków kwalifikowanych projektu: 500 000 PLN.</p>
Beneficjenci:	<ul style="list-style-type: none"> • Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia; • Jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną; • Jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną; • Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne; • Partnerzy społeczni i gospodarczy;

	<ul style="list-style-type: none"> • Jednostki naukowe; • Szkoły wyższe; • Instytucje kultury; • Kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych; • Spółdzielnie / wspólnoty mieszkaniowe, TBS; • Przedsiębiorstwa komunalne / Skarbu Państwa; • Porozumienia podmiotów wyżej wymienionych, reprezentowane przez lidera.
--	---

Podsumowanie

Przedsięwzięcia związane z rewitalizacją zdegradowanych przestrzeni publicznych oraz rozwiązywaniem zdiagnozowanych problemów społecznych kwalifikują się do wsparcia w ramach Działania 6.3 Rewitalizacja przestrzeni regionalnej Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2029. Należy rozważyć wkomponowanie części planowanej do wykonania infrastruktury drogowej w kompleksowy projekt rewitalizacji obszaru Gminy Błażowa. Należy jednak mieć na uwadze, że wydatki na drogi lokalne mogą stanowić maksymalnie 30% kosztów kwalifikowalnych projektu.

Cel strategiczny nr 4 - Wzrost gospodarczy oraz poprawa na rynku pracy

Proponowanym źródłem finansowania inwestycji ukierunkowanych na stworzenie profesjonalnych terenów inwestycyjnych jest Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2029. Tego typu inwestycje mogą uzyskać wsparcie w ramach Działania 1.3 **Promowanie przedsiębiorczości**.

Działanie 1.3 Promowanie przedsiębiorczości

Cele	<ul style="list-style-type: none"> • Lepsze warunki do rozwoju MŚP.
Typy projektów	<p>W zakresie stworzenie strefy inwestycyjnej:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Strefy aktywności gospodarczej. Wsparcie uzyskają projekty dotyczące przygotowania terenów inwestycyjnych w celu nadania im funkcji gospodarczych, sprzyjających lokalizowaniu nowych inwestycji i przyciąganiu inwestorów, w tym tworzenie parków biznesowych jako powierzchni sprzyjających lokalizowaniu nowych inwestycji. Wsparciem objęte zostaną zadania dotyczące uporządkowania i przygotowania terenów przeznaczonych na inwestycje, w szczególności prace studyjno-koncepcyjne, badania geotechniczne, kompleksowe wyposażenie w media, modernizacja wewnętrznej infrastruktury komunikacyjnej. Projekty te uwarunkowane będą zapewnieniem właściwego dostępu do

	<p>terenów inwestycyjnych finansowanego ze środków własnych beneficjenta lub w ramach projektu komplementarnego ze środków EFSI w ramach CT4, CT7 lub CT9 zgodnie z warunkami określonymi w UP. Poprzez zapewnienie właściwego dostępu do terenów inwestycyjnych rozumie się:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawienie w dokumentacji aplikacyjnej planu skomunikowania terenu z istniejącymi drogami publicznymi i/lub wewnętrznymi ogólnodostępnymi, • zapewnienie w dokumentacji aplikacyjnej, że najpóźniej do dnia poprzedzającego dzień złożenia wniosku o płatność końcową teren inwestycyjny zostanie skomunikowany z istniejącymi drogami publicznymi w sposób umożliwiający bez wątpliwości prowadzenie działalności gospodarczej na tym terenie. Projekty mające na celu przygotowanie stref aktywności gospodarczej będą realizowane pod warunkiem nie powielania dostępnej infrastruktury, chyba, że limit dostępnej powierzchni został wyczerpany co najmniej w 65% na moment złożenia wniosku o dofinansowanie lub limit wolnego terenu nie odpowiada zapotrzebowaniu zgłaszanemu przez potencjalnych inwestorów. Podpisanie umowy z beneficjentem nastąpi po wykazaniu, że limit dostępnej powierzchni został wykorzystany w 100% lub nie odpowiada zapotrzebowaniu zgłaszanemu przez potencjalnych inwestorów. Na podstawie deklaracji/informacji przedłożonych przez wnioskodawcę weryfikacji podlegać będzie stopień wykorzystania terenów inwestycyjnych położonych w gminie, na obszarze której usytuowany jest teren objęty projektem. W przypadku, gdy teren inwestycyjny będzie się składać z kilku części, tzn. będzie zlokalizowany w kilku miejscach gminy/powiatu, minimalna powierzchnia każdej z części nie może być mniejsza niż 2 ha. Jeżeli projektem objętych jest kilka sąsiadujących obok siebie działek inwestycyjnych, należy traktować je jako jeden teren przeznaczony pod działalność gospodarczą. Teren inwestycyjny musi być przeznaczony pod działalność gospodarczą w planie zagospodarowania przestrzennego lub studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Uzbrajany teren musi być własnością wnioskodawcy bądź wnioskodawca musi dysponować prawem wieczystego użytkowania.
Warunki ogólne uzyskania wsparcia.	<p>Najważniejsze limity i ograniczenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wydatki na wewnętrzną infrastrukturę komunikacyjną – jako uzupełniający element projektu kompleksowego stanowić mogą jedynie mniejszą część budżetu projektu – nie mogą być równe lub większe niż 50% wartości wydatków kwalifikowanych w projekcie; • Z uwagi na fakt, iż środki finansowe w ramach CT3 mają służyć podnoszeniu konkurencyjności mikro, małych i średnich firm, wkład EFRR będzie proporcjonalnie pomniejszony w sytuacji wykorzystania uzbrojonej infrastruktury przez duże przedsiębiorstwa.

Warunki finansowe uzyskania wsparcia:	Intensywność pomocy: <ul style="list-style-type: none"> • W przypadku nieobjęcia projektu zasadami pomocy publicznej maksymalny poziom dofinansowania stanowił będzie 85% wydatków kwalifikowanych, przy uwzględnieniu zapisów art. 61 albo 65 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013. W uzasadnionych przypadkach Instytucja Zarządzająca na etapie ogłoszenia konkursu może podjąć decyzję o obniżeniu lub podwyższeniu maksymalnego poziomu dofinansowania UE wydatków kwalifikowanych; • W przypadku objęcia projektu zasadami pomocy publicznej: <ol style="list-style-type: none"> a) regionalna pomoc inwestycyjna - zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami tj. – 50%, b) pomoc inwestycyjna na infrastrukturę lokalną - zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie zasadami wyrażonymi w art. 56 GBER.
Beneficjenci:	<ul style="list-style-type: none"> • Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia.

Podsumowanie:

Inwestycje zakładające przygotowanie profesjonalnych terenów pod inwestycje, w tym uzbrojenie terenu, mogą uzyskać wsparcie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2029. Grupą docelową Działania są przedsiębiorstwa z sektora MŚP (mikro-, małe i średnie przedsiębiorstwa). Należy pamiętać o konieczności osiągnięcia szczegółowo określonych wskaźników gospodarczych obligatoryjnych dla przedstawionego programu.

Cel strategiczny nr 5 Wzrost atrakcyjności turystycznej gminy

Proponowanym źródłem finansowania inwestycji realizujących cel strategiczny nr 5 są środki Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2029. Zaplanowane do realizacji przedsięwzięcia mogą uzyskać wsparcie w ramach Działania **6.1 Rozwój potencjału endogenicznego regionu.**

6.1 Rozwój potencjału endogenicznego regionu RPO WP 2014-2029

Cele	<ul style="list-style-type: none"> • Poprawiona struktura zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach uzdrowiskowych.
Typy projektów	<ul style="list-style-type: none"> • Roboty budowlane i/lub wyposażenie dotyczące infrastruktury uzdrowiskowej i turystyczno-rekreacyjnej w gminach uzdrowiskowych. Projekty w tym zakresie mogą być realizowane na terenie gmin uzdrowiskowych tj. Iwonicz-Zdrój, Rymanów, Horyniec-Zdrój, Solina. • Roboty budowlane i/lub wyposażenie dotyczące infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej w oparciu o istniejące zasoby przyrodnicze, przestrzenne i kulturowe, poza wskazanymi gminami uzdrowiskowymi na

	terenach, dla których sporządzono operat uzdrowiskowy lub które posiadają status obszaru ochrony uzdrowiskowej.
Warunki ogólne uzyskania wsparcia.	<p>Najważniejsze limity i ograniczenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Preferencje punktowe dla beneficjentów realizujących projekty na terenie powiatów: jasielskiego, strzyżowskiego, brzozowskiego, przemyskiego ziemskiego, leskiego, bieszczadzkiego, nizańskiego, lubaczowskiego, kolbuszowskiego, leżajskiego, Błazowaiego (typ projektu nr 2); • Wsparcie warunkowane będzie przedstawieniem przez wnioskodawcę lokalnego planu działania lub innych dokumentów strategicznych spełniających wymogi lokalnego planu działania, z którego wynikać będzie realizacja projektu.
Warunki finansowe uzyskania wsparcia:	<p>Intensywność pomocy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Projekty nieobjęte pomocą publiczną: 85% • Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej. <p>Maksymalna kwota dofinansowania dla jednego projektu w ramach 2 typu projektu: 2 000 000 PLN.</p>
Beneficjenci:	<ul style="list-style-type: none"> • Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia; • Jednostki organizacyjne JST posiadające osobowość prawną; • Przedsiębiorstwa - podmioty świadczące kompleksowe usługi sanatoryjne / uzdrowiskowe; • Partnerzy społeczni i gospodarczy.

Podsumowanie:

Mając na uwadze szczegółowe limity i ograniczenia przewidziane w Działaniu, w tym brak objęcia preferencjami obszaru Gminy Błazowa należy rozważyć opcjonalnie wkomponowanie przedmiotowych inwestycji w kompleksowy projekt rewitalizacyjny gminy w ramach Działania **6.3 Rewitalizacja przestrzeni regionalnej** Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2029 lub sfinansowanie inwestycji ze środków budżetu gminy.

Cel strategiczny nr 6 Zwiększenie atrakcyjności gminy jako obszaru odpowiedniego do zamieszkania.

Proponowanym źródłem finansowania inwestycji realizujących cele operacyjne: Podniesienie jakości usług społecznych dla osób starszych i niepełnosprawnych i Poprawa gospodarki wodnej są środki Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2029. Przedsięwzięcia z zakresu gospodarki wodnej kwalifikują się do wsparcia w ramach Działania 4.3 *Gospodarka wodno-ściekowa*, Poddziałanie 4.3.2 *Zaopatrzenie w wodę*, natomiast inwestycje w infrastrukturę oraz zapewnienie opieki dziennego pobytu dla osób

starszych i niepełnosprawnych mogą uzyskać wsparcie w ramach Działania 8.3 *Zwiększenie dostępu do usług społecznych i zdrowotnych*. Proponowanym źródłem finansowania boisk są środki przeznaczone na LGD Dorzecze Mleczki. Pozostałe inwestycje w obszarze sportu i rekreacji zostaną sfinansowane ze środków budżetu państwa oraz budżetu Gminy Błazowa.

Gospodarka wodna

Działania 4.3 Gospodarka wodno-ściekowa, Poddziałanie 4.3.2 Zaopatrzenie w wodę RPO WP 2014-2029

Cele	Zwiększony odsetek ludności korzystającej z systemu zaopatrzenia w wodę.
Typy projektów	<ul style="list-style-type: none"> • Budowa, rozbudowa, przebudowa i/lub zakup wyposażenia w zakresie sieci wodociągowych, ujęć, stacji uzdatniania wody; • Zakup urządzeń i aparatury pomiarowej w zakresie gospodarki wodno-ściekowej (np. mobilne laboratoria, instalacje kontrolno-pomiarowe) – jako element projektu dotyczącego zaopatrzenia w wodę.
Warunki ogólne uzyskania wsparcia.	<p>Najważniejsze limity i ograniczenia:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Projekty dotyczące sieci wodociągowych mogą być realizowane jedynie jako projekty kompleksowe - razem z kanalizacją albo gdy zapewniona jest już gospodarka ściekowa zgodna z przepisami krajowymi i unijnymi, tj. gdy instalacje kanalizacyjne budynków są obecnie podłączone do sieci kanalizacji sanitarnej lub do zbiorników, o których mowa w rozdziale 7 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz.U.2002.75.690 z późn. zm.). Kryterium będzie weryfikowane na podstawie oświadczenia wnioskodawcy.
Warunki finansowe uzyskania wsparcia:	<p>Intensywność pomocy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Projekty nieobjęte pomocą publiczną: 85% • Projekty objęte pomocą publiczną: zgodnie z programami pomocy publicznej. <p>Maksymalna kwota dofinansowania projektu z zakresu zaopatrzenia w wodę – 2 000 000 PLN.</p> <p>Minimalna wartość wydatków kwalifikowanych: 500 000 PLN.</p>
Beneficjenci:	<ul style="list-style-type: none"> • Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia; • Podmioty, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki i stowarzyszenia; • Jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną; • Organy administracji rządowej; • Porozumienia podmiotów wyżej wymienionych, reprezentowane przez lidera.

Infrastruktura Społeczna

Działanie 8.3 Zwiększenie dostępu do usług społecznych i zdrowotnych RPO WP 2014-2029.

Cele	<ul style="list-style-type: none">• Zwiększenie dostępności usług społecznych w szczególności usług środowiskowych, opiekuńczych oraz usług wsparcia rodziny i pieczy zastępczej dla osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym;• Zwiększenie dostępności usług zdrowotnych.
Typy projektów	<p>Usługi społeczne w szczególności usługi środowiskowe, opiekuńcze:</p> <ul style="list-style-type: none">• Rozwój środowiskowych form pomocy i samopomocy poprzez:<ol style="list-style-type: none">a) wsparcie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, o których mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, w tym ośrodków wsparcia np.: dziennych domów pomocy, klubów samopomocy,b) wykorzystanie dziennych opiekunów, asystentów osób niesamodzielnych, wolontariatu opiekuńczego, pomocy sąsiedzkiej i innych form samopomocowych,c) inne usługi zwiększające mobilność, autonomię i bezpieczeństwo osób niesamodzielnych (np. likwidowanie barier architektonicznych w miejscu zamieszkania, sfinansowanie wypożyczenia sprzętu niezbędnego do opieki lub sprzętu zwiększającego samodzielność osób starszych, dowożenie posiłków),d) wykorzystanie nowoczesnych technologii w usługach opiekuńczych, np. teleopieki i innych form niebezpośrednich usług opiekuńczych wykorzystujących nowe technologie, aktywizacja środowisk lokalnych w celu tworzenia społecznych (sąsiedzkich) metod samopomocy przy wykorzystaniu nowych technologii.• Działania wspierające opiekunów nieformalnych w opiece domowej, m.in. poprzez:<ol style="list-style-type: none">a) tworzenie krótkookresowych miejsc opieki w zastępstwie za opiekunów nieformalnych (wyłącznie w formie usług świadczonych w lokalnej społeczności) albo sfinansowanie usługi opiekuńczej,b) poradnictwo, w tym psychologiczne oraz pomoc w uzyskaniu informacji umożliwiających poruszanie się po różnych systemach wsparcia, z których korzystanie jest niezbędne do sprawowania wysokiej jakości opieki i odciążenia opiekunów faktycznych,c) finansowanie usług wypożyczenia sprzętu pielęgnacyjnego, rehabilitacyjnego i wspomagającego w celu aktywizacji społecznej osób,d) kształcenie, w tym szkolenia, praktyki i wymiana doświadczeń dla opiekunów nieformalnych, potrzebnych do opieki nad osobami niesamodzielnymi,e) finansowanie usługi asystenckiej lub opiekuńczej dla osoby niesamodzielnej w celu umożliwienia jej opiekunom podjęcia

	<p style="text-align: center;">aktywności zawodowej.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tworzenie miejsc opieki dla osób niesamodzielnych w nowo tworzonych lub istniejących ośrodkach zapewniających opiekę dzienną lub całodobową. • Wsparcie dla usług mieszkalnictwa o charakterze wspomaganym poprzez: <ul style="list-style-type: none"> a) tworzenie miejsc pobytu w nowo tworzonych lub istniejących mieszkaniach o charakterze wspomaganym, w tym miejsc krótkookresowego pobytu, b) sfinansowanie form pomocy w postaci mieszkania o charakterze wspomaganym.
Warunki ogólne uzyskania wsparcia.	<p>Demarkację dla usług społecznych i zdrowotnych w ramach działania ustalono w oparciu o tzw. kryterium podmiotowe, zgodnie, z którym o przynależności danej usługi do usług społecznych lub do usług zdrowotnych decyduje to, kto jest faktycznym wykonawcą danej usługi. W praktyce oznacza to, iż punktem wyjścia dla rozróżnienia usługi społecznej i zdrowotnej jest fakt, czy podmiot aplikujący prowadzi usługi społeczne (zwłaszcza usługi opiekuńcze i specjalistyczne opiekuńcze zgodnie z ustawą o pomocy społecznej czy lecznicze (zgodnie z ustawą o działalności leczniczej). Realizacja kompleksowego wsparcia może wymagać uzupełniania usług społecznych usługami zdrowotnymi i odwrotnie. Jest to zgodne z ogólnoeuropejskimi zasadami przejścia od opieki instytucjonalnej do opieki świadczonej na poziomie lokalnych społeczności, które mówią o integrowaniu usług społecznych i zdrowotnych. W takiej sytuacji elementem uzupełniającym projektu realizowanego przez podmiot realizujący usługi społeczne może być usługa zdrowotna i na odwrót, niemniej zarówno potrzeba sfinansowania, jak i zakres "usługi uzupełniającej" muszą być bezsprzecznie związane z realizacją celu projektu, czyli "usługi przewodniej". Ponadto, w sytuacji, gdy zakres działalności oraz charakter podmiotu (np. niektóre organizacje pozarządowe), uprawnionego zgodnie z zapisami Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych do składania wniosków o dofinansowanie realizacji projektów, uniemożliwia przeprowadzenie demarkacji usług w oparciu o kryterium podmiotowe, dokonując rozróżnienia usług należy kierować się celem "usługi przewodniej".</p>
Warunki finansowe uzyskania wsparcia:	<p>Intensywność pomocy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 85 % <p>Minimalna wartość projekt: 100 000 PLN.</p>
Beneficjenci:	<ul style="list-style-type: none"> • Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia; • Jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną; • Podmioty wymienione w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie statutowo działające w obszarze pomocy i integracji społecznej oraz działalności leczniczej; • Podmioty działające w publicznym i niepublicznym systemie ochrony

zdrowia, w tym w szczególności POZ;

- Spółdzielnie i wspólnoty mieszkaniowe.

Podsumowanie:

Inwestycje w infrastrukturę wodną oraz społeczną kwalifikują się do wsparcia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2029. W przypadku inwestycji w zaplecze sportowo-rekreacyjne należy mieć na uwadze konieczność zabezpieczenia odpowiedniej wysokości środków finansowych w budżecie gminy.

REALIZACJA, MONITORING I EWALUACJA STRATEGII ROZWOJU GMINY BŁAZOWA NA LATA 2020-2030

REALIZACJA

Realizacja Strategii Rozwoju Gminy Błazowa na lata 2020-2030 jest złożonym procesem zarówno pod względem **kadrowym**, technicznym, jak i finansowym. Właściwa realizacja działań uzależniona jest przede wszystkim od sprawnego zarządzania. W tym celu do wdrożenia Strategii Rozwoju Gminy Błazowa na lata 2020-2030 rekomenduje się zastosowanie metodologii zarządzania projektami PRINCE2. Zgodnie z tą metodologią plan wdrażania Strategii Rozwoju Gminy Błazowa na lata 2020-2030 podzielić na 2 główne procesy realizacji:

1. **Przygotowanie**, obejmujący napisanie dokumentu Strategii i wyznaczenie planowanych do realizacji działań – proces poprzedzający realizację.
2. **Zarządzanie strategiczne**, które obejmuje wdrożenie Strategii. Proces ten składa się z następujących procesów: Inicjowania Realizacji Strategii, Sterowania Realizacją Strategii, Zarządzanie Końcem Etapu oraz Zamykanie Realizacji Strategii – realizacja.

Za ogólną koordynację procesu wdrażania, monitorowania i ewaluacji strategii odpowiedzialny jest Burmistrz Miasta i Gminy Błazowa. Przypisuje się mu role i obowiązki Komitetu Sterującego zgodnie z metodologią PRINCE2. W strukturze Urzędu Miejskiego Błazowa należy wyodrębnić zespół roboczy odpowiedzialny za wdrażanie strategii, w tym realizację celów strategicznych, pozyskiwanie zewnętrznych źródeł finansowania oraz monitoring i ewaluację. Mając na uwadze sprawne zarządzanie inwestycjami oraz efektywne pozyskiwanie zewnętrznych źródeł finansowania na inwestycje przez Gminę Błazowa w ubiegłej perspektywie finansowej rekomenduje się powierzenie kadrze odpowiedzialnej za ww. działania obowiązków związanych z realizacją strategii w perspektywie 2020-2030.

MONITORING:

Profesjonalne wykonanie zadania zawsze wymaga odpowiedniej kontroli. Systematycznie przeprowadzany monitoring Programu pozwoli na uniknięcie ewentualnych błędów przy realizacji założonych celów, jak również określi aktualny stopień wdrażania dokumentu. Zapewni także zgodność efektów z wcześniej zatwierdzonymi założeniami. Monitoring – oznacza regularne pomiary lub obserwacje przeprowadzane przez z góry określony czas. W przypadku celów strategicznych Gminy Błazowa monitoring zostanie wykorzystany do śledzenia przebiegu zaplanowanych zadań, ich terminowości oraz zgodności z założonym harmonogramem. W procedurze monitoringu z reguły nie ma elementu oceny jakości efektów realizowanych zadań. Proces monitoringu jest mocno powiązany z procesem

wdrażania, ponieważ osiągnięcie założonych celów uwarunkowane jest ilością i jakością zebranych danych. Monitoring jest procesem polegającym na koordynacji, obserwacji i ocenie realizacji kolejnych projektów, ma na celu analizę stanu zaawansowania projektu oraz zgodności z postawionymi celami, a także ocenę terminowości realizacji wyznaczonych działań. Istotą tego procesu jest wyciąganie wniosków z realizacji założeń Programu. Ponadto umożliwia identyfikację pojawiających się problemów, ocenę zaangażowania jednostek odpowiedzialnych za realizację zadań oraz ocenę efektywności wykorzystania przeznaczonych, na realizację tych zadań, środków.

EWALUACJA

Ewaluacja – to ocena wartości interwencji z zastosowaniem określonych kryteriów tejże oceny, podejmowana w celu określenia efektywności interwencji, oszacowania w odniesieniu do celów, a także analizy wpływu na specyficzne problemy strukturalne. W ramach ewaluacji do poszczególnych celów operacyjnych (bezpośrednich celów poszczególnych projektów) będą przypisane wskaźniki celów zgodnie z metodologią stosowaną w Funduszach Strukturalnych Unii Europejskiej. Wskaźniki będą generowane na poziomie poszczególnych projektów, podczas ich przygotowywania. W celu zachowania spójności Strategii Rozwoju Gminy Błazowa na lata 2020-2030 z najważniejszymi programami pomocowymi zaprezentowanymi w dokumencie zaproponowane wskaźniki służące weryfikacji efektów jej wdrażania zostały opracowane na podstawie Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 22 kwietnia 2020 r. w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2029 (Wspólna Lista Wskaźników Kluczowych 2014-2029 – EFRR, FS oraz wskaźniki specyficzne). Większość zaproponowanych wskaźników zawiera się w Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2029 (Działania zaproponowane w ramach zewnętrznych źródeł finansowania poszczególnych celów strategicznych), co umożliwi jednocześnie monitorowanie postępu realizowanych projektów oraz wdrażania Strategii Rozwoju Gminy Błazowa na lata 2020-2030.

Sposób monitorowania i ewaluacji osiągnięcia celów strategicznych:

1. Zadania realizowane z udziałem źródeł zewnętrznych będą podlegać kontroli Instytucji Wdrażających i Finansujących Fundusze Pomocowe na szczeblu regionalnym i krajowym.
2. Monitoring i sprawozdawczość w zakresie wskaźników osiągniętych produktów i rezultatów będzie odbywać się w cyklach kwartalnych i rocznych. Źródłem danych będą, m.in. wskaźniki projektów współfinansowanych ze środków zewnętrznych, Bank Danych Lokalnych oraz opracowania własne gminy.

3. Sprawozdanie z realizacji Strategii będzie corocznie przedmiotem oceny przez komisje stałe i sesje Rady Gminy.
4. Informacja i promocja z realizacji Strategii będzie publikowana w lokalnej prasie i na stronie internetowej Urzędu Gminy oraz za pomocą tablic informacyjnych i pamiątkowych.
5. Realizacja Strategii będzie oceniona przez wyborców przy następnych wyborach samorządowych.

Dla potrzeb Strategii Rozwoju Gminy Błazowa na lata 2020-2030 opracowana została lista wskaźników służących ocenie procesu jej wdrażania.

Cel strategiczny	Wskaźnik	Jednostka miary
1. Poprawa funkcjonalności logistycznej gminy	• Całkowita długość przebudowanych lub zmodernizowanych dróg	km
	• Całkowita długość wybudowanych dróg	km
	• Ilość wybudowanych/przebudowanych obiektów wspomagających infrastrukturę transportową (parkingi, przystanki, chodniki itd.)	szt.
	• Liczba nowoutworzonych punktów świetlnych	szt.
	• Liczba zmodernizowanych punktów świetlnych	szt.
2. Poprawa stanu środowiska naturalnego oraz efektywności energetycznej ;	• Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii elektrycznej z OZE	szt.
	• Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii cieplnej z OZE	szt.
	• Liczba zmodernizowanych energetycznie budynków	szt.
	• Ilość zaoszczędzonej energii elektrycznej	GJ/rok
	• Ilość zaoszczędzonej energii cieplnej	MWh/rok
	• Zmniejszenie zużycia energii końcowej w wyniku realizacji projektów	GJ/rok
	• Liczba wspartych Punktów Selektywnego Zbierania Odpadów	szt.

3. Odnowa zdegradowanych przestrzeni oraz rozwiązanie zdiagnozowanych problemów społecznych	• Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	szt.
	• Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	ha
	• Liczba przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach	szt.
4. Wzrost gospodarczy oraz poprawa na rynku pracy	• Powierzchnia przygotowanych terenów inwestycyjnych;	ha
	• Liczba inwestycji zlokalizowanych na przygotowanych terenach inwestycyjnych	szt.
	• Wzrost liczby podmiotów w rejestrze REGON na 10 tys. ludności	szt.
	• Zmniejszenie się udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w %	%
5. Wzrost atrakcyjności turystycznej gminy;	• Wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w objętych wsparciem miejscach należących do dziedzictwa kulturalnego i naturalnego oraz stanowiących atrakcje turystyczne	Owiedziny /rok
	• Ilość przebudowanych / zmodernizowanych obiektów turystycznych	szt.
6. Zwiększenie atrakcyjności gminy jako obszaru odpowiedniego do zamieszkania	• Długość wybudowanej sieci wodociągowej	km
	• Liczba wspartych stacji uzdatniania wody	szt.
	• Liczba dodatkowych osób korzystających z ulepszonych zaopatrzenia w wodę	szt.
	• Liczba powstałych miejsc w placówkach stacjonarnej pomocy społecznej	szt.
	• Liczba osób korzystających ze wspartej infrastruktury społecznej	szt.
	• Liczba wybudowanych/przebudowanych obiektów infrastruktury sportowej, rekreacyjnej lub kulturalnej	szt.

	<ul style="list-style-type: none">Liczba osób korzystających z wybudowanych/przebudowanych obiektów infrastruktury sportowej, rekreacyjnej lub kulturalnej	szt./rok
	<ul style="list-style-type: none">Saldo migracji na 1000 ludności	szt. (dodatnie lub ujemne)

Źródła informacji wykorzystane w materiałach strategii:

1. Informacja roczna UM w Błazowej
2. Strategia komunikacji Gminy Błazowa
3. Konsultacje społeczne - kwiecień 2020 – miasto Błazowa
4. Materiały własne Urzędu Miejskiego w Błazowej
6. Opracowania własne Sensei Sp. z o.o.
5. Strony internetowe:
 - www.blazowa.com.pl
 - www.polskawliczbach.pl
 - pl.wikipedia.org
 - www.biznes.gov.pl
 - www.portalsamorzadowy.pl
 - www.burmistrz.blazowa.net
 - portale społecznościowe
 - www.powiat.rzeszow.pl
 - www.zpp.pl
 - www.szukajwarchiwach.pl
 - www.portal.strug.net
 - www.wydawnictow-pik.pl
 - www.stat.gov.pl